

PRVNÍ KNIHA MOJŽÍŠOVA
ZVANÁ
GENESIS

PŘÍBĚH NEBE A ZEMĚ

Na počátku Bůh stvořil nebe a zemi. Země pak byla pustá a prázdná, nad propastí byla tma a nad vodami se vznášel Boží Duch. 1,2

Bůh řekl: „Ať je světlo!“ – a bylo světlo. Bůh viděl, že světlo je dobré, a Bůh oddělil světlo od tmy. Bůh nazval světlo ,den‘ a tmu nazval ,noc‘. Byl večer a bylo jitro, první den. 3,4 5

Bůh řekl: „Ať je uprostřed vod obloha, aby oddělovala vody od vod!“ Bůh učinil oblohu a oddělil vody pod oblohou od vod nad oblohou – a stalo se. Bůh nazval oblohu ,nebe‘ a byl večer a bylo jitro, druhý den. 6 7 8

Bůh řekl: „Ať se vody pod nebem shromáždí na jedno místo a ať se ukáže souš!“ – a stalo se. Bůh nazval souš ,země‘ a shromáždění vod nazval ,moře‘. A Bůh viděl, že je to dobré. 9 10

Bůh řekl: „Ať země zplodí zeleň: byliny nesoucí semeno a různé druhy plodných stromů nesoucích ovoce, v němž je jejich semeno na zemi!“ – a stalo se. Země vydala zeleň: různé druhy bylin nesoucích semeno a různé druhy stromů nesoucích ovoce, v němž je jejich semeno. A Bůh viděl, že je to dobré. Byl večer a bylo jitro, třetí den. 11 12 13

Bůh řekl: „Ať jsou na nebeské obloze svítilny, aby oddělovaly den od noci; budou znameními k určování období, dnů a let; budou na nebeské obloze svítilnami k osvětlování země!“ – a stalo se. Bůh učinil dvě veliké svítilny: větší, aby vládla dni, a menší, aby vládla noci; učinil rovněž hvězdy. Bůh je umístil na nebeské obloze, aby osvětlovaly zemi, aby panovaly nade dnem a nocí a aby oddělovaly světlo od tmy. A Bůh viděl, že je to dobré. Byl večer a bylo jitro, čtvrtý den. 14 15 16 17 18 19

Bůh řekl: „Ať se vody zahemží množstvím živočichů a nad zemí pod nebeskou oblohou ať létají ptáci!“ Bůh tedy stvořil velké mořské obludy a všemožné druhy čilých živočichů, jimiž se zahemžily vody, i všemožné druhy okřídlených ptáků. A Bůh viděl, že je to dobré. Bůh jim požehnal a řekl: „Plodte a množte se a naplňte vody v mořích; také ptáci ať se rozmnožují na zemi.“ Byl večer a bylo jitro, pátý den. 20 21 22 23

24 Bůh řekl: „Ať země vydá různé druhy živočichů: různé druhy
25 dobytka, drobné havěti i polní zvěře!“ – a stalo se. Bůh učinil
různé druhy polní zvěře a dobytka i všemožné druhy zemské
havěti. A Bůh viděl, že je to dobré.

26 Bůh řekl: „Učiňme člověka k našemu obrazu, podle naší podoby!
Ať panují nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nad
dobytkem, nade vši zemí i nad veškerou havětí lezoucí po zemi.“

27 Bůh stvořil člověka ke svému obrazu,
k obrazu Božímu jej stvořil:
jako muže a ženu stvořil je.

28 A Bůh jim požehnal. Bůh jim řekl: „Plodte a množte se, naplňte
zem, podmaňte si ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským
ptactvem i nad každým živočichem lezoucím po zemi.“

29 Bůh také řekl: „Hle, dal jsem vám všechny byliny vydávající semeno
30 na celém povrchu země i každý strom, na němž je ovoce vydávající
semeno. To vám bude za pokrm. Také veškeré polní zvěři, všem
nebeským ptákům i všemu, co leze po zemi a co má v sobě život,
31 jsem dal za pokrm všechny zelené byliny“ – a stalo se. Bůh viděl vše,
co učinil, a hle, bylo to tak dobré! Byl večer a bylo jitro, šestý den.

1 **2** Tak bylo dokončeno nebe i země s jejich veškerou rozmani-
2 tostí. Sedmého dne Bůh dokončil dílo, na němž pracoval;
3 sedmého dne odpočinul od veškeré práce, kterou dělal. Bůh sedmý
den požehnal a posvětil jej, neboť v něm Bůh odpočinul od všeho
díla, jež vykonal, když tvořil.

4 To je příběh nebe a země, o jejich stvoření.

PŘÍBĚH ADAMA A EVY

V Boží zahradě

5 Tenkrát, když Hospodin Bůh učinil zemi a nebe, na zemi ještě
nebylo žádné polní křoví a nerostly žádné polní byliny. Hospodin
Bůh na zem ještě nesílal déšť, a nebyl ani člověk, jenž by obděl-
6 lával půdu. Ze země však vystupovala pára a zavlažovala celý
zemský povrch.

Hospodin Bůh pak z prachu země zformoval člověka a do jeho 7
 chřípí vdechl dech života. Tak se člověk stal živou bytostí. Hos- 8
 podin Bůh vysázal v Edenu na východě zahradu a do ní postavil
 člověka, jehož zformoval. Hospodin Bůh nechal ze země vyrůst 9
 všemožné stromy lákavé na pohled a dobré k jídlu, včetně stromu
 života uprostřed zahrady a stromu poznání dobra i zla.

Z Edenu vycházela řeka, aby zavlažovala zahradu, a odtud se 10
 rozdělovala do čtyř hlavních toků. První se jmenuje Píšon. Ob- 11
 téká celou zemi Chavílu, kde je zlato, a zlato té země je výbor- 12
 né. Je tam i vonná pryskyřice bdelium a kámen onyx. Druhá 13
 řeka se jmenuje Gíchon; ta obtéká celou zemi Habeš. Třetí řeka 14
 se jmenuje Tigris a teče na východ od Asýrie. A čtvrtá řeka je
 Eufrat.

Hospodin Bůh tedy vzal člověka a usadil ho do zahrady Eden, 15
 aby ji obdělával a střežil. Hospodin Bůh člověku přikázal: „Z kaž- 16
 dého stromu v zahradě můžeš svobodně jíst, kromě stromu 17
 poznání dobra i zla. Z toho nejez, neboť v den, kdy bys z něj jedl,
 jistě zemřeš.“

Hospodin Bůh také řekl: „Není dobré, aby člověk byl sám; 18
 opatřím pro něj vhodný protějšek.“ (Hospodin Bůh totiž zformo- 19
 val ze země všechnu polní zvěř i všechno nebeské ptactvo a přivedl
 je k Adamovi, aby viděl, jak je pojmenuje. A jakkoli Adam nazval
 kterého živočicha, tak se pak jmenoval. Adam pojmenoval vš- 20
 chcn dobytek, nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř, ale pro
 Adama se nenašel vhodný protějšek.)

Hospodin Bůh tedy na Adama přivedl hluboký spánek. Když 21
 usnul, vzal jedno z jeho žeber a zaplnil to místo tělem. Z onoho 22
 žebra, které vzal z Adama, pak Hospodin Bůh vytvořil ženu a při-
 vedl ji k Adamovi.

Adam tenkrát řekl: 23

„To je konečně ona:
 je z mých kostí,
 je z mého těla!
 Bude se nazývat manželkou,
 neboť je vzata z manžela!“

24 (To proto muž opouští otce i matku – aby přilnul ke své man-
 25 želce a stali se jedním tělem.) Oba dva, muž i jeho žena, byli nazí
 26 a nestyděli se.

První hřích

- 1 **3** Nejchytřejší ze všech polních zvířat, která Hospodin Bůh
 učinil, byl had. Ten řekl ženě: „Opravdu vám Bůh zakázal jíst
 ze všech stromů v zahradě?“
- 2 „Ovoce stromů v zahradě jíst smíme,“ odpověděla žena hadovi.
 3 „Ale o ovoci stromu uprostřed zahrady Bůh řekl: ‚Nejezte z něj,
 ani se ho nedotýkejte, jinak zemřete.‘“
- 4,5 Nato had ženě řekl: „Určitě nezemřete! Bůh ale ví, že jakmile
 pojíte z toho stromu, otevrou se vám oči a budete jako Bůh:
 budete znát dobro i zlo.“
- 6 Když tedy žena viděla, že onen strom je dobrý k jídlu a lákavý
 na pohled, strom žádoucí k nabytí rozumu, vzala z jeho ovoce
 7 a jedla. Dala i svému muži, který byl s ní, a také on jedl. Tehdy se
 jim oběma otevřely oči a poznali, že jsou nazí. Svázali tedy fíkové
 8 listí a udělali si zástěrky. Vtom ale uslyšeli hlas Hospodina Boha
 procházejícího se zahradou za denního vánku. Tehdy se Adam
 a jeho žena skryli před Hospodinem Bohem uprostřed stromů
 zahrady.
- 9 Hospodin Bůh na Adama volal: „Kde jsi?“
 10 Ten odpověděl: „Slyšel jsem v zahradě tvůj hlas a dostal jsem
 strach, neboť jsem nahý. Proto jsem se skryl.“
- 11 „Kdo ti oznámil, že jsi nahý?“ otázal se Bůh. „Nejedl jsi z toho
 stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?“
- 12 Adam odpověděl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby byla se mnou,
 ta mi dala z toho stromu, a tak jsem jedl.“
- 13 Hospodin Bůh se otázal ženy: „Cos to udělala?“
 „Had mě podvedl, a tak jsem jedla,“ odpověděla žena.
- 14 Tehdy Hospodin Bůh řekl hadovi:
 „Za to, cos udělal,
 budeš zlořečený
 mezi vším dobyt看em

i divokými zvířaty.
Po všechny dny svého života
polezeš po bříše a žrát budeš prach.

Rozpoutám také nepřátelství 15
mezi tebou a ženou
i mezi tvým a jejím potomkem.
On zasáhne tvou hlavu
a ty zasáhneš jeho patu.“

Ženě řekl: 16

„Rozmnožím útrapy tvého těhotenství,
své děti budeš rodit v bolestech.
Po muži budeš dychtivě toužit,
on však nad tebou bude panovat.“

Adamovi řekl: 17

„Protožes poslechl svou ženu
a jedl ze stromu, z něhož jsem ti jíst zakázal,
země bude kvůli tobě zlořečená!

Po všechny dny svého života
z ní budeš jíst s útrapami;
bude ti plodit trní a bodláčí 18
a ty budeš jíst polní byliny.

V potu tváře budeš jíst svůj chléb, 19
dokud se nevrátíš do země,
neboť z ní jsi vzat.
Prach jsi a v prach se obrátíš!“

Adam pak dal své ženě jméno Eva, neboť ona byla matkou 20
všech živých. A Hospodin Bůh udělal Adamovi a jeho ženě ko- 21
žený oděv a oblékl je.

Tehdy si Hospodin Bůh řekl: „Hle, člověk se stal jakoby jedním 22
z nás, neboť zná dobro i zlo. Nyní se tedy postarám, aby nevztáhl
ruku, nevzal také ze stromu života a nežil navěky.“ Proto Hospodin 23
Bůh člověka vyhnal ze zahrady Eden, aby obdělával zemi, z níž byl

24 vzat. Vyhostil člověka a na východní straně zahrady Eden umístil
25 cheruby s míhajícími se plamennými meči, aby střežili cestu ke
stromu života.

První vražda

1 **4** Když Adam poznal svou ženu Evu, počala a porodila Kaina
(což znamená *Zisk*). Tehdy řekla: „Získala jsem od Hospodina
2 muže!“ Porodila také Ábela, jeho bratra. Ábel se stal pastýřem
ovcí, ale Kain obdělával půdu.

3 Po nějaké době se stalo, že Kain přinesl Hospodinu oběť z plodů
4 země, zatímco Ábel ji přinesl z prvorozených ovcí svého stáda
a z jejich tuku. Hospodin našel zalíbení v Ábelovi a v jeho oběti,
5 ale v Kainovi a jeho oběti zalíbení nenašel. Kaina to tak rozzlo-
bilo, že se mu zkřivila tvář.

6 Hospodin tedy Kainovi řekl: „Proč se zlobíš? Proč máš zkřive-
7 nou tvář? Cožpak nebudeš přijat, budeš-li jednat dobře? Pokud
nebudeš jednat dobře, ve dveřích číhá hřích a dychtí po tobě. Ty
však máš nad ním panovat.“

8 Kain řekl svému bratru: „Pojďme na pole!“ A když byli na poli,
Kain se na svého bratra Ábela vrhl a zabil ho.

9 Hospodin se pak Kaina zeptal: „Kde je tvůj bratr Ábel?“ On od-
pověděl: „Nevím. Jsem snad strážcem svého bratra?“

10 Bůh řekl: „Cos to udělal? Slyš, krev tvého bratra ke mně volá
11 ze země! Teď budeš zlořečenější než země, jež otevřela ústa,
12 aby vpila krev tvého bratra, kterou jsi prolil! Když budeš obděl-
lávat zem, už ti nedá svoji sílu. Budeš na zemi tulákem a štvancem.“

13 Kain Hospodinu odpověděl: „Můj trest je větší, než lze unést.
14 Pohleď, dnes mě vyháníš ze vši úrodné země a budu se před tebou
muset skrývat. Budu na zemi tulákem a štvancem a kdokoli mě
najde, zabije mě!“

15 Hospodin mu řekl: „Kdokoli zabije Kaina, ponese sedminásob-
nou pomstu.“ Hospodin pak na Kaina vložil znamení, aby ho
nikdo, kdo ho najde, nezabil.

16 Kain tedy odešel od Hospodinovy tváře a usadil se v zemi Nód
na východ od Edenu.

Potom Kain poznal svou ženu, ona počala a porodila Chanocha. 17
 Postavil město a pojmenoval ho po svém synovi, Chanoch. 18
 Chanochovi se pak narodil Irad, Irad zplodil Mechujaele, Mechujael 19
 zplodil Metušaele a Metušael zplodil Lámecha. Lámech si 20
 pak vzal dvě ženy: jedna se jmenovala Ada, druhá Cila. Ada porodila 21
 Jábala, jenž se stal otcem těch, kdo žijí ve stanech a pasou stáda. 22
 Jeho bratr jménem Jubal se stal otcem všech, kdo hrají na citaru a flétnu. Cila také porodila syna, Tubal-kaina, učitele všech kovářů mědi a železa. A Tubal-kainova sestra byla Naama.

Lámech potom řekl svým ženám: 23

„Ado a Cilo, slyšte můj hlas,
 ženy Lámechovy, poslouchejte mou řeč,
 neboť jsem zabil muže
 za ránu, kterou mi zasadil,
 zabil jsem mladíka
 za modřinu, kterou mi způsobil.

Bude-li Kain mstěn sedmkrát, 24
 Lámech bude mstěn
 sedmdesátkrát sedmkrát!“

Adamovo potomstvo

Adam znovu poznal svou ženu, a ta porodila syna. Dala mu 25
 jméno Set (což znamená *Náhrada*), neboť řekla: „Bůh mi dal 26
 jiného potomka náhradou za Ábela, kterého zabil Kain.“ Setovi se 26
 pak také narodil syn, a dal mu jméno Enoš. Tehdy začalo vzývání Hospodinova jména.

5 Toto je kniha Adamova příběhu. Tenkrát, když Bůh stvořil 1
 člověka, učinil jej podle své podoby. Stvořil je jako muže a ženu, 2
 požehnal jim a v den, kdy byli stvořeni, jim dal jméno Adam, 2
Člověk.

Když bylo Adamovi 130 let, zplodil syna podle své podoby, 3
 ke svému obrazu, a dal mu jméno Set. Po zplození Seta žil 4
 Adam ještě 800 let a plodil syny a dcery. Adam žil celkem 930 5
 let a potom zemřel. Když bylo Setovi 105 let, zplodil Enoše. 6

7,8 Po zplodění Enoše žil Set ještě 807 let a plodil syny a dcery. Set
 9 žil celkem 912 let a potom zemřel. Když bylo Enošovi 90 let,
 10 zplodil Kénana. Po zplodění Kénana žil Enoš ještě 815 let a plodil
 11,12 syny a dcery. Enoš žil celkem 905 let a potom zemřel. Když
 13 bylo Kénanovi 70 let, zplodil Mahalalela. Po zplodění Mahalalela
 14 žil Kénan ještě 840 let a plodil syny a dcery. Kénan žil
 15 celkem 910 let a potom zemřel. Když bylo Mahalalelovi 65 let,
 16 zplodil Járeda. Po zplodění Járeda žil Mahalalel ještě 830 let
 17 a plodil syny a dcery. Mahalalel žil celkem 895 let a potom zemřel.
 18,19 Když bylo Járedovi 162 let, zplodil Enocha. Po zplodění Enocha
 20 žil Járed ještě 800 let a plodil syny a dcery. Járed žil celkem
 21 962 let a potom zemřel. Když bylo Enochovi 65 let, zplodil
 22 Metuzaléma. Po zplodění Metuzaléma chodil Enoch 300 let s Bohem
 23 a plodil syny a dcery. Enoch žil celkem 365 let. Enoch chodil s Bohem
 24 a nebyl nalezen, protože ho Bůh vzal. Když bylo Metuzalémovi
 25,26 187 let, zplodil Lámecha. Po zplodění Lámecha žil Metuzalém
 27 782 let a plodil syny a dcery. Metuzalém žil celkem 969 let a potom
 28 zemřel. Když bylo Lámechovi 182 let, zplodil syna a dal mu jméno Noe,
 29 *Úleva*, neboť řekl: „Tento nám přinese úlevu od těžké dřiny našich rukou,
 30 kterou máme se zemí, již Hospodin zlořečil.“ Po zplodění Noema žil Lámech
 31 595 let a plodil syny a dcery. Lámech žil celkem 777 let a potom
 32 zemřel. A když bylo Noemovi 500 let, zplodil Sema, Cháma a Jáfeta.

NOEMŮV PŘÍBĚH

Potopa světa

- 1 **6** Když se lidstvo na zemi začalo množit a rodily se jim dcery,
- 2 Boží synové viděli, jak jsou lidské dcery krásné, a brali si za ženy všechny, jichž se jim zachtělo.
- 3 Tehdy si Hospodin řekl: „Můj Duch nezůstane v člověku navěky – je to koneckonců smrtelník! Ať jeho život trvá jen sto dvacet let.“
- 4 (V oněch dnech, a také později, se na zemi vyskytovali zrůdní obři. Boží synové totiž přicházeli k lidským dcerám a ty

jim je rodily. To jsou ti dávní hrdinové, ti muži slavné pověsti.)

Hospodin viděl, jak se na zemi množí lidské zlo, a že všechny 5
 myšlenky, jež sprádají v srdcích, jsou den co den jen zlé. Hospodin 6
 litoval, že vůbec učinil člověka, a v srdci cítil bolest. Tehdy si řekl: 7
 „Člověka, jehož jsem stvořil, smetu z povrchu země a s ním i dobyt-
 tek, drobnou havět a nebeské ptactvo! Je mi líto, že jsem je učinil.“

V Noemovi však před Hospodinem našel zalíbení. 8

Toto je Noemův příběh. Noe byl mezi svými současníky spravedlivý a poctivý člověk. Noe chodil s Bohem. Noe zplodil tři 9
 syny: Sema, Cháma a Jáfeta. 10

Země však byla v Božích očích zkažená a plná násilí. Bůh 11,12
 pohlédl na zemi, a hle, byla zkažená! Každý smrtelník na zemi žil
 zkaženým způsobem.

Bůh Noemovi řekl: „Se všemi smrtelníky je konec. Země je 13
 plná jejich násilí, a tak je zničím i se zemí. Postav si archu z cypři- 14
 šového dřeva. Archu propleteš rákosím a zevnitř i zevně ji vyma-
 žeš smolou. Uděláš ji takto: archa bude 300 loktů dlouhá, 50 15
 loktů široká a 30 loktů vysoká. V arše necháš průzor a o loket 16
 výše ji zastřešíš; do boku archy také vsadíš dveře. Uděláš v ní
 spodní, druhé a třetí patro.

Hle, já sám způsobím na zemi záplavu vody, jež zničí všechny 17
 živé tvory pod nebem. Vše, co je na zemi, zahyne. S tebou však 18
 uzavřu smlouvu, a tak vejdeš do archy – ty a s tebou tví synové,
 tvá žena a ženy tvých synů.

Ze všeho živého, z veškerého tvorstva, přivedeš do archy po 19
 páru od každého druhu, aby přežili s tebou. Bude to samec a sa- 20
 mice z různých druhů ptáků, z různých druhů dobytka i z vše-
 možných druhů zemské havěti. Z toho všeho k tobě přijde po páru,
 abys je zachoval naživu. Proto si opatří veškerou potravu, která se 21
 jí, a připrav zásoby jídla pro sebe i pro ně.“

Noe tak učinil; učinil všechno přesně tak, jak mu Bůh přikázal. 22

7 Hospodin potom Noemovi řekl: „Vejdi s celou svou domácností 1
 do archy. Viděl jsem totiž, že jsi přede mnou v tomto pokolení 2
 jediný spravedlivý. Ze všech čistých zvířat vezmeš k sobě po sedmi

3 párech, vždy samce a samici; ze všech nečistých zvířat však jen po
 4 páru, samce a samici. Také z nebeského ptactva vezmeš po sedmi
 5 párech, vždy samce a samici, pro zachování jejich semene na zemi.
 6 Už za sedm dní totiž na zem sešlu déšť, jenž potrvá čtyřicet dní
 7 a čtyřicet nocí. Vše, co jsem učinil, smetu z povrchu země.“
 8 A Noe učinil všechno tak, jak mu Hospodin přikázal.

9 Země byla zaplavena vodou, když bylo Noemovi šest set let.
 10 Kvůli té vodní záplavě vešel Noe do archy, a s ním jeho synové,
 11 jeho žena a ženy jeho synů. Ze všech čistých i nečistých zvířat, ze
 12 všech ptáků i ze všeho, co leze po zemi, vešli k Noemovi do archy
 13 vždy dva a dva, samec a samice, jak to Noemovi přikázal Bůh.

14 Po sedmi dnech pak byla země zaplavena vodou. Stalo se to
 15 šestistého roku Noemova života, sedmnáctého dne druhého mě-
 16 síce. Ten den se protrhly všechny prameny veliké propasti a ne-
 17 beské průduchy se otevřely. Průtrž vod trvala na zemi čtyřicet dní
 18 a čtyřicet nocí.

19 Noe, jeho synové Sem, Chám a Jáfet, Noemova žena a tři ženy
 20 jeho synů vešli onoho dne do archy. Oni i všemožné druhy zvěře,
 21 dobytka, havěti lezoucí po zemi i ptactva, všichni ptáci a okříd-
 22 lenci přišli k Noemovi do archy. Ze všeho, v čem je duch života,
 23 přišli po jednom páru. Z veškerého tvorstva přišel samec a samice,
 24 jak jim Bůh přikázal. A Hospodin za ním zavřel.

25 Na zemi pak během čtyřiceti dní nastala potopa. Vody přibýva-
 26 lo, až nadnesla archu, takže se zvedla od země. Voda se na zemi
 27 mohutně vzdouvala, rychle jí přibývalo a archa plula po vodní
 28 hladině. Voda se na zemi vzdouvala stále mohutněji, až přikryla vše-
 29 chny vysoké hory pode vším nebem. A když byly hory přikryty,
 30 vzedmula se voda ještě o patnáct loktů.

31 Veškeré tvorstvo na zemi, vše, co se hýbe, zahynulo – ptactvo
 32 i dobytek, zvěř i veškerá havěť hemžící se po zemi, i všichni lidé.
 33 Vše, co mělo v chřípí dech života, vše, co žilo na souši, pomřelo.
 34 Bůh smetl všechny živé tvory z povrchu země. Vše od člověka až po
 35 dobytek, drobnou havěť i nebeské ptactvo bylo smeteno ze země.
 36 Zůstal jen Noe a ti, kdo s ním byli v arše.

37 Voda se na zemi vzdouvala sto padesát dní.

Nový začátek

8 Bůh však pamatoval na Noema i na všechnu zvěř a dobytek, 1
který s ním byl v arše. Nechal nad zemí vát vítr, a voda se 2
utišila. Prameny propasti i nebeské průduchy se zavřely a průtrž 3
z nebe přestala. Voda začala ze země zvolna ustupovat a po sto pa-
desáti dnech konečně opadla.

Sedmnáctého dne sedmého měsíce archa spočinula na pohoří 4
Ararat. Voda zvolna opadala až do desátého měsíce. Prvního dne 5
desátého měsíce se ukázaly vrcholky hor.

Po čtyřiceti dnech Noe otevřel okno, jež v arše udělal, a vypus- 6,7
til krkavce. Ten vylétal a zase se vracel, dokud voda na zemi
nevyschla. Potom vypustil holubici, kterou měl s sebou, aby zjis- 8
til, zda voda ustoupila z povrchu země. Holubice však nenašla 9
místo, kde by mohla nohama spočinout, a vrátila se k němu do
archy, neboť voda ještě pokrývala celý povrch země. Noe tedy
vystrčil ruku, chytil ji a vzal ji k sobě do archy.

Počkal ještě sedm dní a znovu vypustil holubici z archy. Večer 10,11
se k němu holubice vrátila, a hle, v zobáku měla čerstvý olivový
lístek! Tak Noe poznal, že voda ustoupila ze země.

Počkal tedy dalších sedm dní, vypustil holubici znovu a už se 12
k němu nevrátila. Šestistého prvního roku Noemova života, prv- 13
ního dne prvního měsíce začala voda na zemi vysychat. Noe tedy
odsunul příklon archy, podíval se ven, a hle, zemský povrch osy-
chal.

Dvacátého sedmého dne druhého měsíce byla země suchá. 14

Tedy Bůh k Noemovi promluvil: „Vyjdi z archy – ty a s tebou 15,16
tví synové, tvá žena a ženy tvých synů. Vyved' s sebou všechno živé, 17
co máš u sebe – veškeré tvory z ptactva, dobytka i havěti lezoucí
po zemi. Ať se hemží na zemi a ať se na zemi plodí a množí.“

Noe tedy vyšel ven a s ním i jeho synové, jeho žena a ženy jeho 18
synů. Všechna zvěř, všechna havěť, každý pták, všechno, co se 19
hýbe po zemi, vyšlo z archy podle svých čeledí.

Noe tedy postavil Hospodinu oltář a vzal ze všech čistých 20
zvířat a ze všeho čistého ptactva a obětoval na oltáři zápalné

21 oběti. Když Hospodin ucítil příjemnou vůni, řekl si v srdci: „Už nikdy kvůli člověku neprokleji zem, i když jsou myšlenky lidského srdce už od mládí zlé. Nikdy už nepobiji vše živé, jako jsem to učinil.

22   Dokud trvat bude země,
           setba a žeň, chlad a horko,
           léto a zima, ani den a noc
           nikdy nepřestanou.“

1   **9** Bůh tehdy Noemovi i jeho synům požehnal a řekl jim: „Plodte
 2 a množte se, naplňte zem. Ať z vás má strach a hrůzu všechna
 3 polní zvěř, všechno nebeské ptactvo, všechno, co se hýbe po
 4 zemi, i všechny mořské ryby: jsou vám vydáni do rukou. Všechno
 živé, co se hýbe, vám bude za pokrm; to všechno vám dávám tak
 jako dříve zelené byliny. Nesmíte však jíst maso, dokud je v něm
 život, totiž krev.

5   Krev vašeho života budu rozhodně mstít. Každé zvíře i člověka
 za ni nechám pykat. Každého, kdo svému bratru vezme život, ne-
 chám pykat.

6   Kdo prolíje krev člověka,
           toho krev bude člověkem prolita,
           neboť k obrazu Božímu
           učinil Bůh člověka.

7   Plodte se tedy a množte,
           země ať se vámi jen hemží,
           tak se na ní rozmnožte!“

8,9   Potom Bůh k Noemovi a jeho synům promluvil: „Hle, já uzaví-
 10 rám smlouvu s vámi, s vaším budoucím semenem i s každou
 živou bytostí, jež je s vámi – s ptactvem, dobyt看kem i se vši polní
 11 zvěří – se vším živým, co vyšlo z archy. Uzavírám s vámi tuto
 smlouvu: Veškeré tvorstvo už nikdy nebude vyhubeno záplavou
 vody. Už nikdy nenastane potopa, jež by zničila zemi.“

12   Tehdy Bůh řekl: „Toto je znamení smlouvy, kterou uzavírám
 s vámi i s každou živou bytostí, jež je s vámi, pro všechna příští

pokolení: Na oblak pokládám duhu, aby byla znamením smlouvy 13
 mezi mnou a zemí. Kdykoli zahalím zemi oblakem a na oblaku 14
 se ukáže duha, připomenu si svou smlouvu s vámi i s každou 15
 živou bytostí, a už nikdy nepřijde záplava vody, aby vyhubila
 veškeré tvorstvo. Když bude na oblaku duha, pohlédnu na ni, 16
 abych si připomněl věčnou smlouvu mezi Bohem a každou živou
 bytostí na zemi.“ Bůh Noemovi řekl: „Toto je znamení smlouvy, 17
 kterou jsem učinil s veškerým tvorstvem na zemi.“

Noe a jeho synové

Noemovi synové, kteří vyšli z archy, byli Sem, Chám a Jáfet 18
 (onen Chám byl otcem Kanaána). Tito tři byli Noemovi synové; 19
 z nich se zalidnila celá země.

Zemědělec Noe byl první, kdo vysadil vinici. Napil se vína, opil 20,21
 se a ležel obnažen ve svém stanu. Chám, otec Kanaána, spatřil 22
 nahotu svého otce a pověděl o tom oběma svým bratrům venku.
 Sem a Jáfet tedy vzali plášť a oba si ho dali na ramena. Pak šli 23
 pozpátku a přikryli nahotu svého otce. Byli obráceni čelem na-
 zpátek, a tak nahotu svého otce nespatri.

Když se Noe probral z opilosti a dozvěděl se, co mu jeho 24
 nejmladší syn provedl, řekl: 25

„Zlořečený buď Kanaán;
 ať je pro své bratry
 otrokem všech otroků!“

Řekl také: 26

„Požehnán buď Hospodin,
 Bůh Semův,
 jemuž bude Kanaán otrokem!

Kéž Bůh rozšíří Jáfeta, 27
 ať bydlí ve stanech Semových,
 jemuž bude Kanaán otrokem!“

Po potopě žil Noe ještě 350 let. Noe žil celkem 950 let a potom 28,29
 zemřel.

Původ národů země

- 1 **10** Toto jsou rody Noemových synů Sema, Cháma a Jáfeta.
Po potopě se jim narodili synové.
- 2 Synové Jáfetovi jsou: Gomer, Magog, Madaj, Javan, Tubal,
Mešek a Tiras.
- 3 Synové Gomerovi: Aškenáz, Rifat a Togarma.
- 4,5 Synové Javanovi: Eliša a Taršiš, Kitejští a Dodanští. Z nich se
rozdělily mořské národy.
To jsou synové Jáfetovi podle svých zemí, jazyků, rodů a ná-
rodností.
- 6 Synové Chámovi jsou: Habeš, Egypt, Put a Kanaán.
- 7 Synové Habeše: Seba, Chavíla, Sabta, Raema a Sabteka.
Synové Raemovi: Šeba a Dedan.
- 8 Habeš také zplodil Nimroda, jenž se stal prvním hrdinou země.
9 Byl to před Hospodinem udatný lovec, a proto se říká: „Jako Nim-
10 rod, udatný lovec před Hospodinem.“ Hlavními městy v jeho krá-
11 lovství byly Bábel, Uruk, Akkad a Kalne v babylónské zemi. Z té
země pak odešel do Asýrie, kde vystavěl Ninive, ono veliké město,
12 a také Rechobot-ír, Kelach a Resen mezi Ninive a Kelachem.
- 13,14 Egypt zplodil Ludské, Anamské, Lehabské, Naftuchské, Patruss-
ké, Kasluchské (z nichž pochází Filistínci) a Kaftorské.
- 15,16 Kanaán zplodil Sidona, svého prvorozeného, dále Cheta, Jebu-
17,18 sejce, Emorejce, Girgašejce, Hivejce, Arkejce, Sínejce, Arvadejce,
19 Semarejce a Chámatejce. Kanaánské rody se později rozšířily, takže
hranice Kanaánu vedly od Sidonu směrem přes Gerar až ke Gaze
a směrem přes Sodomu, Gomoru, Admu a Cebojim až k Leše.
- 20 To jsou synové Chámovi podle svých rodů, jazyků, zemí a ná-
rodností.
- 21 Semovi, otci všech Heberových synů, bratru staršího Jáfeta, se
také rodili potomci.
- 22 Semovi synové jsou: Elam, Ašur, Arpakšad, Lud a Aram.
- 23 Synové Aramovi: Uc, Chul, Geter a Maš.
- 24 Arpakšad zplodil Šelacha a Šelach zplodil Hebera.

Heberovi se narodili dva synové; jeden se jmenoval Peleg, *Rozdělení*, neboť za jeho dnů byla země rozdělena, a jeho bratr se jmenoval Joktan. 25

Joktan zplodil Almodada, Šelefa, Chasarmaveta, Jeracha, Hadorama, Uzala, Diklu, Obala, Abimaele, Šebu, Ofira, Chavílu a Jobaba; všichni tito jsou synové Joktanovi. Jejich bydliště se prostíralo od Mešy směrem k hoře Sefar na východě. 26,27
28,29
30

To jsou synové Semovi podle svých rodů, jazyků, zemí a národností. 31

To jsou rody Noemových synů podle svých pokolení a národností; z nich se po potopě rozdělily národy země. 32

Bábel

11 Celá země mluvila jednou řečí, jedněmi slovy. Když lidé 1,2
putovali na východ, našli v babylónské zemi planinu a na té se usadili.

Tehdy si spolu řekli: „Pojďme, udělejme cihly a vypalme je v ohni.“ A tak měli cihly místo kamene a asphalt místo malty. Řekli si totiž: 3
„Pojďme, postavme si město a věž, jejíž vrchol dosáhne až k nebi. 4
Tak si uděláme jméno, abychom nebyli rozptýleni po celé zemi!“

Hospodin však sestoupil, aby spatřil to město a tu věž, kterou lidští synové stavěli. Hospodin si řekl: „Hle, lid je zajedno a všichni 5
mají jednu řeč. A toto je jen začátek jejich díla. Nic jim už neza- 6
brání vykonat, cokoli si předsevzali. Nuže, sestoupíme a zmateme 7
tam jejich řeč, aby jeden nerozuměl řeči druhého.“

Hospodin je odtud rozptýlil po celé zemi, a tak to město přestali stavět. Proto se to město jmenuje Bábel, *Zmatek*, neboť tam 8
Hospodin zmátl řeč všech obyvatel země. Hospodin je odtud 9
rozptýlil po celé zemi.

Semovo potomstvo

Toto je Semův rod. Dva roky po potopě, když bylo Semovi 100 10
let, zplodil Arpakšada. Sem žil po zplazení Arpakšada ještě 500 let 11
a plodil syny a dcery. Když bylo Arpakšadovi 35 let, zplodil Šelacha. Po zplazení Šelacha žil Arpakšad ještě 403 let a plodil syny 12
13

14,15 a dcery. Když bylo Šelachovi 30 let, zplodil Hebera. Po zplození
 16 Hebera žil Šelach ještě 403 let a plodil syny a dcery. Když bylo
 17 Heberovi 34 let, zplodil Pelega. Po zplození Pelega žil Heber ještě
 18 430 let a plodil syny a dcery. Když bylo Pelegovi 30 let, zplodil
 19 Reua. Po zplození Reua žil Peleg ještě 209 let a plodil syny a dcery.
 20,21 Když bylo Reuovi 32 let, zplodil Seruga. Po zplození Seruga žil Reu
 22 ještě 207 let a plodil syny a dcery. Když bylo Serugovi 30 let, zplodil
 23 Náchora. Po zplození Náchora žil Serug ještě 200 let a plodil syny
 24,25 a dcery. Když bylo Náchorovi 29 let, zplodil Teracha. Po zplození
 26 Teracha žil Náchor ještě 119 let a plodil syny a dcery. A když bylo
 Terachovi 70 let, zplodil Abrama, Náchora a Hárana.

ABRAHAMŮV PŘÍBĚH

Vzhůru na cestu

27 Toto je Terachův rod. Terach zplodil Abrama, Náchora a Hára-
 28 na; Háran pak zplodil Lota. Háran však zemřel ve své vlasti,
 29 v chaldejském Uru, dříve než jeho otec Terach. Abram a Náchor
 se oženili. Abramova žena se jmenovala Saraj a Náchorova žena
 30 Milka, dcera Hárana, otce Milky a Jisky. Saraj však byla neplod-
 ná, neměla děti.
 31 Terach vzal svého syna Abrama, Háranova syna Lota a svou
 snachu Saraj, ženu svého syna Abrama, a vydali se spolu na cestu
 z chaldejského Uru do kanaánské země. Když však přišli do Chá-
 32 ranu, usadili se tam. Terach žil 205 let a zemřel v Cháranu.

1 **12** Hospodin Bůh řekl Abramovi: „Odejdi ze své země, ze své-
 ho příbuzenstva a ze svého otcovského domu do země,
 kterou ti ukážu.

2 Učiním tě věhlasným národem
 a požehnám ti.
 Zjednám ti věhlasné jméno
 a budeš požehnáním.

Požehnám těm, kdo ti žehnají,
a toho, kdo ti zlořečí, proklejí.
Všechny rodiny země
dojdou požehnání v tobě.“

3

Abram tedy šel, jak mu řekl Hospodin, a šel s ním i Lot. Když
odešel z Cháranu, bylo Abramovi sedmdesát pět let. Abram s sebou
vzal svou ženu Saraj, svého synovce Lota a všechny majetek,
jehož nabyli, i čeled', kterou získali v Cháranu. Vydali se na cestu
do kanaánské země a přišli do ní.

4

5

Abram procházel tou zemí až k místu zvanému Šechem, až
k dubu More. (V zemi tenkrát žili Kananejci.) Tehdy se Abramovi
ukázal Hospodin a řekl: „Tuto zemi dám tvému semeni.“ Abram
tam proto postavil oltář Hospodinu, jenž se mu ukázal.

6

7

Odtud se přesunul k horám na východ od Bét-elu. Vztyčil svůj
stan mezi Bét-elem na západě a Ajem na východě, postavil tam
oltář Hospodinu a vzýval Hospodinovo jméno. Potom Abram po-
kračoval v cestě a putoval na jih, k Negevu.

8

9

Saraj mezi Egyptány

V zemi pak nastal hlad, a tak se Abram vydal dolů do Egypta.
Chtěl tam nějakou dobu pobýt, neboť v zemi panoval krutý hlad.
Cestou, když se blížil k Egyptu, řekl své ženě Saraj: „Pohled', vím,
jak překrásná jsi žena. Až tě Egyptané uvidí, řeknou: ‚To je jeho
žena!‘ a zabijí mě, ale tebe nechají naživu. Říkej prosím, že jsi má
sestra, aby se mi díky tobě vedlo dobře a abych díky tobě zůstal
naživu.“

10

11

12

13

Abram tedy přišel do Egypta a Egyptané viděli, jak je ta žena
velmi krásná. A když ji uviděli faraonovi hodnostáři, vychválili ji
před faraonem tak, že byla vzata do faraonova domu. Abramovi
se díky ní vedlo velmi dobře – měl brav, skot i osly, otroky, otrok-
yně, oslice a velbloudy.

14

15

16

Hospodin však kvůli Abramově manželce Saraj bil faraona a jeho
dům velikými ranami. Faraon si proto Abrama zavolał. „Cos mi
to udělal?“ řekl mu. „Proč jsi mi zatajil, že je to tvá manželka?
Proč jsi říkal: ‚Je to má sestra?‘ Vždyť jsem si ji vzal za ženu! Zde
máš svou manželku, vezmi si ji a jdi!“ Faraon pak o něm svým

17

18

19

20

mužům přikázal, aby ho vyhostili i s manželkou a se vším, co měl.

Rozchod s Lotem

1 **13** Abram tedy se svou manželkou a se vším, co měl, i s Lotem
2 odešel z Egypta do Negevu. (Abram byl velmi bohatý ve
3 stádech, ve stříbře i ve zlatě.) A šel po svých starých cestách od
4 Negevu až k Bét-elu, k místu, kde zpočátku stával jeho stan mezi
5 Bét-elem a Ajem, k místu oltáře, který tam předtím postavil.
6 Tam Abram vzýval Hospodinovo jméno.

7 Také Lot, který šel s Abramem, měl brav, skot a stany. Země
8 jim však nemohla stačit, aby bydleli spolu. Jejich jmění bylo totiž
9 tak rozsáhlé, že nemohli bydlet pohromadě. Proto došlo mezi
10 pastýři Abramova stáda a pastýři Lotova stáda k rozepři. (V zemi
11 tenkrát bydleli Kananejci a Perizejci.)

12 Abram tehdy Lotovi řekl: „Prosím, ať mezi mnou a tebou a mezi
13 mými a tvými pastýři není rozepře – jsme přece bratři. Neleží
14 snad před tebou celá země? Odděl se ode mě, prosím. Půjdeš-li
15 vlevo, já půjdu vpravo; půjdeš-li vpravo, půjdu vlevo.“

16 Lot pozvedl oči a viděl, že celá jordánská rovina je až k Coaru
17 bohatě zavlažována jako Hospodinova zahrada, jako egyptská země
18 (– bylo to předtím, než Hospodin zničil Sodomu a Gomoru). Lot
19 si tedy vybral celou jordánskou rovinu a vydal se na východ.

20 Tak se jeden od druhého oddělili. Abram bydlel v kanaánské
21 zemi, ale Lot bydlel ve městech jordánské roviny a postavil své
22 stany až k Sodomě. Sodomští lidé však byli zlí a velmi hřešili
23 proti Hospodinu.

24 Poté, co se od něho Lot oddělil, řekl Hospodin Abramovi: „Nyní
25 pozvedni oči a z místa, na němž jsi, pohleď na sever i na jih, na
26 východ i na západ, neboť všechnu zemi, kterou vidíš, dám tobě
27 a tvému semeni až navěky. Způsobím, že tvého semene bude
28 jako prachu země: bude-li možné sečíst zemský prach, půjde sečíst
29 i tvé símě. Vstaň, projdi tu zemi nadél i našíř, neboť tobě ji dám.“

30 Abram tedy přesunul svůj stan a usadil se u háje Mamre, který
je v Hebronu, a postavil tam oltář Hospodinu.

Lotovo zajetí a osvobození

14 V oněch dnech babylónský král Amrafel, elasarský král Ari- 1
och, elamský král Kedor-laomer a král národů Tidal válčili 2
proti Berovi, králi Sodomy, Biršovi, králi Gomory, Šineábovi, králi
Admy, Šemeberovi, králi Cebojim, a proti králi Bely (to jest Coaru).
Tito se spojili v údolí Sidim (což je Solné moře). Dvanáct let 3,4
sloužili Kedor-laomerovi, ale třináctého roku se vzbouřili.

Čtrnáctého roku tedy Kedor-laomer přitáhl s králi, kteří byli 5
s ním, a pobili Refajce v Ašterot-karnajim, Zuzejce v Hamu, Emejce
na pláni Kirjatajim a Chorejce na jejich pohoří Seír až k El-paranu, 6
který je nad pouští. Potom obchvatem přitáhli k En-mišpatu (což 7
je Kádeš) a udeřili na celý kraj Amalekovců a také na Emorejce
bydlící v Chasason-tamaru.

Králové Sodomy, Gomory, Admy, Cebojim a Bely (to jest Coa- 8
ru) tedy vytáhli a seřadili se v údolí Sidim k bitvě proti nim:
proti elamskému králi Kedor-laomerovi, králi národů Tidalovi, 9
babylónskému králi Amrafelovi a elasarskému králi Ariochovi –
čtyři králové proti pěti.

Údolí Sidim je ovšem plné ložisek asfaltu. Sodomský a gomor- 10
ský král do nich při útěku zapadli; ostatní utekli do hor. Vítězové
pobrali všechnu majetek Sodomy a Gomory i všechny jejich po- 11
traviny a odtáhli. Vzali také Abramova synovce Lota (neboť bydlel 12
v Sodomě) i jeho majetek a odjeli.

Jeden uprchlík přišel a vyprávěl to Hebreji Abramovi. Ten se 13
mezitím usadil u háje Emorejce Mamreho, bratra Eškolova
a Anerova, což byli Abramovi spojenci. Když Abram uslyšel, že 14
jeho příbuzný byl zajat, vypravil 318 vycvičených služebníků, na-
rozených v jeho domě, a sledoval ty krále až k Danu. Abram 15
a jeho služebníci se rozdělili, v noci je přepadli a pronásledovali
je až k Chobě (která leží na sever od Damašku). A tak dobyl zpět 16
všechnu majetek. Přivedl i svého příbuzného Lota a jeho majetek
a také ženy a lid.

Když se pak vracel od porážky Kedor-laomera a králů, kteří 17
byli s ním, vyšel mu král Sodomy naproti do údolí Šave (což je

18 Královské údolí). Melchisedech, král Salemu, přinesl chléb a víno.
 19 Ten byl knězem Nejvyššího Boha. Požehnal mu těmito slovy:

„Požehnán buď Abram
 od Nejvyššího Boha,
 Stvořitele nebe i země!

20 Požehnán buď Nejvyšší Bůh,
 jenž tvé nepřátele
 vydal do tvých rukou!“

Abram mu tedy ze všeho dal desátek.

21 Král Sodomy mu řekl: „Dej mi lidi. Majetek si nech.“
 22 Abram však sodomskému králi odpověděl: „Přisahám před
 23 Hospodinem, Nejvyšším Bohem, Stvořitelem nebe i země, že ze
 24 všeho, co ti patří, si nevezmu nic – ani nitku, ani sandálový
 řemínek – abys neřekl: ‚Já jsem obohatil Abrama‘. Nechám si jen
 to, co snědli služebníci, a podíl mužů, kteří šli se mnou. Aner,
 Eškol a Mamre si vezmou svůj podíl.“

Boží smlouva s Abramem

1 **15** Po nějaké době měl Abram vidění, v němž k němu přišlo
 Hospodinovo slovo: „Neboj se, Abrame, já jsem tvůj štít,
 tvoje nesmírná odměna.“

2 Abram odpověděl: „Hospodine, Pane můj, co mi chceš dát?
 Chodím životem bezdětný a svůj dům zanechám Eliezerovi
 3 z Damašku.“ Abram pokračoval: „Pohleď, nedals mi potomka;
 mým dědicem teď bude můj čeledín!“

4 Vtom k němu přišlo Hospodinovo slovo: „Ten tvým dědicem
 5 nebude; tvůj dědic vyjde z tvých vlastních beder!“ Vyvedl jej ven
 a řekl: „Pohlédni k nebi a spočítej hvězdy, budeš-li je moci spočítat.“
 6 Pak dodal: „Tolik bude tvého semene.“ Abram tehdy uvěřil
 Hospodinu a ten mu to počítal za spravedlnost.

7 Řekl mu: „Já jsem Hospodin, jenž tě vyvedl z chaldejského
 Uru, abych ti dal za dědictví tuto zem.“

8 Abram odpověděl: „Hospodine, Pane můj, podle čeho poznám,
 že ji zdědím?“

Řekl mu: „Přines mi tříletou jalovici, tříletou kozu, tříletého berana, také hrdličku a holoubě.“ 9

Abram mu všechna ta zvířata přinesl, roztál je napůl a položil jednu část proti druhé; ptáky však neroztínal. K mrtvým tělům se snaželi dravci, ale Abram je odháněl. Když pak slunce začalo zapadat, přišel na Abrama hluboký spánek. Náhle jej sevřela hluboká, děsivá tma. 10
11
12

Tedy Hospodin Abramovi řekl: „Buď si jist, že tví potomci budou přistěhovalci v zemi, jež nebude jejich; tam budou zotročeni a utiskováni po čtyři sta let. Já však také budu soudit národ, jemuž budou otročit, a tak odtud potom vyjdou s velkým jméním. Ty sám se odebereš ke svým otcům v pokoji a budeš pohřben ve šťastném stáří. Sem se ale vrátí až čtvrté pokolení, neboť nepravost Emorejců ještě není dovršena.“ 13
14
15
16

Když slunce zapadlo a nastala tma, objevila se kouřící pec a mezi těmi díly zvířat prošla ohnivá pochodeň. 17

V ten den Hospodin vstoupil s Abramem do smlouvy. Řekl: „Tuto zem dávám tvému semeni; od egyptské řeky až po tu velkou řeku, řeku Eufrat: Kenijce, Kenizejce a Kadmonce, Chetity, Perizejce a Refajce, Emorejce, Kananejce, Girdašejce a Jebusejce.“ 18
19,20
21

Narození Izmaele

16 Saraj, Abramova manželka, mu nerodila děti; měla však egyptskou otrokyni jménem Hagar. Proto Saraj Abramovi řekla: „Pohleď, Hospodin mi nedopřál, abych rodila. Spoj se tedy s mou otrokyní – snad získám syny skrze ni.“ A Abram ji poslechl. 1
2

Deset let poté, co se Abram usadil v kanaánské zemi, vzala Abramova manželka Saraj svou otrokyni, Egyptanku Hagar, a dala ji svému muži Abramovi za ženu. Spojil se tedy s Hagar a ona počala. A když uviděla, že je těhotná, začala svou paní pohrdat. 3
4

Saraj pak Abramovi řekla: „Za mé příkoří můžeš ty! Sama jsem ti dala svou otrokyni do náručí, ale když uviděla, že je těhotná, začala mnou pohrdat. Ať mě s tebou rozsoudí Hospodin!“ 5

Abram Saraj odpověděl: „Pohleď, je to tvá otrokyně, je ve tvé moci. Udělej s ní, co chceš.“ 6

Saraj ji tedy pokořovala, až od ní Hagar utekla.

7 U pramene vody v poušti, u onoho pramene při cestě do Šuru,
8 ji našel Hospodinův anděl. Řekl: „Hagar, Sarajina otrokyně, od-
kud jsi přišla? Kam jdeš?“

Odpověděla: „Utíkám od své paní Saraj.“

9 Hospodinův anděl jí řekl: „Vrať se ke své paní a pokoř se pod
10 její ruku.“ Hospodinův anděl jí řekl: „Nesmírně rozmnožím tvé
11 símě. Bude ho tolik, že nepůjde sečíst.“ Hospodinův anděl jí řekl:

„Hle, jsi těhotná a porodíš syna.
Dáš mu jméno Izmael, *Bůh slyší*,
neboť Hospodin slyšel tvé trápení.

12 Bude jak divoký hřebec:
on proti všem, všichni proti němu;
v neshodě se všemi bratry bude žít.“

13 Hospodina, jenž k ní promluvil, pak nazvala „Ty jsi Bůh, který
mne vidí!“ Řekla totiž: „Právě zde jsem pohlédla k Tomu, který mne
14 vidí.“ A tak ta studna dostala jméno „Studnice Živého, který mne
vidí.“ Jak známo, leží mezi Kádešem a Beredem.

15 Hagar pak Abramovi porodila syna. Abram dal svému synovi
16 narozenému z Hagar jméno Izmael, *Bůh slyší*. Když mu Hagar
porodila Izmaele, bylo Abramovi osmdesát šest let.

Potvrzení smlouvy

1 **17** Když bylo Abramovi devadesát devět let, ukázal se mu
Hospodin a řekl mu: „Já jsem Všemohoucí Bůh. Chod'
2 stále přede mnou a buď poctivý. Splním svou smlouvu s tebou
a nesmírně tě rozmnožím.“

3,4 Abram padl na tvář a Bůh k němu mluvil: „Hle, já sám s tebou
5 činím smlouvu: budeš otcem mnohých národů. Nebudeš se už
jmenovat Abram, *Vznešený otec*, ale Abraham, *Otec množství*, ne-
6 bot jsem tě učinil otcem mnohých národů. Způsobím, aby ses
nesmírně rozplodil, a učiním z tebe národy – i králové z tebe
7 vzejdou. Potvrzuji svou smlouvu s tebou i s tvým budoucím se-
menem ve všech jejich pokoleních: je to věčná smlouva, že budu
8 tvým Bohem i Bohem tvého budoucího semene. Tobě a tvému

budoucímu semeni dám zem tvého putování, celou kanaánskou zem, do věčného vlastnictví, a budu jejich Bohem.“

Bůh Abrahamovi řekl: „Ty budeš zachovávat mou smlouvu – ty i tvé budoucí símě ve všech jejich pokoleních. Toto je má smlouva s vámi a s tvým budoucím semenem, toto budete zachovávat: každý, kdo je u vás mužského pohlaví, bude obřezán. Obřezete předkožku svého údu a to vám bude znamením smlouvy, kterou máte se mnou. Každý, kdo je u vás mužského pohlaví, jak narozený v domě, tak koupený za peníze od kteréhokoli cizince, jenž není ze tvého semene, bude ve vašich pokoleních obřezán, když mu bude osm dní. Musí být obřezán, ať je narozen ve tvém domě nebo koupen za tvé peníze. Tak bude má smlouva na tvém těle smlouvou věčnou. Neobřezanec mužského pohlaví, jenž by si nenechal předkožku obřezat, bude vyobcován ze svého lidu, neboť porušil mou smlouvu.“

Bůh Abrahamovi řekl: „Své manželce Saraj už nebudeš říkat Saraj, *Bojovnice*, ale bude se jmenovat Sára, *Kněžna*. Požehnám ji a dám ti z ní syna. Požehnám ji a budou z ní národy, vzejdou z ní králové národů.“

Abraham padl na tvář, zasmál se a pomyslel si: „Copak se stoletému narodí syn? Copak Sára v devadesáti letech porodí?“ Odpověděl tedy Bohu: „Kéž je před tebou živ aspoň Izmael!“

Bůh však řekl: „Nikoli! Tvá manželka Sára ti vskutku porodí syna a dáš mu jméno Izák, *Smíšek*. Jemu potvrdím svou smlouvu, aby byla věčnou smlouvou pro jeho budoucí símě. Vyslyšel jsem tě i ohledně Izmaele. Hle, požehnám mu a způsobím, aby se nesmírně rozplodil a rozmnožil; zplodí dvanáctero knížat a učiním z něj veliký národ. Svou smlouvu však potvrdím Izákovi, jehož ti Sára porodí příští rok touto dobou.“ A když s ním domluvil, vznesl se Bůh od Abrahama.

Abraham potom vzal svého syna Izmaele a všechny narozené ve svém domě i všechny koupené za peníze, všechny, kdo byli v Abrahamově domácnosti mužského pohlaví, a ještě téhož dne jim obřezal předkožky, jak mu to řekl Bůh. Abrahamovo neobřezané tělo bylo obřezáno, když mu bylo devadesát devět let.

25 Neobřezané tělo jeho syna Izmaele bylo obřezáno, když mu
26 bylo třináct let. Abraham a jeho syn Izmael byli obřezáni ještě
27 téhož dne a všichni jeho domácí, jak narození v domě, tak koupení od cizince za peníze, byli obřezáni s ním.

Sářin smích

1 **18** Potom se mu Hospodin ukázal u háje Mamre. Abraham
2 seděl v poledním horku u vchodu do stanu, a když pozvedl oči, hle, stáli před ním tři muži. Jakmile je spatřil, vyběhl jim ze stanového vchodu naproti. Poklonil se až k zemi a řekl: „Pane můj, prokaž mi prosím laskavost a zastav se u svého služebníka! Když dovolíš, nechám přinést trochu vody. Umyjete si nohy a odpočnete si pod stromem. Přinesu kousek chleba a posilníte se, než půjdete dál. Přišli jste přece ke svému služebníkovi.“

Odpověděli: „Udělej, jak jsi řekl.“

6 Abraham odspěchal do stanu za Sárou a řekl: „Rychle vezmi tři míry bílé mouky, zadělej těsto a připrav podpopelné chleby!“
7 Odběhl ke stádu, vzal pěkné útlé tele a dal je služebníkovi, který je odspěchal připravit. Potom vzal máslo, mléko a dobytče, které připravil, a položil to před ně. Sám pak stál u nich pod stromem, zatímco jedli.

9 Poté se zeptali: „Kde je tvá manželka Sára?“

Řekl: „Zde ve stanu.“

10 On odvětil: „Za rok touto dobou se k tobě jistě vrátím, a hle, tvá manželka Sára bude mít syna!“

11 Sára však poslouchala vzadu u vchodu do stanu. (Abraham a Sára už byli staří, pokročilého věku a Sára už měla po přechodu.) Sára se v duchu zasmála: „Teď, když jsem sešlá stářím, mám zakoušet rozkoš? Navíc, můj pán je stařec!“

13 Hospodin se Abrahama zeptal: „Proč se Sára smála a říkala: ‚Copak ještě opravdu mohu rodit, když jsem tak stará?‘ Je snad pro Hospodina něco nemožné? V daný čas, za rok touto dobou, se k tobě vrátím a Sára bude mít syna.“

15 Sára však ze strachu zapírala: „Nesmála jsem se.“

Odpověděl: „Nikoli, smála ses!“

Deset spravedlivých

Potom ti muži vstali a zamířili odtud k Sodomě. Abraham šel s nimi, aby je vyprovodil. 16

Tehdy si Hospodin řekl: „Zatajím snad před Abrahamem, co se chystám udělat? Vždyť z Abrahama jistě bude věhlasný a mocný národ a v něm dojdou požehnání všechny národy země. Vyvolil jsem jej, aby přikázal svým synům a své budoucí rodině, ať zachovávají Hospodinovu cestu konáním spravedlnosti a práva, aby Hospodin Abrahamovi splnil, co mu zaslíbil.“ 17
18
19

Hospodin řekl: „Křik Sodomy a Gomory je velký a jejich hřích velmi těžký. Proto sestoupím a uvidím: pokud jednali tak, jak nasvědčuje křik, jenž se mi donesl, je s nimi konec; a pokud ne, poznám to.“ 20
21

Ti muži odtud pokračovali k Sodomě, ale Abraham ještě zůstal před Hospodinem. Přistoupil blíž a řekl: „Cožpak smeteš s ničemným také spravedlivého? Možná, že je v tom městě padesát spravedlivých. Smeteš je také? Neušetříš to místo kvůli padesáti spravedlivým, kteří tam jsou? Takovou věc bys nikdy neudělal – usmrtit s ničemným také spravedlivého! Tak by byl spravedlivý jako ničemný – to bys neudělal! Cožpak Soudce vši země nebude jednat podle práva?“ 22
23
24
25

Nato Hospodin řekl: „Najdu-li v tom městě, v Sodomě, padesát spravedlivých, ušetřím kvůli nim celé to místo.“ 26

Abraham odpověděl: „Pohled' prosím – odvažuji se mluvit ke svému Pánu, ačkoli jsem prach a popel – možná, že bude do těch padesáti spravedlivých pět chybět. Zničíš kvůli těm pěti celé město?“ 27
28

„Nezničím, najdu-li jich tam čtyřicet pět,“ odpověděl.

Abraham k němu promluvil znovu: „Co, když se jich tam najde jen čtyřicet?“ 29

„Neudělám to kvůli těm čtyřiceti,“ odpověděl.

„Ať se prosím můj Pán nehněvá, když promluví,“ řekl Abraham. Co když se jich tam najde jen třicet?“ 30

„Neudělám to, najdu-li jich tam třicet,“ odpověděl.

„Pohled' prosím, dovoluji si znovu promluvit ke svému Pánu,“ řekl Abraham. „Co když se jich tam najde jen dvacet.“ 31

„Nezničím je kvůli těm dvaceti,“ odpověděl.

32 „Ať se prosím můj Pán nehněvá, když promluvíím ještě jednou,“ řekl Abraham. „Co když se jich tam najde jen deset?“

„Nezničím je kvůli těm deseti,“ odpověděl Hospodin.

33 Tak dokončil rozmluvu s Abrahamem a odešel. Rovněž Abraham se vrátil domů.

Zkáza Sodomy

1 **19** Večer dorazili ti dva andělé do Sodomy. Lot seděl v sodomské bráně, a jakmile je spatřil, vstal a šel jim naproti.
2 Poklonil se tváří k zemi a řekl: „Snažně prosím, páni moji, uchylte se do domu svého služebníka! Umyjete si nohy, přenocujete a až ráno vstanete, vydáte se znovu na cestu.“

Odvětili: „Nikoli, přenocujeme na tomto prostranství.“

3 Když však na ně velmi naléhal, uchýlili se k němu a vešli do jeho domu. Vystrojil jim tedy hostinu a napekl nekvašené chleby a oni jedli.

4 Ale než ulehli, obklíčili dům obyvatelé města, sodomští muži
5 od mladíků až po starce, všechen lid ze všech stran. Volali na Lota: „Kde jsou ti muži, co k tobě přišli na noc? Vyveď je k nám, ať si jich užijeme!“

6,7 Lot k nim tedy vyšel do vchodu, zavřel za sebou dveře a řekl:
8 „Bratři moji, nedělejte prosím nic zlého! Hle, mám dvě dcery, které nepoznaly muže, vyvedu je k vám. Udělejte s nimi, co se vám líbí, jen nic nedělejte těm mužům – vešli přece pod ochranu mé střechy.“

9 Oni však zvolali: „Uhni stranou! Tenhle přistěhovalec nám tu bude dělat soudce? Naložíme s tebou hůř než s nimi!“ Tehdy se na Lota prudce vrhli a chystali se vylomit dveře.

10 Ti dva však vystrčili ruce, vtáhli Lota k sobě do domu a dveře
11 zase zavřeli. A ty muže u vchodu do domu, od nejmenších po největší, ranili slepotou, takže marně hledali vchod.

12 Potom ti dva Lotovi řekli: „Koho tu ještě máš – zete, syny,
13 dcery? Kohokoli máš ve městě, odveď je odsud, neboť toto místo zničíme. Jejich křik se před Hospodinem tak rozmohl, že nás Hospodin poslal, abychom je zničili.“

Lot tedy šel promluvit se svými zeti, kteří si měli brát jeho dcery: 14
 „Vstaňte a pojdte odsud pryč, neboť Hospodin toto město zničí!“

Jeho zetové si však mysleli, že žertuje.

Když začalo svítat, andělé na Lota naléhali: „Vstaň, vezmi svou ženu 15
 a své dvě dcery, které tu jsou, aby tě nesmetl trest tohoto města.“

Když však otálel, vzali ho ti muži za ruku, a také jeho ženu 16
 i obě dcery, neboť se nad ním Hospodin smiloval. Odvedli ho ven
 a teprve za městem ho propustili. Když ho vedli ven, jeden z nich 17
 řekl: „Utíkej o život! Neohlížej se a nikde na této rovině se neza-
 stavuj. Uteč do hor, abys nebyl smeten.“

Lot jim ale řekl: „Prosím ne, Pane můj! Jsi ke svému služebníku 18,19
 nesmírně laskav. Prokázal jsi mi veliké milosrdenství, když jsi mi
 zachránil život. Já však nebudu moci utéct do hor, a tak mne to
 neštěstí postihne a zemřu. Pohled' prosím, tamto město je dost 20
 blízko, abych tam utekl, a je maličké. Nech mě prosím utéct do
 něj – vždyť je tak malé – a zůstanu naživu.“

On odvětil: „Hle, i v této věci jsem tě vyslyšel; město, o němž 21
 jsi mluvil, nevydám zkáze. Pospěš si! Uteč tam, neboť nebudu
 moci nic udělat, dokud tam nepřijdeš.“ (A proto se to město jme- 22
 nuje Coar, *Maličké*.)

Když Lot vešel do Coaru, vycházelo nad zemí slunce. A Hospo- 23,24
 din dštil na Sodomu a Gomoru síru a oheň; bylo to od Hospodina
 z nebe. Ona města s celou okolní rovinou, se všemi obyvateli i se 25
 vším, co roste ze země, propadla zkáze.

Lotova žena se ohlédla zpět a proměnila se v solný sloup. 26

Abraham pak časně ráno odešel k místu, kde předtím stál před 27
 Hospodinem. Když se podíval k Sodomě a Gomoře a na celou tu
 rovinu, viděl, jak ze země stoupá kouř jako z pece. 28

Tenkrát, když Bůh ničil města oné roviny, pamatoval na Abra- 29
 hama a propustil Lota zprostřed zkázy, jež zachvátila města, v nichž
 Lot bydlel.

Lot a jeho dcery

Lot potom z Coaru odešel a bydlel se svými dvěma dcerami 30
 v horách, neboť se bál bydlet v Coaru. Bydlel tedy se svými dvěma

31 dcerami v jeskyni. Prvorozená jednou řekla té mladší: „Náš otec
32 je starý a na zemi není muže, jenž by se s námi spojil, jak je to
všude na zemi běžné. Pojďme, opijme svého otce vínem a spěme
s ním, abychom zachovaly símě našeho otce.“

33 A tak té noci opily svého otce vínem. Prvorozená šla spát se
svým otcem, který nic nevěděl, ani když ulehla, ani když vstala.
34 Nazítří pak prvorozená řekla té mladší: „Hle, včera v noci jsem
spala se svým otcem. Opijme ho vínem také dnešní noc. Potom
jdi a spi s ním, abychom zachovaly símě našeho otce.“

35 I té noci tedy opily svého otce vínem. Ta mladší s ním šla spát,
36 avšak on nic nevěděl, ani když ulehla, ani když vstala. Tak obě
Lotovy dcery otěhotněly ze svého otce.

37 Prvorozená pak porodila syna a dala mu jméno Moáb, *Z otce*
38 *vzešlý*. Ten je otcem Moábských až do dnešního dne. I ta mladší
porodila syna a dala mu jméno Ben-amí, *Syn mého příbuzného*. Ten
je otcem Amónovců až do dnešního dne.

Sára mezi Filistínci

1 **20** Abraham se pak odtud vydal na cestu do negevského kraje,
aby se usadil mezi Kádešem a Šurem. A když pobýval
2 v Geraru, říkal Abraham o své manželce Sáře: „Je to má sestra.“

3 Gerarský král Abimelech tedy pro Sáru poslal a vzal si ji. V noci
ale k Abimelechovi ve snu přišel Bůh a řekl mu: „Kvůli ženě, kte-
rou sis vzal, teď zemřeš. Vždyť je vdaná za jiného muže!“

4 Abimelech s ní ale ještě nic neměl, a tak řekl: „Pane, cožpak
5 zabíjíš i spravedlivé lidi? Cožpak mi sám neřekl: ‚Je to má sestra?‘
I ona sama přece říkala: ‚Je to můj bratr.‘ Udělal jsem to s poctivým
úmyslem. Mám čisté ruce!“

6 Bůh mu ve snu odpověděl: „Jistě, vím, že jsi to udělal s poctivým
úmyslem. Proto jsem tě také zadržel, abys proti mně nezhrěšil,
7 a nedovolil jsem ti dotknout se jí. Nyní tu ženu vrať jejímu muži,
neboť je to prorok. Bude se za tebe modlit a zůstaneš naživu.
Jestliže ji však nevrátíš, věz, že jistě zemřeš – ty i všichni, kdo
k tobě patří.“

8 Abimelech tedy časně ráno vstal a svolal všechny své služebníky.
9 Když jim celou věc vylíčil, dostali ti muži veliký strach. Abimelech

si potom zavola Abrahama a řekl mu: „Cos nám to udělal? Čím jsem se proti tobě provinil, že jsi na mě a na mé království přivedl tak veliký hřích? To, cos mi udělal, se nedělá!“ Abimelech se Abrahama zeptal: „Co tě to napadlo, udělat takovou věc?“ 10

Abraham odpověděl: „Pomyslel jsem si: „Na tomto místě určitě chybí Boží bázeň; třeba mě kvůli mé ženě zabijí!“ Kromě toho, je to opravdu má sestra. Je dcerou mého otce, ale ne mé matky, a tak se stala mou ženou. A když mne Bůh poslal, abych putoval daleko od domu mého otce, řekl jsem jí: Prokaž mi tuto laskavost. Všude, kam přijdeme, o mně říkej ,To je můj bratr.““ 11 12 13

Abimelech tedy vzal brav, skot, otroky a otrokyně, dal je Abrahamovi a vrátil mu jeho manželku Sáru. Řekl: „Hle, má země je před tebou; bydli, kde se ti zlíbí.“ Sáře pak řekl: „Hle, dal jsem tvému bratru tisíc šekelů stříbra; to ti bude zadostiučiněním přede všemi, kdo jsou s tebou. Tím vším budeš ospravedlněna.“ 14 15 16

Abraham se potom modlil k Bohu a Bůh uzdravil Abimelecha i jeho ženu a jeho děvečky, aby mohly rodit děti. Hospodin totiž kvůli Abrahamově manželce Sáře pevně zavřel každé lůno v Abimelechově domě. 17 18

Narození Izáka

21 Hospodin navštívil Sáru, jak řekl, a Hospodin pro Sáru udělal, co slíbil. Sára i přes Abrahamovo stáří počala a v době, kterou mu Bůh předpověděl, porodila syna. 1 2

Abraham dal svému synovi narozenému ze Sáry jméno Izák, *Smíšek*. Když bylo Izákovi osm dní, Abraham svého syna obřezal, jak mu Bůh přikázal. Když se mu narodil syn Izák, bylo Abrahamovi sto let. 3 4 5

Sára řekla: „Bůh mi daroval smích! Všichni, kdo o tom uslyší, se budou smát se mnou.“ Řekla také: „Kdo by byl Abrahamovi řekl, že Sára bude kojit děti? Ale porodila jsem mu syna, i přes jeho stáří!“ 6 7

Když dítě povyroستlo, přestalo se kojit. V den, kdy se Izák přestal kojit, vystrojil Abraham velikou hostinu. 8

Sára pak viděla, že syn, kterého Abrahamovi porodila Egyptanka Hagar, je posměvač. Řekla tedy Abrahamovi: „Vyžeň tu děvečku 9 10

i jejího syna. Syn té děvečky přece nebude dědit spolu s mým synem, s Izákem!“

11,12 Abrahama ta slova velmi trápila. Šlo přece o jeho syna. Bůh ale Abrahamovi řekl: „Netrap se kvůli chlapci ani kvůli své děvečce. Poslechni Sáru ve všem, co ti řekla, protože tvé símě bude povoláno v Izákovi. I ze syna děvečky však učiním národ, neboť je tvým potomkem.“

14 Abraham vstal časně ráno, vzal chléb a měch s vodou, naložil to Hagar na záda a poslal ji i s dítětem pryč. Odešla tedy a bloudila Beeršebskou pouští, než voda v měchu došla. Tehdy složila dítě pod jedním keřem a šla si sednout naproti, coby lukem dostřelil, neboť si řekla: „Nemohu se dívat, jak dítě umírá.“ Usedla naproti a dala se do pláče.

17 Tehdy Bůh uslyšel chlapcův hlas a Boží anděl zavolal na Hagar z nebe: „Co je ti, Hagar? Neboj se, neboť Bůh uslyšel chlapcův hlas tam, kde je. Vstaň, vezmi chlapce a postarej se o něj, protože z něj učiním veliký národ.“

19 Tehdy jí Bůh otevřel oči a uviděla pramen vody. Šla tedy, naplnila měch vodou a dala chlapci napít. Bůh pak byl s chlapcem a ten rostl. Bydlel na poušti a stal se z něj střelec. Bydlel v Páranské poušti a jeho matka mu vybrala ženu z egyptské země.

Studna přísahy

22 Někdy v té době Abimelech s velitelem svého vojska Píkolem řekl Abrahamovi: „Bůh je s tebou ve všem, co děláš. Proto mi teď při Bohu odpřisáhni, že neoklameš mne ani mého nástupce a potomka a že se ke mně a k zemi, v níž jsi pobýval, budeš chovat tak přátelsky, jako jsem se zachoval já k tobě.“

24 Abraham řekl: „To odpřisáhnu.“

25 Abraham si tehdy Abimelechovi stěžoval kvůli studni s vodou, kterou mu Abimelechovi služebníci násilím vzali. Abimelech však řekl: „Nevím, kdo by udělal něco takového. Sám jsi mi to neřekl a já jsem o tom až do dneška neslyšel.“

27 Abraham pak vzal ovce a voly, dal je Abimelechovi a vstoupili spolu do smlouvy. Když Abraham postavil sedm jehňat ze stáda zvlášť, zeptal se ho Abimelech: „Co znamená těch sedm jehňat, která jsi postavil zvlášť?“

Abraham odpověděl: „Těchto sedm jehňat ode mne přijmeš na svědectví, že jsem tu studnu vykopal já.“ (A tak to místo dostalo jméno Beer-šeba, *Studna přísahy*, neboť si tam oba přísahali.)

Poté, co vstoupili v Beer-šebě do smlouvy, Abimelech vstal a vrátil se s velitelem svého vojska Píkolem do filistínské země. Abraham zasadil v Beer-šebě tamaryšek a vzýval tam jméno Hospodina, Věčného Boha. Potom se Abraham ještě dlouho zdržoval ve filistínské zemi.

Nejtěžší zkouška

22 Po nějaké době se Bůh rozhodl Abrahama vyzkoušet. Zavolal: „Abrahame!“

Ten odpověděl: „Zde jsem.“

A on řekl: „Vezmi svého syna, svého jediného, svého milovaného Izáka, a jdi do země Moria. Tam ho obětuj jako zápalnou oběť na hoře, kterou ti určím.“

Abraham vstal časně zrána. Osedlal svého osla, vzal s sebou dva služebníky a svého syna Izáka. Nasekal dříví pro zápalnou oběť a vypravil se k místu, jež mu Bůh určil.

Když Abraham třetího dne pozvedl oči, spatřil to místo v dálce. Tehdy řekl svým služebníkům: „Vy tu zůstaňte s oslem. Já a chlapec půjdeme až tam, pokloníme se Bohu a vrátíme se k vám.“

Abraham vzal dříví pro zápalnou oběť a naložil je na svého syna Izáka. Sám nesl v ruce oheň a nůž. A tak šli oba spolu.

Izák svého otce Abrahama oslovil: „Otče!“

Ten odpověděl: „Ano, můj synu?“

„Vidím oheň a dřevo,“ řekl Izák. „Kde je ale beránek k zápalné oběti?“

„Bůh si opatří beránka k zápalné oběti, můj synu,“ odpověděl Abraham. A tak šli oba spolu.

Když přišli na místo, jež mu Bůh určil, Abraham tam postavil oltář a narovnal dřevo. Pak svázal svého syna Izáka a položil ho na dřevo na oltáři. Abraham vztáhl ruku a vzal nůž, aby svého syna zařízl.

Vtom na něj zavolal Hospodinův anděl z nebe: „Abrahame! Abrahame!“

Odpověděl: „Zde jsem.“

12 A on mu řekl: „Nevztahuj na chlapce ruku a nic mu nedělej! Už jsem poznal, že jsi bohobojný, neboť jsi kvůli mně neušetřil svého syna, svého jediného.“

13 A když Abraham pozvedl oči, hle, spatřil za sebou berana uvízlého za rohy v křoví. Abraham tedy šel, vzal toho berana a obětoval ho jako zápalnou oběť místo svého syna. To místo pak Abraham nazval „Hospodin opatří,“ takže se dodnes říká: „Na Hospodinově hoře se opatří.“

15 Hospodinův anděl pak na Abrahama zavolal z nebe podruhé:
16 „Přisahám sám při sobě, praví Hospodin, protože jsi učinil tuto
17 věc a neušetřil jsi svého syna, svého jediného: Nesmírně ti požehnám a nesmírně rozmnožím tvé símě – jako hvězdy na nebi a jako písek na břehu moře. Tvé símě ovládne brány svých nepřátel
18 a ve tvém semeni dojdou požehnání všechny národy země, protože jsi uposlechl můj hlas.“

19 Nato se Abraham vrátil ke svým služebníkům a odešli spolu do Beer-šeby. Abraham tehdy bydlel v Beer-šebě.

Náchorovo potomstvo

20 Po nějaké době bylo Abrahamovi oznámeno: „Hle, také Milka
21 porodila syny tvému bratru Náchorovi: svého prvorozeného Uce,
22 jeho bratra Buze a Kemuele (otce Aramova), Keseda, Chazoa,
23 Pildaše, Jidlafa a Betuela.“ (A Betuel zplodil Rebeku.) Těchto
osm synů porodila Abrahamovu bratru Náchorovi Milka.

24 Také jeho družka jménem Reuma rodila děti: Tebacha, Gachama, Tachaše a Maachu.

Pohřebiště v Kanaánu

1,2 **23** Sára žila 127 let; tak dlouhý byl Sářin život. Sára zemřela
v Kirjat-arbě (což je Hebron) v kanaánské zemi a Abraham
přišel, aby nad ní truchlil a oplakával ji.

3,4 Když vstal od své mrtvé, promluvil k místním Chetitům: „Jsem mezi vámi cizincem a přistěhovalcem; dovolte mi u vás vlastnit pozemek pro hrob, abych tam pochoval svou mrtvou.“

Chetití Abrahamovi odpověděli: „Poslyš nás, pane: Jsi mezi námi 5,6
Božím knížetem; pochovej svou mrtvou v nejlepší z našich hro-
bek. Nikdo z nás ti neodepře svou hrobku, abys mohl pochovat
svou mrtvou.“

Abraham tedy vstal, poklonil se lidu té země, totiž Chetitům, 7
a promluvil k nim takto: „Souhlasíte-li, abych tu pochoval svou 8
mrtvou, poslyšte mne a přimluvte se za mne u Efrona, syna Co-
charova, aby mi dal svou jeskyni Makpela, která je na konci jeho 9
pole. Ať mi ji uprostřed vás poskytne za plnou cenu ve stříbře
jako pohřebiště.“

Chetita Efron ovšem seděl mezi ostatními Chetity. Odpověděl 10
tedy Abrahamovi přede všemi Chetity, vcházejícími do brány jeho
města: „Nikoli, můj pane. Poslyš mne: To pole ti dávám, dávám ti 11
i jeskyni, která je na něm. Dávám ti je v přítomnosti synů svého
lidu; pochovej svou mrtvou.“

Abraham se před lidem té země poklonil a v přítomnosti lidu té 12,13
země promluvil k Efronovi: „Kéž bys mne, prosím, raději vyslyšel.
Dám ti za to pole peníze. Přijmi je ode mne, ať tam pochovám
svou mrtvou.“

Efron Abrahamovi odpověděl: „Poslyš mne, můj pane. Ta země 14,15
stojí 400 šekelů stříbra. Co je to pro tebe a pro mě? Pochovej
svou mrtvou!“

Abraham Efrona vyslechl a odvážil mu množství stříbra, které 16
zmínil před ostatními Chetity: 400 šekelů stříbra běžných mezi
obchodníky. Efronovo pole v Makpele naproti Mamre – pole 17
i s jeskyní stojící na něm, i se všemi stromy rostoucími po obvo-
du pole – to vše tenkrát přešlo do Abrahamova vlastnictví před 18
očima Chetitů, přede všemi, kdo vcházejí do brány jeho města.

Poté Abraham pochoval svou manželku Sáru v jeskyni pole 19
Makpela naproti Mamre (což je Hebron) v kanaánské zemi. Tak 20
tedy to pole i s jeskyní, která je na něm, přešlo od Chetitů do
Abrahamova vlastnictví jako pohřebiště.

Izákovo ženění

24 Abraham byl už stařec pokročilého věku a Hospodin mu ve 1
všem požehnal. Abraham tehdy řekl nejstaršímu služebníkov 2

3 ve svém domě, který spravoval všechno jeho majetek: „Vlož ruku
do mého klína, abych tě zavázal přísahou při Hospodinu, Bohu
4 nebe a Bohu země, že nevybereš mému synovi manželku z dcer
Kananejců, mezi nimiž bydlím, ale půjdeš do mé země, k mým
příbuzným, a tam vybereš manželku pro mého syna Izáka.“

5 Služebník mu nato řekl: „Kdyby mě snad ta žena nechtěla
následovat do této země, mám tvého syna odvést zpět do země,
z níž jsi vyšel?“

6 „Chraň se tam mého syna odvést!“ odpověděl mu Abraham.
7 „Hospodin, Bůh nebe, který mě vzal z domu mého otce a z mé
vlasti, který ke mně mluvil a který mi přísahal: ‚Tuto zem dám
tvému semeni,‘ ten před tebou pošle svého anděla, abys odtam-
8 tud mému synovi vybral manželku. Kdyby tě ta žena nechtěla
následovat, budeš této přísahy zproštěn; jen tam mého syna neod-
váděj zpátky.“

9 Služebník tedy vložil ruku do klína svého pána Abrahama a od-
10 přísáhl to. Potom vzal ze stáda svého pána deset velbloudů (neboť
ho jeho pán na cestu vypravil všelijakými cennostmi) a vyrazil do
Mezopotámie k Náchorovu městu.

11 Před městem velbloudy zastavil u studny s vodou (bylo to na-
12 večer, v době, kdy ženy chodívají pro vodu) a řekl: „Hospodine,
Bože mého pána Abrahama, prosím, dopřej mi dnes to setkání
13 a prokaž mému pánu Abrahamovi své milosrdenství. Hle, stojím
u pramene vody a dcery mužů tohoto města vycházejí pro vodu.
14 Dívka, jíž řeknu: ‚Nahni prosím svůj džbán, abych se napil,‘ a ona
odpoví: ‚Napij se, já zatím napojím také tvé velbloudy,‘ ta ať je
tou, kterou jsi určil pro svého služebníka Izáka. Podle toho po-
znám, že jsi mému pánu prokázal milosrdenství.“

15 Vtom, ještě než domluvil, vyšla z města Rebeka se džbánem na
rameni. Ta dívka se narodila Betuelovi, synu Milky a Abrahamova
16 bratra Náchora. Byla to překrásná mladá dívka, kterou ještě ne-
měl žádný muž. Sestoupila k prameni, naplnila svůj džbán a šla
zpět.

17 Služebník k ní přiběhl a řekl: „Dej mi prosím napít trochu vody
ze svého džbánu.“

Odpověděla: „Napij se, můj pane,“ rychle spustila džbán na ruku a dala mu napít. Potom mu řekla: „Načerpám vodu také pro tvé velbloudy, ať mají dost k pití.“

Nato rychle vyprázdnila svůj džbán do žlabu, znovu odběhla ke studni pro vodu a čerpala pro všechny jeho velbloudy. Ten muž ji zatím mlčky pozoroval, aby poznal, zda Hospodin dává jeho cestě zdar, či nikoli.

Když velbloudi dopili, vzal ten muž zlatý nosní kroužek vážící půl šekelu a dva zlaté náramky pro její ruce, každý o váze deseti šekelů, a řekl: „Pověz mi prosím, čím jsi dcera? Bylo by pro nás v domě tvého otce místo k přenocování?“

Odpověděla mu: „Jsem dcera Betuela, syna Milky a Náchora.“ Řekla mu také: „Slámy a obroku máme dost, i místo k přenocování.“

Tedy padl na kolena a klaněl se Hospodinu se slovy: „Požehnan buď Hospodin, Bůh mého pána Abrahama, že od mého pána neodňal své milosrdenství a svou věrnost a že mne vedl po této cestě až k domu příbuzných mého pána!“

Dívka pak odběhla a vyprávěla to rodině své matky. Rebeka měla bratra jménem Lában a ten se rozběhl ven k onomu muži u pramene. Spatřil totiž ten nosní kroužek i náramky na ruku své sestry Rebeky a slyšel její slova, když říkala: „Takto se mnou ten muž mluvil.“ Přišel tedy k onomu muži, a hle, dosud stál u velbloudů poblíž pramene.

Lában mu řekl: „Pojď, Hospodinův požehnaný! Proč bys stál venku, když jsem již připravil dům i místo pro velbloudy?“

Ten muž tedy vešel do domu a odsedlal velbloudy. Lában pak dal velbloudům slámu a obrok a jemu i mužům, kteří byli s ním, přinesl vodu k umytí nohou.

Potom před něj položili jídlo, ale on řekl: „Nebudu jíst, dokud nevypovím svou věc.“

„Mluv,“ řekl mu Lában.

„Jsem Abrahamův služebník,“ pravil. „Hospodin mému pánu velice požehnal, takže se rozmohl – dal mu brav a skot, stříbro a zlato, otroky a otrokyně i velbloudy a osly. Sára, manželka mého

37 pána, pak ve svém stáří porodila mému pánu syna, jemuž dal
 všechno, co má. Můj pán mě pak zavázal přísahou: ‚Nevybereš
 38 mému synovi manželku z dcer Kananejců, v jejichž zemi bydlím,
 ale půjdeš do domu mého otce, k mým příbuzným, a tam vybereš
 39 manželku pro mého syna.‘ Když jsem svému pánu řekl: ‚Co kdyby
 40 mě ta žena nechtěla následovat?‘ odpověděl mi: ‚Hospodin, před
 jehož tváří chodím, pošle s tebou svého anděla, aby dal tvé cestě
 41 zdar, abys mému synovi vybral manželku z mého příbuzenstva,
 z domu mého otce. Budeš zproštěn mé přísahy, přijdeš-li k mým
 příbuzným a nedají ti ji; tehdy budeš mé přísahy zproštěn.‘

42 Dnes jsem tedy přišel k prameni a řekl jsem: ‚Hospodine, Bože
 43 mého pána Abrahama, dáváš-li nyní mé cestě zdar, hle, stojím
 u pramene vody. Dívka, která vyjde pro vodu a já jí řeknu: ‚Dej
 44 mi prosím napít trochu vody ze svého džbánu‘ a ona mi odpoví:
 ‚Napij se, já zatím načerpám vodu také pro tvé velbloudy,‘ ta ať je
 tou, kterou Hospodin určil pro syna mého pána.

45 A ještě než jsem to ve svém srdci dořekl, hle, z města vyšla
 Rebeka se džbánem na rameni, sestoupila k prameni a čerpala
 46 vodu. Když jsem jí potom řekl: ‚Dej mi prosím napít,‘ spustila
 rychle džbán z ramene a řekla: ‚Napij se, já zatím napojím tvé
 47 velbloudy.‘ A tak jsem pil a ona napájela velbloudy. Když jsem se
 jí zeptal: ‚Čí jsi dcera?‘ odpověděla: ‚Dcera Betuela, syna Milky
 a Náchora.‘ Navlékl jsem jí tedy na nos kroužek a na ruce ná-
 48 ramky, padl jsem na kolena a klaněl se Hospodinu. Dobrořečil
 jsem Hospodinu, Bohu svého pána Abrahama, který mne vedl
 pravou cestou, abych pro syna svého pána vybral dceru jeho
 49 příbuzného. Nyní tedy, chcete-li se k mému pánu zachovat laskavě
 a věrně, sdělte mi to, a pokud ne, sdělte mi to, abych se obrátil
 napravo nebo nalevo.“

50 Lában a Betuel tedy odpověděli: „Tato věc vyšla od Hospodina;
 51 nemůžeme ti k tomu říci vůbec nic. Hle, zde máš Rebeku, vezmi
 ji a jdi. Ať se stane manželkou syna tvého pána, jak řekl Hospo-
 din.“

52 Když Abrahamův služebník uslyšel jejich slova, poklonil se
 53 Hospodinu až k zemi. Potom ten služebník vytáhl stříbrné a zlaté
 šperky a šaty a dal je Rebece. Také jejímu bratrovi a její matce

dal vzácné dary. A tak jedli a pili, on i muži, kteří byli s ním, a zůstali tam celou noc. Když pak ráno vstali, řekl: „Propustte mne k mému pánu.“ 54

Její bratr a matka však odpověděli: „Ať s námi dívka několik dní zůstane, alespoň deset, a potom půjde.“ 55

On jim ale řekl: „Nezdržujte mě zde, vždyť Hospodin dal mé cestě zdar. Propustte mě, ať mohu jít za svým pánem.“ 56

Odpověděli: „Zavoláme dívku a zeptáme se, co řekne.“ Zavolali tedy Rebeku a řekli jí: „Půjdeš s tímto mužem?“ 57,58

„Půjdu,“ řekla.

A tak svou sestru Rebeku i její chůvu propustili s Abrahamovým služebníkem a s jeho muži a takto Rebece požehnali: 59 60

„Sestro naše, staň se matkou
nesčíslných tisíců!
Těž símě tvé ať vládne
branami svých nepřátel.“

Rebeka a její děvečky pak vstaly, vsedly na velbloudy a následovaly onoho muže. Služebník vzal Rebeku a odjel. 61

Izák právě přicházel od Studnice Živého, který mne vidí (bydlel totiž v negevském kraji). A když Izák k večeru vyšel na pole, aby přemýšlel, pozvedl oči, a hle, uviděl přicházet velbloudy. 62 63

Rebeka také pozvedla oči, a když spatřila Izáka, sesedla z velblouda. Zeptala se totiž služebníka: „Kdo je ten muž, který nám jde po poli naproti?“ 64 65

Služebník jí odpověděl: „To je můj pán.“

Vzala tedy závoj a zahalila se.

A když služebník Izákovi popsal všechno, co vyřídil, Izák ji uvedl do stanu své matky Sáry. Vzal si Rebeku a ta se stala jeho ženou a on ji miloval. Tak Izák našel útěchu po smrti své matky. 66,67

Konec Abrahamova života

25 Abraham si vzal ještě další ženu jménem Keturá. Ta mu porodila Zimrana, Jokšana, Medána, Midiána, Jišbaka a Šua-cha. Jokšan pak zplodil Šebu a Dedana a Dedanovi synové byli 1,2 3

4 Ašurejci, Letušejci a Leumejci. Midiánovi synové pak byli Efa, Efer,
Chanoch, Abida a Eldaáh. Ti všichni byli synové Ketury.

5,6 Abraham však dal všechno, co měl, Izákovi. Synům svých družek dal Abraham dary a poslal je ještě za svého života na východ, pryč od svého syna Izáka, do východní země.

7 A toto je délka Abrahamova života: než vydechl naposled, dožil
8 se 175 let. Abraham zemřel v utěšeném věku, stár a nasycen životem, a byl připojen ke svému lidu.

9 Izák a Izmael, jeho synové, ho pochovali v jeskyni Makpela,
která leží naproti Mamre na poli Chetity Efrona, syna Cocharova,
10 na poli, jež Abraham koupil od Chetitů. Tam je pochován Abraham i jeho žena Sára.

11 Po Abrahamově smrti Bůh požehnal jeho synu Izákovi a Izák bydlel u Studnice Živého, který mne vidí.

Izmaelovo potomstvo

12 Toto je rod Abrahamova syna Izmaele, kterého Abrahamovi
13 porodila Sářina otrokyně, Egyptanka Hagar. Toto jsou jména Izmaelových synů podle pořadí jejich narození: Izmaelův prvorozený
14 Nebajot, potom Kedar, Adbeel, Mibsam, Mišma, Duma, Massa,
15,16 Chadad, Tema, Jetur, Nafiš a Kedma. Toto jsou Izmaelovi synové a tato jsou jejich jména v jejich sídlištích a osadách – dvanáctero knížat jednotlivých kmenů.

17 Izmaelův život trval 137 let. Když vydechl naposled, zemřel
18 a byl připojen ke svému lidu. Jeho synové se usadili od Chavíly až k Šuru (který leží před Egyptem směrem k Asýrii). A Izmael zemřel v neshodě se všemi příbuznými.

IZÁKŮV PŘÍBĚH

Jákob a Ezau

19 Toto je příběh Abrahamova syna Izáka. Abraham zplodil Izáka,
20 a když bylo Izákovi čtyřicet let, vzal si za ženu Rebeku, dceru Betuela, Aramejce z Mezopotámie, sestru Aramejce Lábanu.

Izák se za svou manželku modlil k Hospodinu, neboť byla ne- 21
 plodná. Hospodin ho vyslyšel a Rebeka, jeho manželka, počala. 22
 Když se však děti v jejím lůně mačkaly, řekla: „Proč se mi tohle 22
 děje?“ A tak se šla ptát Hospodina a Hospodin jí řekl: 23

„Ve tvém lůnu jsou dva národy;
 dvojí lid se z tvých útroby rozdělí.
 Jeden lid bude silnější než druhý
 a starší bude sloužit mladšímu.“

Když se naplnil čas a měla porodit, hle, v jejím lůnu byla dvoj- 24
 čata. Ten, který vyšel první, byl celý zrzavý jako plášt z kožešiny, 25
 a tak mu dali jméno Ezau, *Chlupáč*. Za ním pak vyšel jeho bratr 26
 a rukou držel Ezaua za patu. Dostal tedy jméno Jákob, to jest
Bude v patách. Když je Rebeka porodila, bylo Izákovi šedesát let.

Chlapci vyrostli a Ezau se stal mužem znalým lovu, mužem 27
 divočiny, zatímco Jákob byl spořádaný muž a zdržoval se doma.
 Izák si oblíbil Ezaua, neboť mu chutnala zvěřina, ale Rebeka si 28
 oblíbila Jákoba.

Jednou, když Jákob uvařil kaši, přišel Ezau z pole celý vyčerpa- 29
 ný. Ezau tehdy Jákobovi řekl: „Dej mi přece hlt toho červeného, 30
 tady toho červeného jídla, vždyť jsem vyčerpaný!“ (A proto se mu
 říká Edom, *Červený*.)

Jákob navrhl: „Prodej mi teď hned své prvorozenství.“ 31

„Pohleď, skoro umírám,“ odpověděl Ezau. „K čemu je mi prvoro- 32
 zenství?“

Jákob řekl: „Hned teď mi to odpřisáhní!“ 33

Ezau mu to odpřisáhl a prodal své prvorozenství Jákobovi za 34
 chléb a čočkovou kaši. Najedl se a napil, vstal a odešel. Tak Ezau
 pohrdl prvorozenstvím.

Rebeka mezi Filistínci

26 V zemi pak nastal hlad (podobný hlad jako ten dřívější, 1
 který byl za dnů Abrahamových), a tak se Izák vydal do 2
 Geraru k filistínskému králi Abimelechovi. Ukázal se mu totiž Hos-
 podin a řekl: „Nesestupuj do Egypta! Usad' se v zemi kterou ti

3 určím. Pobývej v této zemi a já budu s tebou a požehnám ti,
 4 neboť tobě a tvému semeni dám všechny tyto země a potvrdím
 5 přísahu, kterou jsem složil tvému otci Abrahamovi: „Tvé símě
 rozmnožím jako hvězdy na nebi. Tvému semeni dám všechny
 6 tyto země a ve tvém semeni dojdou požehnání všechny národy na
 7 zemi.“ To proto, že Abraham uposlechl můj hlas a zachoval, co
 jsem mu svěřil – má přikázání, má ustanovení a má ponaučení.“

6,7 A tak se Izák usadil v Geraru. Když se ho tamější muži vyptá-
 vali na jeho ženu, odpověděl: „Je to má sestra.“ Báł se totiž říci:
 „Je to má žena,“ neboť si pomyslel: „Aby mě snad zdejší muži
 kvůli Rebece nezabili.“ Byla totiž velmi krásná.

8 Jednou, když už tam byli dlouho, vyhlížel filistínský král Abi-
 melech z okna a uviděl, jak se Izák mazlí se svou ženou Rebekou.
 9 Abimelech si tedy Izáka zavolał a řekl: „Vida, přece je to tvá žena!
 Proč jsi tedy říkal: „Je to má sestra?““

Izák mu odpověděl: „Myslel jsem si, že bych kvůli ní mohl
 zemřít.““

10 Abimelech zvolal: „Cos nám to udělal? Někdo z lidu mohl
 snadno s tvou ženou spát, a tak bys na nás uvedl vinu!“ Potom
 11 Abimelech přikázal všemu lidu: „Kdokoli se dotkne tohoto muže
 nebo jeho manželky, musí zemřít!“

Zápas o studny

12 Izák pak v té zemi sel a téhož roku sklídl stonásobek, neboť
 13 mu Hospodin požehnal. A tak se ten muž vzmohl a rozmáhal se
 14 stále víc, až se stal velmi zámožným. Měl stáda bravu, stáda skotu
 a početné služebnictvo.

15 A proto mu Filistínci začali závidět. Všechny studny, které slu-
 žebníci jeho otce vykopali za dnů jeho otce Abrahama, Filistínci
 16 zasypali a naplnili hlínou. Abimelech tehdy Izákovi řekl: „Odejdi
 od nás, neboť jsi mnohem mocnější než my!“

17 Izák proto odtud odešel, utábořil se v gerarském údolí a tam
 18 bydlel. Izák pak znovu kopal studnice vody vykopané za dnů jeho
 otce Abrahama, které po Abrahamově smrti Filistínci zasypali,
 19 a nazval je týmiž jmény, jako jim dal jeho otec. Izákovi služebníci
 20 v tom údolí kopalí a našli studnici pramenité vody. Gerarští pas-

týři se však začali s Izákovými pastýři o studnu hádat: „Ta voda je naše!“ A tak Izák tu studnu nazval Esek, *Rozepře*, protože se s ním přeli.

Potom vykopali další studnu. I o tu se hádali, a tak ji nazval Sitna, *Žaloba*. 21

Přesunul se tedy odtud dál a vykopal další studnu. O tu se již nehádali, a tak ji nazval Rechobot, *Prostranství*. Řekl totiž: „Teď nám Hospodin daroval prostor, abychom se rozplodili na zemi.“ 22

Když pak odtud vystoupil do Beer-šeby, ukázal se mu téže noci Hospodin a řekl: „Já jsem Bůh tvého otce Abrahama. Neboj se, neboť jsem s tebou. Požehnám ti a rozmnožím tvé símě kvůli Abrahamovi, svému služebníku.“ 23,24

Postavil tam tedy oltář a vzýval Hospodinovo jméno. Vztyčil tam svůj stan a Izákovi služebníci tam vykopali studnu. 25

Tehdy k němu přišel z Geraru Abimelech se svým pobočníkem Achuzatem a s velitelem svého vojska Píkolem. Izák se jich zeptal: „Proč ke mně přicházíte? Vždyť mě nenávidíte a vyhnali jste mě od vás.“ 26

Odpověděli: „Jasně jsme poznali, že Hospodin je s tebou, a tak jsme si řekli: Ať je teď mezi námi a tebou přísaha. Chceme s tebou vstoupit do smlouvy, že nám neuděláš nic zlého, tak jako jsme se my nedotkli tebe a prokazovali ti pouze dobrodiní a propustili tě v pokoji. Jsi přece Hospodinův požehnaný!“ 27

Vystrojil jim tedy hostinu a jedli a pili. Časně ráno pak vstali a vzájemně si přísahali. Potom je Izák propustil, a tak od něj odešli v pokoji. 28,29

A téhož dne se stalo, že přišli Izákovi služebníci a pověděli mu o studni, kterou kopali: „Našli jsme vodu!“ Nazval ji tedy Šeba, *Přísaha*, a proto se to město až dodnes jmenuje Beer-šeba. 30,31

Jákob uchvacuje požehnání

Když bylo Ezauovi čtyřicet let, vzal si za ženu Juditu, dceru Chetity Beerího, a Basematu, dceru Chetity Elona. Ty působily Izákovi a Rebece hořké trápení. 34

- 1 **27** Když potom Izák zestárl a oči mu zeslábly tak, že neviděl,
zavolal si svého staršího syna Ezaua a řekl mu: „Synu můj.“
Ten odpověděl: „Zde jsem.“
- 2,3 A on řekl: „Pohleď, jsem starý a nevím, kdy zemřu. Vezmi
prosím své zbraně, svůj toulec a svůj luk, vyjdi do polí a ulov mi
4 zvěřinu. Pak mi připrav mou oblíbenou pochoutku a přines mi ji,
abych pojedl a s chutí ti požehnal, než umřu.“
- 5 Rebeka však poslouchala, když Izák mluvil se svým synem
Ezauem. Jakmile Ezau odešel do polí lovit zvěř, aby ji přinesl
6 Izákovi, řekla Rebeka svému synu Jákobovi: „Pohleď, vyslechla
7 jsem tvého otce, jak říká tvému bratru Ezauovi: ‚Přines mi zvěřinu
a připrav mi pochoutku, abych pojedl a požehnal ti před Hospo-
8 dinem, než umřu.‘ Nyní mě tedy, synu můj, poslechni v tom, co
9 ti přikážu: Jdi ke stádu, vyber mi z něj dvě pěkná kůzlata a já
10 z nich pro tvého otce připravím jeho oblíbenou pochoutku. Tu
přineseš svému otci, aby pojedl a aby ti proto požehnal, než ze-
mře.“
- 11 Jákob ale své matce Rebece řekl: „Pohleď, můj bratr Ezau je
12 chlupatý, kdežto já jsem holý. Co když na mě můj otec sáhne?
Pak před ním budu vypadat jako podvodník a přivedu na sebe
prokletí, a ne požehnání!“
- 13 „Tvé prokletí беру na sebe, synu můj,“ odpověděla mu matka.
„Jen mě poslechni a jdi mi přinést ta kůzlata.“
- 14 A tak šel, vzal je a přinesl své matce, která z nich připravila
15 otcovu oblíbenou pochoutku. Potom Rebeka vzala nejlepší šaty
svého staršího syna Ezaua, které měla doma, oblékla je svému
16 mladšímu synu Jákobovi a ovinula mu ruce i hladkou část krku
17 kůzlečímí kůžkami. Onu pochoutku i chléb, který připravila, pak
dala do rukou svému synu Jákobovi.
- 18 Ten přišel ke svému otci a řekl: „Otče!“
A ten řekl: „Ano? Který jsi ty, můj synu?“
- 19 Jákob svému otci odpověděl: „Já jsem Ezau, tvůj prvorozený.
Učinil jsem, jak jsi mi přikázal. Vstaň, prosím, posaď se a jez
z mého úlovku, abys mi proto s chutí požehnal.“
- 20 Izák ale svému synovi řekl: „Jak to, že jsi tak rychle našel zvěř,
můj synu?“

Odpověděl: „Protože ji ke mně přivedl Hospodin, tvůj Bůh.“
 Izák však Jákobovi řekl: „Přistup blíž, ať na tebe sáhnu, můj synu, zda jsi opravdu můj syn Ezau, nebo ne.“ 21

Jákob tedy přistoupil ke svému otci Izákovi, ten na něj sáhl a řekl: „Hlas je Jákobův, ale ruce Ezauovy.“ Nepoznal ho, neboť jeho ruce byly chlupaté jako ruce Ezaua, jeho bratra, a tak mu požehnal. Potom se zeptal: „Jsi opravdu můj syn Ezau?“ 22
 23

Jákob odpověděl: „Ano.“ 24

Řekl tedy: „Podej mi, ať jím z úlovku svého syna, abych ti s chutí požehnal.“ 25

A tak mu podal pokrm a on jedl; přinesl mu také víno a on pil. Potom mu jeho otec Izák řekl: „Přistup blíž, můj synu, a polib mne.“ Přistoupil tedy a políbil ho. A když Izák ucítil vůni jeho šatů, takto mu požehnal: 26
 27

„Hle, vůně mého syna –
 jak vůně pole,
 jemuž Hospodin žehná!

Atť Hospodin dá ti
 nebeskou rosou, úrodnou zem,
 obilí i víno v hojnosti. 28

Atť lidé slouží ti,
 atť se ti klaní národy.
 Pánem svých bratří buď,
 atť se ti klaní synové matky tvé. 29

Atť jsou zlořečeni, kdo ti zlořečí,
 a požehnání, kdo ti žehnají!“

A vtom, jakmile Izák Jákobovi požehnal, právě když Jákob vyšel od svého otce Izáka, vrátil se jeho bratr Ezau z lovu. Také on připravil pochoutku a přinesl ji svému otci se slovy: „Vstaň, otče, a jez z úlovku svého syna, abys mi proto s chutí požehnal.“ 30
 31

Izák, jeho otec, mu však řekl: „Kdo jsi?“ 32

Odpověděl: „Já jsem tvůj syn, tvůj prvorozený, Ezau!“

33 Izák se zhrozil a v nesmírné hrůze zvolal: „A kdo je potom ten, který ulovil zvěřinu a přinesl mi ji? Ještě než jsi přišel, jsem z toho všeho jedl. Požehnal jsem mu, a tak bude požehnán!“

34 Když Ezau uslyšel slova svého otce, dal se do hrozného křiku a s nesmírnou hořkostí žádal otce: „Požehnej mně! Mně také, otče můj!“

35 Ten však odpověděl: „Tvůj bratr přišel se lstí a vzal ti požehnání.“

36 Tu zvolal: „Tak proto dostal jméno Jákob, *Podrazák!* Vždyť mě už dvakrát podrazil: vzal mi prvorozenství, a hle, teď mi vzal i požehnání!“ Potom se zeptal: „Copak ti nezbylo žádné požehnání pro mě?“

37 Izák Ezauovi odpověděl: „Hle, učinil jsem ho tvým pánem a všechny jeho bratry jsem mu dal za služebníky. Opatřil jsem ho obilím i vínem. Co bych mohl udělat pro tebe, můj synu?!“

38 Ezau svému otci řekl: „Copak máš jen jedno požehnání, otče? Požehnej mně! Mně také, otče!“ A Ezau se hlasitě rozplakal.

39 Jeho otec Izák mu odpověděl:

„Hle, tvůj příbytek –
daleko od úrodné země,
od nebeské rosy shůry.

40 Budeš se živit svým mečem
a svému bratru budeš sloužit.
Jen když se staneš tulákem,
svou šíji osvobodíš od jeho jha.“

41 Kvůli tomu požehnání, jež mu jeho otec udělil, pak Ezau Jákoba začal nenávidět. Tehdy si Ezau v srdci řekl: „Blíží se dny truchlení nad mým otcem. Potom svého bratra Jákoba zabiji!“

42 A když byla Rebece oznámena slova jejího staršího syna Ezaua, nechala si zavolat svého mladšího syna Jákoba a řekla mu: „Pohleď, tvůj bratr Ezau se těší na to, že tě zabije! Nyní mě tedy, synu můj, poslechni: vstaň a uteč k mému bratru Lábanovi do Cháranu. Pobud' nějakou chvíli u něj, než pomine zuřivost tvého bratra, než se od tebe odvrátí jeho hněv a než zapomene, cos mu

provedl. Potom pošlu a vyzvednu tě odtamtud. Proč bych měla v jeden den ztratit vás oba?“

Ezauovo ženění

Rebeka tenkrát řekla Izákovi: „Kvůli těm Chetitkám se mi zprovil život. Vezme-li si Jákob za ženu nějakou domorodou Chetitku, jako jsou tyto, proč bych měla žít?“ 46

28 Izák si tedy zavolal Jákoba, požehnal mu a přikázal mu: 1
 „Neber si manželku z kanaánských dcer. Vstaň a jdi do 2
 Mezopotámie, do domu Betuela, otce tvé matky, a tam si vyber 3
 manželku z dcer svého strýce Lábanu. Kéž ti Všemohoucí Bůh 4
 požehná, kéž tě rozplodí a rozmnoží, aby ses stal otcem svazku 5
 národů. Kéž ti dá požehnání Abrahamovo, tobě a s tebou tvému 6
 semeni, abys přijal za dědictví zem svého putování, kterou Bůh 7
 daroval Abrahamovi.“ 8

Tak Izák odeslal Jákoba pryč a ten se vydal do Mezopotámie 9
 k Lábanovi, synu Aramejce Betuela, bratru Rebeky, matky Jákoba 10
 a Ezaua. 11

Ezau uviděl, že Izák Jákobovi požehnal, když ho posílal do 12
 Mezopotámie, aby si odtud vzal manželku, a že když mu žehnal, 13
 přikázal mu: „Neber si manželku z kanaánských dcer,“ a že Jákob 14
 poslechl svého otce a matku a odešel do Mezopotámie. Ezau 15
 také viděl, že jeho otec nelibě snáší kanaánské dcery, a tak šel 16
 k Izmaelovi a kromě žen, které už měl, si vzal za manželku 17
 Machalat, dceru Abrahamova syna Izmaele, sestru Nebajotovu. 18

JÁKOBŮV PŘÍBĚH

Schody do nebe

Jákob odešel z Beer-šeby a vydal se k Cháranu. Dorazil na 19,10
 jedno místo a zůstal tam přes noc, neboť slunce už zapadlo. Vzal 11
 na tom místě jeden z kamenů, položil si ho pod hlavu a ulehл tam 12
 ke spánku. Ve snu pak spatřil schodiště sahající od země až k nebi, 13
 a hle, vystupovali a sestupovali po něm Boží andělé. 14

13 Vtom nad ním stanul Hospodin a řekl: „Já jsem Hospodin, Bůh
 14 tvého otce Abrahama a Bůh Izákův. Zemi, na níž ležíš, dám tobě
 15 a tvému semeni. Tvého semene bude jako prachu země a rozmůžeš
 se na západ i na východ, na sever i na jih. Nadto v tobě a ve tvém
 semeni dojdou požehnání všechny rodiny země. Hle, já jsem s tebou!
 Budu tě chránit, kamkoli půjdeš, a znovu tě přivedu do této země.
 Neopustím tě totiž, dokud nevykonám, co jsem ti řekl.“

16 Jákob se probudil a zvolal: „Na tomto místě je opravdu Hos-
 17 podin, a já jsem to nevěděl!“ V posvátné hrůze pokračoval: „Jak
 hrozné je toto místo! Není to nic jiného než Boží dům, a toto musí
 být nebeská brána!“

18 Časně ráno pak Jákob vstal, vzal kámen, který měl pod hlavou,
 19 vztyčil jej jako památník a polil jeho vrchol olejem. To místo
 nazval Bét-el, *Boží dům*, ačkoli se tomu městu předtím říkalo
 20 Luz. Jákob tehdy složil tento slib: „Bude-li Bůh se mnou, ochrání-li
 21 mne na mé cestě, a dá mi chléb k jídlu a šaty k oblékání, takže se
 v pokoji vrátím do svého otcovského domu, bude Hospodin mým
 22 Bohem. Tento kámen, který jsem vztyčil jako památník, se stane
 Božím domem a ze všeho, co mi dáš, ti věrně oddělím desátek.“

Jákobovo ženění

1 **29** Jákob tedy směle vykročil na cestu a přišel do země synů
 2 Východu. Když se rozhlédl, spatřil v poli studnu. Poblíž
 ležela tři stáda ovcí, neboť ta studna sloužila k napájení stád.
 3 V jejím ústí však ležel veliký kámen. Pastýři ten kámen z ústí
 studny odvalovali, teprve když se tam shromáždila všechna stáda,
 a tehdy napájeli dobytek. Potom kámen vraceli zpět na jeho místo
 4 v ústí studny. Jákob se jich zeptal: „Odkud jste, bratři?“

Odpověděli: „Z Cháranu.“

5 Zeptal se jich: „Znáte Lábanu, syna Náchorova?“

Odpověděli: „Známe.“

6 Zeptal se jich: „Daří se mu dobře?“

Odpověděli: „Dobře. Podívej, jeho dcera Ráchel právě přichází
 s ovce.“

7 Tehdy řekl: „Podívejte, do večera je daleko; teď přece není čas
 shánět dobytek. Napojte ovce a jděte ještě pást.“

Odpověděli mu: „To nejde. Budeme moci napojit ovce, teprve až se shromáždí všechna stáda a odvalí se kámen z ústí studny.“ 8

A zatímco s nimi mluvil, přišla Ráchel se stádem svého otce. Byla totiž pastýřka. Když Jákob spatřil Ráchel, dceru svého strýce Lában, a jeho stádo, přistoupil, odvalil kámen z otvoru studny a dal stádu svého strýce Lábanu napít. Nato Ráchel políbil a hlasitě se rozplakal. A když jí řekl, že je příbuzný jejího otce, že je Rebečin syn, běžela to povědět svému otci. 9 10 11 12

Jakmile Lában uslyšel zprávu o svém synovci Jákobovi, rozběhl se mu naproti. Objal ho, políbil a přivedl ho do svého domu. Když pak Jákob Lábanovi vyprávěl o všem, co se stalo, Lában mu řekl: „Opravdu jsi z mých kostí, z mého těla!“ A tak u něj zůstal celý měsíc. 13 14

Potom Lában Jákobovi řekl: „I když jsi můj příbuzný, nebudeš přece u mě sloužit zadarmo. Řekni mi, co chceš za odměnu?“ 15

(Onen Lában měl dvě dcery: starší se jmenovala Lea a mladší Ráchel. Lea měla jemné oči, ale Ráchel byla nápadně krásná, překrásná dívka.) Jákob si zamiloval Ráchel, a tak řekl: „Budu ti sloužit sedm let za tvou mladší dceru Ráchel.“ 16 17 18

Lában odpověděl: „Dám ti ji raději než komukoli jinému. Zůstaň u mě.“ 19

A tak Jákob sloužil za Ráchel sedm let a zdálo se mu to jako pouhá chvíle, protože ji miloval. Potom Jákob Lábanovi řekl: „Můj čas se naplnil. Dej mi mou ženu, ať se s ní spojím.“ 20 21

Lában tedy shromáždil všechny místní muže a vystrojil hostinu. Večer pak vzal svou dceru Leu, přivedl ji k Jákobovi a ten se s ní spojil. (Lában tenkrát své dceři Lee daroval svou otrokyni Zilpu jako děvečku.) 22 23 24

Přišlo ráno, a hle – byla to Lea! Jákob Lábanovi řekl: „Cos mi to udělal? Copak jsem ti nesloužil za Ráchel? Proč jsi mě obeštil?“ 25

Lában odpověděl: „V našem kraji není zvykem vdávat mladší dříve než prvorozenou. Až s ní strávíš svatební týden, dáme ti i tu druhou – za službu, kterou si u mne odsloužíš v dalších sedmi letech.“ 26 27

28 Jákob tak učinil a strávil s ní svatební týden. Potom mu Lában
29 dal za ženu svou dceru Ráchel. (Také své dceři Ráchel daroval Lá-
30 ban děvčečku – svou otrokyni Bilhu.) Jákob se tedy spojil i s Ráchel
a miloval ji více než Leu. Sloužil pak u Lábana ještě dalších sedm let.

Jákobovy děti

31 Když Hospodin viděl, že Lea je nemilovaná, otevřel její lůno,
32 ale Ráchel byla neplodná. Lea počala a porodila syna. Dala mu
jméno Ruben (*Hleďte, syn!*), neboť řekla: „Hospodin pohlédl na
33 mé trápení. Teď už mě můj manžel bude milovat.“ Potom počala
znovu, a když porodila syna, řekla: „Hospodin slyšel, že jsem
nemilovaná, a tak mi dal i tohoto.“ Dala mu tedy jméno Šimeon,
34 *Vyslyšení*. Potom počala znovu, a když porodila syna, řekla: „Ten-
tokrát se ke mně můj muž připojí – vždyť jsem mu porodila tři
35 syny!“ A proto dostal jméno Levi, *Spojení*. Potom počala znovu,
a když porodila syna, řekla: „Teď budu chválit Hospodina!“ Proto
mu dala jméno Juda, *Chvála*. Tehdy přestala rodit.

1 **30** Když Ráchel viděla, že Jákobovi nerodí děti, záviděla své
sestře a řekla Jákobovi: „Dej mi syny, nebo umřu!“
2 Jákob se však na Ráchel rozhněval a řekl: „Máš mě snad za
Boha, který ti nedopřál plod života?“
3 Řekla tedy: „Zde je má děvčečka Bilha. Spoj se s ní a bude rodit
na můj klín, abych z ní měla syny i já.“
4 A tak mu dala svou otrokyni Bilhu za ženu a Jákob se s ní
5,6 spojil. Bilha počala a porodila Jákobovi syna. Tehdy Ráchel řekla:
„Bůh mne rozsoudil – vyslyšel můj hlas a dal mi syna!“ Proto mu
7 dala jméno Dan, *Soudce*. Ráchelina otrokyně Bilha pak počala
8 znovu a porodila Jákobovi druhého syna. Tehdy Ráchel řekla:
„Vedla jsem se sestrou Boží boje a zvítězila jsem!“ A tak mu dala
jméno Neftalí, *Můj boj*.

9 Když Lea viděla, že přestala rodit, vzala svou otrokyni Zilpu
10 a dala ji Jákobovi za ženu. Její otrokyně Zilpa potom Jákobovi
11 porodila syna. Lea řekla: „Přišlo mé štěstí!“ a dala mu jméno Gád,
12 *Štěstí*. A když Leina otrokyně Zilpa porodila Jákobovi druhého
13 syna, Lea řekla: „To je pro mé blaho! Ženy mi budou blahopřát!“
Dala mu tedy jméno Ašer, *Blažený*.

Jednou, v době pšeničné sklizně, vyšel Ruben na pole, našel milostná jablíčka mandragory a přinesl je své matce Lee. Ráchel tehdy Lee řekla: „Dej mi prosím trochu těch milostných jablíček, co našel tvůj syn.“ 14

Ta jí však odpověděla: „Nestačí, žes mi vzala manžela? Teď mi chceš vzít ještě milostná jablíčka, která mám od syna?“ 15

Ráchel odpověděla: „Dobrá. Nechám ho dnes v noci spát s tebou výměnou za milostná jablíčka od tvého syna.“

Když se pak Jákob večer vracel z pole, vyšla mu Lea naproti se slovy: „Musíš přijít ke mně! Dostala jsem tě odměnou za mandragoru od svého syna.“ A tak té noci spal s ní. A Bůh Leu vyslyšel: počala a porodila Jákobovi pátého syna. Tehdy řekla: „Bůh mě odměnil za to, že jsem svému muži dala svou otrokyni!“ A tak mu dala jméno Isachar, *Odměna*. 16 17 18

Potom Lea počala znovu a porodila Jákobovi šestého syna. Tehdy řekla: „Bůh mne obdařil vzácným darem! Konečně mě můj manžel bude mít v úctě, vždyť jsem mu porodila šest synů!“ Dala mu tedy jméno Zabulon, *Úcta*. 19 20

Potom porodila dceru a dala jí jméno Dína, *Spravedlnost*. 21

Bůh však pamatoval i na Ráchel; vyslyšel ji a otevřel její lůno. Počala tedy, a když porodila syna, řekla: „Bůh mě zbavil mé pohany!“ A tak mu dala jméno Josef, *Přídavek*, neboť řekla: „Kéž mi Hospodin přidá dalšího syna!“ 22 23 24

Jákobovo zbohatnutí

Když Ráchel Jákobovi porodila Josefa, řekl Jákob Lábanovi: „Propuť mě, ať se vrátím domů do své země. Dej mi mé ženy a mé děti, za něž jsem ti sloužil, a nech mě odejít. Víš přece, jakou službu jsem ti odvedl.“ 25 26

Lában mu odpověděl: „Laskavě prosím, zůstaň se mnou. Zjistil jsem, že mi Hospodin kvůli tobě požehnal.“ A dodal: „Dám ti odměnu, o jakou si řekneš.“ 27 28

Nato mu Jákob odpověděl: „Sám víš, jak jsem ti sloužil a jak se tvému dobytku se mnou dařilo. To málo, co jsi měl, než jsem přišel, se nesmírně rozrostlo, protože ti po mém příchodu Hospodin 29 30

požehnal. Kdy se už budu moci starat také o svůj vlastní dům?“

31 Lában řekl: „Co ti mám dát?“

„Nedávej mi nic,“ odpověděl Jákob. „Budu znovu pást a střežit
32 tvá stáda, uděláš-li pro mě toto: Projdu dnes všechen tvůj dobytek
a vyřadím z něj každé skvrnité a strakaté mládě, každé načernalé
33 jehně a každé strakaté a skvrnité kůzle. To bude má odměna. Má
pocitivost se v budoucnu prokáže takto: Až přijdeš přehlédnout
mou odměnu, ať se mi každé kůzle, jež nebude skvrnité nebo
strakaté, a každé jehně, jež nebude načernalé, počítá za krádež.“

34,35 Lában tedy řekl: „Dobrá, ať je po tvém.“ Ještě téhož dne však
vyřadil pruhované a strakaté kozly, všechny skvrnité a strakaté
kozy, všechno, co mělo bílé skvrny, i všechna načernalá jehňata,
36 svěřil je do rukou svých synů a vzdálil se od Jákoba na tři dny
cesty daleko.

37 A tak Jákob pásł zbytek Lábanova dobytka. Jákob si tenkrát
vzal čerstvé topolové, mandloňové a platanové pruty, oloupal z nich
38 proužky kůry, a tak odkryl bílé jádro prutů. Potom ty oloupané
pruty kladl před dobytek do žlabů, totiž do koryt na vodu, k nimž
39 zvířata přicházela pít a kde se pářila. Zvířata, jež se pářila před
těmi pruty pak vrhala pruhovaná, skvrnitá a strakatá mláďata.
40 Jákob ta jehňata odděloval a v Lábanově stádě obracel dobytek
směrem k pruhovaným i všem načernalým kusům. Tak si Jákob
pořídil svá vlastní stáda a ta nestavěl k Lábanovým zvířatům.
41 A kdykoli se pářily statné kusy, Jákob jim před oči do žlabů kladl
42 ty pruty, aby se pářily před pruty. Když však byla zvířata neduživá,
pruty nekladl. A tak byl Lábanův dobytek neduživý, ale Jákobův
43 statný. Takto se ten muž nesmírně rozmohl, takže měl množství
stád, otrokyň, otroků, velbloudů i oslů.

Útěk od Lábana

1 **31** Jednou se však doslechl, že Lábanovi synové říkají: „Jákob
obral našeho otce o všechno! Všechno to bohatství si pořídil
na účet našeho otce!“

2 A když se podíval na Lábana, viděl, že už mu není nakloněn
3 jako dříve. Tehdy Hospodin Jákobovi řekl: „Vrať se do země svých
otců a ke svému příbuzenstvu, a já budu s tebou.“

Jákob si tedy nechal zavolat Ráchel a Leu na pole ke svému 4
 stádu a řekl jim: „Vidím na vašem otci, že už mi není nakloněn 5
 jako dříve. Bůh mého otce však je se mnou. Samy víte, že jsem 6
 vašemu otci sloužil ze všech sil, ale váš otec mě šidil. Desetkrát 7
 změnil mou odměnu, ale Bůh mu nedovolil, aby mi ublížil. Když 8
 řekl: ‚Dostaneš za odměnu, co bude skvrnité,‘ všechnen dobytek
 vrhal skvrnitá mláďata. Když řekl: ‚Dostaneš za odměnu, co bude 9
 pruhované,‘ vrhal všechnen dobytek pruhovaná mláďata. Tak Bůh
 odebral stádo vašemu otci a dal je mně.

Jednou, v době páření dobytka, jsem pozvedl oči a spatřil ve 10
 snu berany připouštěné ke stádu. Byli pruhovaní, skvrnití a strak-
 atí. Tehdy mě ve snu oslovil Boží anděl: ‚Jákobe!‘ A když jsem 11
 odpověděl: ‚Zde jsem,‘ řekl: ‚Pozvedni oči a pohled: všichni berani 12
 připouštění ke stádu jsou pruhovaní, skvrnití a strakatí, neboť
 jsem viděl vše, co ti Lában dělá. Já jsem Bůh Bét-elu, kde jsi po- 13
 mazal památný kámen a kde jsi mi složil slib. Nyní vstaň, odejdi
 z této země a vrať se do své vlasti.‘“

Ráchel a Lea mu odpověděly: „Copak máme v domě našeho 14
 otce ještě nějaký podíl nebo dědictví? Copak nás nemá za cizí? 15
 Vždyť nás prodal a všechny peníze shrábl! Všechno bohatství, 16
 které Bůh vytrhl z rukou našeho otce, je proto naše a našich dětí!
 Udělej, cokoli ti Bůh řekl.“

A tak Jákob vstal, naložil své děti a ženy na velbloudy a shro- 17,18
 máždil všechna svá stáda. Se vším majetkem, jehož nabyl, s dobyt-
 kem vlastního chovu, který získal v Mezopotámii, se vydal ke
 svému otci Izákovi do kanaánské země.

(Když předtím Lában odešel stříhat své stádo, Ráchel svému 19
 otci ukradla jeho rodinné modly.) Jákob opustil Aramejce Lábana 20
 pokradmu, vůbec mu neoznámil, že odchází. Utekl se vším, co 21
 měl; vstal, překročil řeku Eufrat a vydal se směrem ke gileádským
 horám.

Lában se o Jákobově útěku dozvěděl až třetího dne. Vzal tedy 22
 s sebou své druhy a hnal se za ním sedm dní, než ho dostihl 23
 v gileádských horách. Té noci však Aramejce Lábana navštívil ve 24
 snu Bůh a řekl mu: „Neodvažuj se Jákobovi něco vytykat!“

25 Lában tedy Jákoba dostihl. (Jákok si v tom pohoří postavil stan
26 a i Lában se svými druhy se utábořili v gileádských horách.) Lában
Jákovovi řekl: „Cos to udělal? Odkradl ses ode mě a odvedl mé
27 dcery, jako bys je zajal mečem! Proč jsi tajně utekl? Zmizels po-
kradmu a nic jsi mi neřekl! Vyprovodil bych tě s veselím a písňe-
28 mi, s bubínkem a citarou. Nenechal jsi mě ani políbit mé syny
29 a dcery – zachoval ses jako hlupák! Mohl jsem vám býval ublížit,
ale Bůh vašeho otce ke mně minulé noci promluvil a řekl: ‚Neod-
30 važuj se Jákovovi něco vytýkat!‘ Takže ty jsi musel odejít, protože
ses roztoužil po otcovském domě. Proč jsi ale ukradl mé bohy?!“

31 Jákok Lábanovi odpověděl: „Utekl jsem, protože jsem se bál;
32 myslel jsem si, že bys mi chtěl své dcery vzít násilím. Jestli ale
u někoho najdeš své bohy, ať zemře! Prohledej mé věci před
našimi druhy a vezmi si, co ti patří.“ (Jákok totiž nevěděl, že je
Ráchel ukradla.)

33 Lában tedy šel do Jákobova stanu, do stanu Ley i do stanů
obou děveček, ale nic nenašel. Vyšel tedy z Leina stanu a šel do
34 stanu Ráchel. Ale Ráchel ty modly strčila pod velbloudí sedlo
35 a posadila se na ně. Lában prohledal celý stan, ale nic nenašel. Ona
tehdy svému otci řekla: „Nehněvej se, můj pane; nemohu před
tebou vstát, neboť mám měsíčky.“ A tak hledal, ale modly nenašel.

36 Tehdy se Jákok rozhněval a začal Lábana hubovat. Řekl mu:
„Čím jsem se provinil? V čem jsem se prohřešil, že mě tak zuřivě
37 stíháš? Prošťáral jsi všechny mé věci, a cos našel z celého svého
domu? Polož to zde před mé i své druhy, ať nás dva rozsoudí!

38 Byl jsem u tebe celých dvacet let. Tvé ovce ani kozy nikdy
39 nepotratily. Berany z tvého stáda jsem nejedl. Co roztrhaly šel-
my, jsem ti nepřinášel, ale sám jsem nahrazoval škodu. Vymáhal
jsi ode mne, co bylo ukradeno ve dne i co bylo ukradeno v noci.
40 Ve dne mě stravoval žár a v noci mráz, až mi i spánek zmizel
41 z očí. Tak mi bylo ve tvém domě oněch dvacet let. Čtrnáct let
jsem ti sloužil za tvé dvě dcery a šest let za tvůj dobytek, ale ty jsi
42 mou odměnu desetkrát změnil. Kdyby Bůh mého otce, Bůh Ab-
rahamův a Strach Izákův, nebyl se mnou, určitě bys mě teď
propustil s prázdnou! Bůh ale viděl mé trápení a dřinu mých
rukou a minulou noc vyřkl svůj soud.“

Nato Lában Jákobovi odpověděl: „Tyto dcery jsou mé dcery, tyto děti jsou mé děti a tento dobytek je můj dobytek. Všechno, co vidíš, je moje. Co bych ale dnes neudělal pro své dcery a pro děti, jež se jim narodily? Proto nyní pojď, vstupme do smlouvy – já a ty – ať je to pro mne a pro tebe svědectvím.“

Jákob tedy vzal kámen a vztyčil jej jako památník. Potom řekl svým druhům: „Nasbírejte kamení!“ A tak nanosili kamení, vytvořili mohylu a na té mohyle pojedli. Lában ji pojmenoval aramejsky Jegar-sahaduta, *Mohyla svědectví*, a Jákob jí dal stejné jméno hebrejsky, totiž Gal-ed.

Lában řekl: „Tato mohyla ať je ode dneška mým i tvým svědkem.“ A proto dostala jméno Gal-ed, *Mohyla svědectví*, a také Micpa, *Stráž*, neboť řekl: „Až se rozejdeme, ať Hospodin nade mnou i tebou drží stráž. Budeš-li mým dcerám ubližovat nebo vezmeš-li si kromě mých dcer další ženy – ačkoli s námi není žádný člověk, hle, Bůh je mým i tvým svědkem!“

Lában Jákobovi ještě řekl: „Pohleď na tuto mohylu a pohleď na ten památný kámen, který jsem mezi sebou a tebou umístil. Tato mohyla i ten památník jsou svědky, že se k tobě nepřiblížím za tuto mohylu a že ani ty se ke mně za tuto mohylu a za tento památník nepřiblížíš se zlým úmyslem. Bůh Abrahamův a Bůh Náchorův, Bůh jejich otce nechť je naším soudcem!“

Jákob tedy přísahal při Strachu svého otce Izáka. Potom na oné hoře obětoval dobytče a svolal své druhy, aby hodovali. A tak hodovali a zůstali na té hoře celou noc. Lában pak časně ráno vstal, políbil své vnuky a své dcery, požehnal jim a odešel. Tak se Lában vrátil domů.

Jákobův zápas s Bohem

32 Jákob pak odešel svou cestou a setkali se s ním Boží andělé. Když je Jákob spatřil, řekl: „Toto je Boží tábor!“ A tak to místo nazval Machanajim, *Dvojitý tábor*.

Jákob pak před sebou vypravil posly do země Seír, na edomskou planinu ke svému bratru Ezauovi a přikázal jim: „Povězte mému pánu Ezauovi: ‚Toto praví tvůj služebník Jákob: Pobýval jsem u Lábanu; tam jsem se až dosud zdržoval. Mám voly, osly,

brav, otroky i otrokyně a vypravil jsem posly, abych se ohlásil svému pánu, doufaje ve tvou laskavost.“

6 Poslové se pak vrátili k Jákobovi se slovy: „Šli jsme k tvému bratru Ezauovi, ale už ti jde naproti a je s ním čtyři sta mužů!“

7 Na Jákoba padl veliký strach a úzkost. Rozděлил své lidi, brav, skot i velbloudy do dvou táborů, neboť si pomyslel: „Přijde-li
8 Ezau k jednomu táboru a pobije ho, bude se ten druhý tábor moci zachránit.“

9 Jákob zvolal: „Bože mého otce Abrahama, Bože mého otce Izáka, Hospodine, který jsi mi řekl: ‚Vrať se do své země a ke svému příbuzenstvu a já způsobím, aby se ti vedlo dobře,‘ nejsem
10 hoden všeho milosrdenství a věrnosti, kterou jsi svému služebníkovi prokázal – vždyť jsem tento Jordán překročil pouze s holí, a teď
11 jsou ze mne dva tábory! Vytrhni mě prosím z ruky mého bratra, z ruky Ezaua, neboť se bojím, že přijde a pobije mě i matky s dětmi.
12 Řekl jsi přece: ‚Jistě způsobím, aby se ti vedlo dobře, a učiním, že tvého semene bude jako mořského písku, nespočetného pro své množství.‘“

13 A když na tom místě strávil noc, vybral z toho, co získal, dar pro svého bratra Ezaua: 200 koz a 20 kozlů, 200 ovcí a 20 beranů,
14 30 kojících velbloudic s mláďaty, 40 krav a 10 býků, 20 oslic a 10
15 oslů. Svěřil je svým služebníkům, každé stádo zvlášť, a řekl jim: „Jděte přede mnou a mezi jednotlivými stády nechte odstup.“

17 Tomu vepředu poručil: „Když se s tebou setká můj bratr Ezau a zeptá se tě: ‚Komu patříš a kam jdeš? A čím je to stádo před
18 tebou?‘ odpovíš: ‚Tvého služebníka Jákoba. Posílá to jako dar mému pánu Ezauovi, a hle, sám jde za námi.‘“

19 Také druhému, třetímu i všem ostatním, kteří hnali ta stáda, přikázal: „Takovým způsobem mluďte k Ezauovi, až ho najdete:
20 ‚Hle, tvůj služebník Jákob jde za námi.‘“ (Pomyslel si totiž: „Usmířím ho darem, který mě předchází. Když se s ním potom setkám, snad mě přijme.“)

21,22 A tak šel dar před ním a on tu noc zůstal v táboře. V noci však vstal a vzal své dvě ženy, své dvě otrokyně a svých jedenáct synů
23 a přebrodil potok Jabok. Vzal je a převedl je přes potok; převedl všechno, co měl.

Jákov pak zůstal sám. Tu s ním kdosi zápasil, až dokud nezačalo svítat. A když viděl, že ho nepřemůže, udeřil ho do kyčelního kloubu, a tak se Jákovovi při tom zápasu vymkl kyčel. Potom řekl: „Pusť mě, začíná svítat!“ 24
25
26

Jákov odpověděl: „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš!“

Zeptal se ho tedy: „Jak se jmenuješ?“ 27

Odpověděl: „Jákov.“

Tedy řekl: „Tvé jméno již nebude znít Jákov, ale Izrael, *Boží bojovník*, neboť ses potýkal s Bohem i s lidmi a zvítězil jsi!“ 28

Jákov ho žádal: „Pověz mi prosím své jméno.“ 29

On však odpověděl: „Proč se mě ptáš na jméno?“ A požehnal mu tam.

Jákov pak to místo nazval Penuel, *Boží tvář*, neboť řekl: „Viděl jsem Boha tváří v tvář a byl jsem zachráněn!“ A když minul Penuel, zazářilo mu slunce; a kulhal kvůli té kyčli. (Proto synové Izraele až do dnešního dne nejedí sedací šlachy u kyčelního kloubu, protože Jákoba udeřil do kyčelního kloubu u sedací šlachy.) 30
31
32

Setkání s Ezauem

33 Když potom Jákov pozvedl oči, hle, spatřil přicházet Ezaua a s ním čtyři sta mužů. Rozděлил tedy děti mezi Leu, Ráchel a ty dvě otrokyně a postavil otrokyně s jejich dětmi dopředu, Leu s jejími dětmi za ně a Ráchel s Josefem dozadu. Sám pak šel před nimi a sedmkrát se poklonil až k zemi, než došel ke svému bratru. 1
2
3

Ezau mu vyběhl naproti, objal ho, padl mu kolem krku a líbal ho. Oba plakali. Když potom pozvedl oči, spatřil ženy s dětmi a řekl: „Kdo je to s tebou?“ 4
5

Jákov odpověděl: „To jsou děti, kterými Bůh obdaroval tvého služebníka.“

Mezitím se přiblížily otrokyně se svými dětmi a poklonily se. Potom se přiblížila také Lea se svými dětmi a poklonily se. Nakonec se přiblížili Josef a Ráchel a i oni se poklonili. 6
7

Ezau se zeptal: „K čemu je celý ten průvod, který jsem potkal?“ 8

On odpověděl: „Chtěl jsem si tě příznivě naklonit, můj pane.“

Ezau řekl: „Mám dostatek, bratře, nech si, co ti patří.“ 9

10 Jákob však odpověděl: „Prosím, nikoli! Přijmi laskavě ode mě
tento dar. Když vidím tvou tvář, je přívětivá jako tvář Boží. Přijmi
11 prosím z mého požehnání, co jsem ti přinesl, neboť Bůh ke mně
byl milostivý a mám všeho dostatek.“ A naléhal na něj, až Ezau
přijal.

12 Ten potom řekl: „Vydejme se na cestu, půjdu s tebou.“

13 Jákob mu však odpověděl: „Můj pán ví, že děti jsou útlé a mám
s sebou březí ovce a krávy. Budou-li hnány po celý den, všechen
14 dobytek pomře. Necht' prosím můj pán jde před svým služební-
kem napřed; já pak budu pokračovat zvolna, jak bude moci stačit
stádo, které mám před sebou, a jak budou moci stačit děti, dokud
nedojdu ke svému pánu do Seíru.“

15 Ezau řekl: „Nechám tedy s tebou některé ze svých lidí.“

Jákob však odpověděl: „K čemu to, můj pane? Kéž mi jen zachováš svou přízeň.“

16,17 A tak se Ezau téhož dne vrátil svou cestou do Seíru, zatímco
Jákob se vydal k Sukotu. Tam si postavil dům a pro svůj dobytek
zhotovil přístřešky. Proto se to místo jmenuje Sukot, *Pří-
střešky*.

Dína mezi Šechemskými

18 Jákob pak na cestě z Mezopotámie pokojně dorazil do města
19 Šechem v kanaánské zemi a utábořil se před městem. Díl pole,
na němž vztyčil svůj stan, koupil od synů Šechemova otce Cha-
20 mora za sto mincí. Postavil tam oltář a nazval ho „Bůh je Bohem
Izraele.“

1 **34** Dína, dcera, kterou Jákobovi porodila Lea, si jednou vyšla
2 navštívit domorodé dívky. Když ji uviděl kníže té země,
Šechem, syn Hivejce Chamora, zmocnil se jí a spal s ní – znásilnil
3 ji. Přilnul ale k Jákobově dceři Díně celou duší, zamiloval si ji
4 a mluvil s ní laskavě. Potom Šechem přemlouval svého otce Cha-
mora: „Vezmi mi tu dívku za ženu!“

5 Když se Jákob doslechl, že Šechem poskrvnil jeho dceru Dínu,
jeho synové byli se stádem na poli. Jákob až do jejich příchodu
6 mlčel. Šechemův otec Chamor se mezitím vypravil k Jákobovi, aby
7 s ním promluvil. Vtom přišli Jákobovi synové z pole, a když to usly-

šeli, pobouřilo je to tak, že se velmi rozlítili. Vždyť spáchal v Izraeli hanebnost, když spal s Jákobovou dcerou – to se přece nesmí!

Chamor s nimi začal vyjednávat: „Můj syn Šechem prahne po
8
vaší dceři celou duší; dejte mu ji, prosím, za manželku. Spřízněte
9
se s námi – dávejte nám své dcery a berte si naše. Když budete
10
bydlet u nás, bude celá země před vámi. Bydlete v ní, obchodujte
a mějte ji za svou!“

Šechem pak jejímu otci a jejím bratrům řekl: „Moc vás pro-
11
sím; dám vám, cokoli si řeknete! Uložte mi vysoké věno a mnoho
12
darů a já dám, kolik mi řeknete, jen mi tu dívku dejte za man-
želku!“

Jákobovi synové odpověděli Šechemovi a Chamorovi lživě, ne-
13
boť poskrnil jejich sestru Dínu. Řekli jim: „Nic takového nemů-
14
žeme udělat. Dát svou sestru neobřezanému muži – to by pro
nás byla hanba! Vyhovíme vám, jen když budete jako my. Ať se
15
každý z vás, kdo je mužského pohlaví, dá obřezat. Pak vám budeme
16
dávat své dcery a brát si vaše, budeme bydlet s vámi a budeme
jeden lid. Pokud nás však neposlechnete a neobřezete se, vezme-
17
me si svou dceru a odejdeme.“

Jejich slova se Chamorovi i jeho synu Šechemovi zalíbila a ten
18,19
mládenec neváhal tu věc vykonat, neboť po Jákobově dceři velmi
toužil. (Šechem byl z celé rodiny svého otce ten nejmávanější.)
Chamor a jeho syn Šechem tedy přišli k bráně svého města
20
a promluvili k tamním měšťanům: „Tito muži se k nám chovají
21
pokojně. Ať tedy bydlí v této zemi a obchodují v ní. Hle, země je
přece dost prostorná i pro ně; berme si tedy jejich dcery za ženy
a své dcery dávejme jim. Vyhoví nám ovšem a budou s námi
22
bydlet jako jeden lid jen s touto podmínkou: každý z nás, kdo je
mužského pohlaví, se musí dát obřezat, jako jsou obřezaní oni.
Nebudou snad potom jejich stáda, jejich majetek a všechna jejich
23
zvířata naše? Vyhovme jim tedy, ať bydlí u nás!“

A tak všichni, kdo vycházeli z brány jeho města, poslechli Cha-
24
mora i jeho syna Šechema a dali se obřezat: každý, kdo byl
mužského pohlaví, každý, kdo vycházel z brány toho města.

Třetího dne, když měli největší bolesti, se dva Jákobovi synové,
25
Dínini bratři Šimeon a Levi, chopili každý svého meče, v bezpečí

- 26 vešli do města a pobili všechny, kdo byli mužského pohlaví. Také
 Chamora a jeho syna Šechema zabili ostrším meče. Vzali Dínu
 27 z Šechemova domu a odešli. Jákobovi synové pak přišli k pobitým
 28 a vyplenili město, kde byla poskrvněna jejich sestra. Vzali jejich brav,
 29 skot i osly, cokoli bylo ve městě i na poli – všechno jejich bohatství.
 Všechny jejich děti a ženy zajali a vše, co bylo v domech, vyplenili.
 30 Jákob pak Šimeonovi a Levimu vyčetl: „Uvrhli jste mě do zkázy!
 Zošklivili jste mě obyvatelům země, Kananejcům i Perizejcům.
 Mám jen hrstku mužů; spojí-li se proti mně, zabijí mě a budu
 vyhlazen – já i můj dům!“
 31 Oni však řekli: „To měl s naší sestrou zacházet jako s nevěstkou?“

Návrat domů

- 1 **35** Potom Bůh Jákobovi řekl: „Vstaň a vydej se vzhůru do Bét-
 -elu. Bydli tam a postav tam oltář Bohu, jenž se ti ukázal,
 když jsi utíkal před svým bratrem Ezauem.“
 2 Jákob tedy řekl své rodině a všem, kdo byli s ním: „Zbavte se
 3 cizích bohů, jež máte u sebe, očistěte se a převlečte si šaty! Po-
 tom vstaňme a pojďme vzhůru do Bét-elu. Tam postavím oltář
 Bohu, jenž mě vyslyšel v den mé úzkosti a byl se mnou na cestě,
 kterou jsem šel.“
 4 Odevzdali tedy Jákobovi všechny cizí bohy, které měli při sobě,
 i náušnice, jež nosili v uších, a Jákob je zakopal pod tím dubem,
 který stál u Šechemu.
 5 Potom táhli dál. Boží hrůza padla na města kolem nich, a tak
 6 Jákobovi synové nebyli pronásledováni. Jákob tenkrát přišel do
 Luzu (to jest do Bét-elu) v kanaánské zemi – on i všichni, kdo
 7 byli s ním – a postavil tam oltář. Nazval to místo „Bůh Bét-elu,“
 neboť tam se mu ukázal Bůh, když utíkal před svým bratrem.
 8 Tehdy zemřela Rebečina chůva Debora a byla pochována u Bét-
 -elu, pod tím dubem. Izák jej proto nazval „Dub nářků“.
 9 Jákobovi se na jeho cestě z Mezopotámie znovu ukázal Bůh
 10 a požehnal mu. Bůh mu řekl: „Jmenuješ se Jákob; tvé jméno však
 již nebude znít Jákob, ale budeš se jmenovat Izrael.“ A tak se mu
 říká Izrael.

Bůh mu řekl: „Já jsem Všemohoucí Bůh. Plod' se a množ se, 11
a bude z tebe národ, dokonce svazek národů; i králové vyjdou 12
z tvých beder. Zem, kterou jsem dal Abrahamovi a Izákovi, dám 13
tobě; i tvému budoucímu semeni dám tuto zem.“ Na místě, kde
k němu mluvil, se pak od něj Bůh vznesl.

Jákob tedy na místě, kde k němu mluvil, postavil památník, 14
totiž kamenný sloup, vykonal na něm úlitbu a polil jej olejem.
Jákob to místo, kde k němu Bůh mluvil, nazval Bét-el, *Boží 15
dům*.

Potom z Bét-elu táhli dál. Když už byli nedaleko Efraty, začala 16
Ráchel rodit a měla těžký porod. V nejtěžší chvíli jí porodní bába 17
řekla: „Neboj se, i tentokrát budeš mít syna!“

A když ji opouštěl život (neboť umírala), dala dítěti jméno 18
Ben-oní, *Syn mé bolesti*. Jeho otec ho však pojmenoval Benjamín,
Syn pravice.

Ráchel zemřela a byla pohřbena na cestě k Efratě (což je Bet- 19
lém). Jákob pak nad jejím hrobem postavil památný kámen (a ten 20
sloup je na hrobě Ráchel až dodnes).

Izrael táhl dál a vztyčil svůj stan za Migdal-ederem. A když se 21,22
Izrael zdržoval v tom kraji, stalo se, že Ruben šel a spal s Bilhou,
družkou svého otce, a Izrael se o tom doslechl.

Jákob měl dvanáct synů.

Synové Ley: 23

Ruben, Jákobův prvorozený, Šimeon, Levi, Juda, Isachar
a Zabulon.

Synové Ráchel: 24

Josef a Benjamín.

Synové Bilhy, Rácheliny otrokyně: 25

Dan a Neftalí.

Synové Zilpy, Leiny otrokyně: 26

Gád a Ašer.

To jsou Jákobovi synové, kteří se mu narodili v Mezopotámii.

Tak přišel Jákob ke svému otci Izákovi do Mamre v Kirjat- 27
-arbě (což je Hebron), kde pobýval Abraham i Izák. Izákův život 28

29 trval 180 let. Když Izák vydechl naposled, zemřel a byl připojen ke svému lidu, stár a nasycen životem. Pochovali ho jeho synové Ezau a Jákob.

Ezauovo potomstvo

- 1 **36** Toto je Ezauův (totiž Edomův) rod.
 2 Ezau si vzal manželky z kanaánských dcer: Adu, dceru
 3 Chetity Elona, Oholibamu, dceru Anovu, vnučku Hivejce Cibeona, a Izmaelovu dceru Basematu, sestru Nebajotovu.
 4,5 Ada Ezauovi porodila Elifaze. Basemat porodila Reuele. Oholibama porodila Jeuše, Jalama a Koracha. Toto jsou Ezauovi synové, kteří se mu narodili v kanaánské zemi.
 6 Ezau pak vzal své ženy, své syny a dcery a všechny, kdo žili v jeho domě, svůj dobytek a všechna svá zvířata – všechnen svůj majetek, jehož nabyl v kanaánské zemi, a odešel do země Seír, daleko od svého bratra Jákoba. Jejich majetek byl totiž větší, než aby mohli bydlet spolu a zem jejich putování jim nemohla kvůli jejich stádům stačit. Ezau se tedy usadil v pohoří Seír (a ten Ezau je Edom).
 9 Toto je rod Ezaua, otce Edomců v pohoří Seír.
 10 Toto jsou jména Ezauových synů:
     Elifaz, syn Ezauovy manželky Ady, a Reuel, syn Ezauovy manželky Basematy.
 11 Synové Elifazovi:
 12 Teman, Omar, Sefo, Gatam a Kenaz. (Ezauův syn Elifaz měl také družku Timnu, která Elifazovi porodila Amaleka.)
     To jsou potomci Ezauovy manželky Ady.
 13 Synové Reuelovi:
     Nachat, Zerach, Šama a Miza. To jsou potomci Ezauovy manželky Basematy.
 14 Synové, jež Ezauovi porodila jeho manželka Oholibama, dcera Anova, vnučka Cibeonova:
     Jeuš, Jalam a Korach.

- Toto jsou kmeny Ezauových synů. 15
- Synové Elifaze, Ezauova prvorozeného:
 kmen Teman, kmen Omar, kmen Sefo, kmen Kenaz, kmen 16
 Korach, kmen Gatam a kmen Amalek. To jsou kmeny
 vzešlé z Elifaze v edomské zemi. Jsou to potomci Ady.
- Synové Ezauova syna Reuele: 17
 kmen Nachat, kmen Zerach, kmen Šama a kmen Miza.
 To jsou kmeny vzešlé z Reuele v edomské zemi. Jsou to
 potomci Ezauovy manželky Basematy.
- Synové Ezauovy manželky Oholibamy: 18
 kmen Jeuš, kmen Jalam a kmen Korach. To jsou kmeny
 vzešlé z Ezauovy manželky Oholíbamy, dcery Anovy.
 To jsou synové Ezaua (jenž je Edom) a jejich kmeny. 19
- Toto jsou synové Chorejce Seíra, domorodců v té zemi: 20
 Lotan, Šobal, Cibeon, Ana, Dišon, Ecer a Dišan. To jsou 21
 kmeny Chorejců, Seírovi synové v edomské zemi.
- Synové Lotanovi: 22
 Chori a Heman. Lotanova sestra byla Timna.
- Synové Šobalovi: 23
 Alvan, Manachat, Ebal, Šefo a Onam.
- Synové Cibeonovi: 24
 Aja a Ana (to je ten Ana, který našel na poušti horké pra-
 meny, když pásl osly svého otce Cibeona).
- Děti Anovy: 25
 Dišon a Oholíbama, Anova dcera.
- Synové Dišonovi: 26
 Chemdan, Ešban, Jitran a Keran.
- Synové Ecerovi: 27
 Bilhan, Zavan a Akan.
- Synové Dišanovi: 28
 Uc a Aran.
- Toto jsou kmeny Chorejců: 29
 kmen Lotan, kmen Šobal, kmen Cibeon, kmen Ana, kmen 30
 Dišon, kmen Ecer a kmen Dišan. To je výčet chorejských
 kmenů v zemi Seír.

31 Toto jsou králové, kteří vládli v edomské zemi předtím, než
synům Izraele vládl král:

32 Králem Edomu byl Bela, syn Beorův, a jeho město se jme-
novalo Dinhaba.

33 Když zemřel Bela, kraloval na jeho místě Jobab, syn Zera-
chův z Bocry.

34 Když zemřel Jobab, kraloval na jeho místě Chušam z té-
manské země.

35 Když zemřel Chušam, kraloval na jeho místě Hadad, syn
Bedadův, který pobil Midiánce v moábském kraji. Jeho
město se jmenovalo Avit.

36 Když zemřel Hadad, kraloval na jeho místě Samla z Masreky.

37 Když zemřel Samla, kraloval na jeho místě Šaul z Rechobot-
-naharu.

38 Když zemřel Šaul, kraloval na jeho místě Baal-chanan,
syn Akborův.

39 Když zemřel Baal-chanan, syn Akborův, kraloval na jeho
místě Hadar. Jeho město se jmenovalo Pau a jeho žena
byla Mehetabel, dcera Matredova, vnučka Me-zahabova.

40 Toto jsou jména Ezauových kmenů podle jejich rodin a jejich
míst, jmenovitě:

41 kmen Timna, kmen Alva, kmen Jetet, kmen Oholibama,
42,43 kmen Ela, kmen Pínon, kmen Kenaz, kmen Teman, kmen
Mibcar, kmen Magdiel a kmen Iram.

To jsou edomské kmeny podle svých sídlišť v jejich vlastní zemi.
Tak tomu bylo s Ezauem, otcem Edomců.

1 **37** Jákob však bydlel v zemi putování svého otce, v zemi Ka-
2 naán. To je Jákobův příběh.

JOSEFŮV PŘÍBĚH

Mladické sny

Josef byl sedmnáctiletý mladík. Pásal ovce se svými bratry, syny
manželek svého otce, Bilhy a Zilpy. A Josef na ně svému otci
chodil žalovat.

Izrael miloval Josefa víc než všechny své ostatní syny, neboť ho 3
zplodil ve svém stáří. Dokonce mu udělal zdobenou suknicí. Když 4
ale jeho bratři zjistili, že ho jejich otec miluje víc než je, začali ho
nenávidět. Nebyli s ním schopni ani klidně promluvit.

Josef měl sen, ale když ho vyprávěl svým bratrům, nenáviděli 5
ho tím více. Řekl jim: „Poslechněte si prosím můj sen: Vázali 6,7
jsme na poli snopy. Můj snop náhle vstal a zůstal stát, a hle, vaše
snopy obklopily ten můj a klaněly se mu!“

Jeho bratři mu řekli: „Tak ty bys nad námi chtěl kralovat? Ty 8
bys nám chtěl vládnout?!“ A tak ho nenáviděli ještě víc, kvůli jeho
snům a jeho slovům.

Josef pak měl ještě další sen a vyprávěl ho svým bratrům: „Měl 9
jsem další sen. Hle, klanělo se mi slunce, měsíc a jedenáct hvězd!“

A když to vyprávěl otci a bratrům, otec ho okřikl: „Cos to měl 10
za sen? To se ti já s tvou matkou a bratry máme klanět k zemi?“
A tak na něj bratři nevrážili, ale otec o tom všem přemýšlel. 11

Když pak jeho bratři odešli pást ovce svého otce do Šechemu, 12
řekl Izrael Josefovi: „Nešli tvoji bratři pást do Šechemu? Pojd', 13
pošlu tě za nimi.“ Odpověděl mu: „Jsem připraven.“

Izrael mu řekl: „Jdi se prosím podívat, zda jsou tví bratři i ovce 14
v pořádku, a přijď mi to povědět.“ A tak ho vyslal z hebronského
údolí.

Když dorazil k Šechemu, potkal ho nějaký muž. Viděl, že bloudí 15
krajinou, a zeptal se ho: „Co hledáš?“

„Hledám své bratry,“ odpověděl Josef. „Řekni mi prosím, kde 16
pasou.“

Muž odvětil: „Odešli odsud. Slyšel jsem je říkat: ‚Pojďme k Do- 17
tanu.‘“

Josef se tedy vydal za svými bratry a poblíž Dotanu je našel. 18
Spatřili ho už z dálky, a ještě než k nim dorazil, se domluvili, že 19,20
ho zabijí. Řekli si spolu: „Podívejme, přichází mistr snů! Pojďme
ho zabít. Hodíme ho do nějaké jámy a řekneme: Sežrala ho di-
voká zvěř! Uvidíme, co pak bude z jeho snů!“

Když to však uslyšel Ruben, chtěl ho před nimi zachránit, a tak 21
řekl: „Neberme mu život!“ Ruben pokračoval: „Neprolévejme krev; 22

hodme ho do téhle jámy zde v pustině, ale nevztahujme na něj ruku!“ (To řekl, aby ho před nimi zachránil a vrátil ho jeho otcí.)

23 A tak se stalo, že když Josef přišel ke svým bratrům, strhli mu
24 suknicí, tu zdobenou suknicí, co nosil, popadli ho a hodili do jámy. A ta jáma byla prázdná, bez vody.

25 Potom se posadili k jídlu. Pozvedli oči, a hle, spatřili od Gileádu přicházet karavanu Izmaelitů. Jejich velbloudi nesli vonnou pryskyřici, balzám a myrhu, aby to dopravili do Egypta.

26 Juda svým bratrům navrhl: „Co z toho budeme mít, když svého
27 bratra zabijeme? Jak utajíme jeho vraždu? Pojdme ho prodat Izmaelitům a nevztahujme na něj ruce – vždyť je to náš bratr, naše
28 tělo!“ A bratři ho poslechli. Když je ti midiánští obchodníci mýjeli, vytáhli Josefa z jámy a prodali ho Izmaelitům za dvacet šekelů stříbra. Ti tedy Josefa odvedli do Egypta.

29 Ruben se potom vrátil k jámě, a hle, Josef nikde! Roztrhl tedy
30 v zoufalství své šaty a vrátil se k bratrům se slovy: „Hoch je pryč! Co teď, co si počnu?“

31 A tak vzali Josefovou suknicí, zabili kozla a namočili ji do krve.
32 Potom tu zdobenou suknicí poslali svému otcí. Nechali mu ji donést se slovy: „Tohle jsme našli. Poznáváš v tom suknicí svého syna?“

33 Poznal ji hned: „To je suknice mého syna! Sežrala ho divá zvěř! Rozsápán, Josef je rozsápán!“

34 Jákob v zoufalství roztrhl svůj plášť, přepásal se pytlou a
35 a truchlil nad svým synem po mnoho dní. Všichni jeho synové i dcery vstali a šli ho utěšit, ale on se nedal utěšit a říkal: „Nikolil! Půjdu za svým synem do hrobu v zármutku!“

36 Zatímco ho jeho otec oplakával, Midiánci v Egyptě prodali Josefa faraonovu dvořanu Putifarovi, veliteli stráže.

Juda a Tamar

1 **38** Někdy v té době se Juda oddělil od svých bratrů a uchýlil
2 se k adulamskému muži jménem Chíra. Tam Juda uviděl dceru jistého Kananejce jménem Šua; vzal si ji tedy a spojil se s ní. Ona počala, porodila syna a dala mu jméno Er. Počala
3 znovu, porodila syna a dala mu jméno Onan. Potom porodila
4,5

ještě dalšího syna a dala mu jméno Šela. A když ho porodila, byl Juda v Kezíbu.

Juda pak svému prvorozenému Erovi vybral manželku jménem Tamar. Er, Judův prvorozený, však byl Hospodinu odporný, a Hospodin ho nechal zemřít.

Juda tedy řekl Onanovi: „Spoj se s manželkou svého bratra. Splň švagrovskou povinnost a vzbud' svému bratru potomka.“

Onan však věděl, že by ten potomek nebyl jeho, a tak při styku s manželkou svého bratra vždy vypouštěl semeno na zem, aby svému bratrovi nedal potomka. To, co dělal, však bylo Hospodinu odporné, a tak nechal zemřít i jeho.

Tedy Juda řekl své snaše Tamar: „Zůstaň jako vdova v domě svého otce, dokud nedospěje můj syn Šela.“ (Řekl si totiž: „Aby snad nezemřel jako jeho bratři.“) Tamar tedy odešla a zůstala v domě svého otce.

Po dlouhé době Judova manželka, dcera Šuova, zemřela. Když se Juda po její smrti utěšil, odešel se svým adulamským přítelem Chírou na slavnost stříhání svých ovcí do Timny.

Tamar bylo oznámeno: „Hle, tvůj tchán jde vzhůru do Timny stříhat své ovce.“ Odložila tedy své vdovské šaty, vzala si závoj a zahalila se. Potom si sedla u vstupu do Enajim, což je po cestě do Timny. (Viděla totiž, že Šela je dospělý a že za něj nebyla provdána.) A když ji Juda uviděl, považoval ji za nevěstku, neboť měla zahalenou tvář. Uchýlil se tedy cestou k ní a řekl: „Nech mě, ať se s tebou spojím.“ (Nevěděl totiž, že je to jeho snacha).

Zeptala se: „Co mi za to dáš?“

Odpověděl: „Pošlu ti kůzle ze svého stáda.“

Ona na to: „Než je pošleš, musíš dát něco do zástavy.“

Zeptal se: „Co ti mám dát do zástavy?“

Odpověděla: „Své pečetidlo, šňůru a hůl, co máš v ruce.“

Dal jí to, spojil se s ní a ona z něj počala. Potom vstala a odešla, odložila závoj a oblékla si své vdovské šaty.

Juda poslal to kůzle po svém adulamském příteli. Měl od té ženy vyzvednout zástavu, ale nemohl ji najít. Když se vyptával místních mužů: „Kde je ta prostitutka, co seděla v Enajim u cesty?“ řekli mu: „Tady žádá prostitutka nikdy nebyla.“

- 22 A tak se vrátil k Judovi se slovy: „Nemohl jsem ji najít. Místní muži mi navíc řekli, že tam žádná prostitutka nikdy nebyla.“
- 23 Juda odpověděl: „Ať si to tedy nechá, jinak se zesměšníme. To kůzle jsem jí přece poslal, ale tys ji nemohl najít.“
- 24 Asi za tři měsíce bylo Judovi oznámeno: „Tvoje snacha Támara se zachovala jako nevěstka! Dokonce už je z toho smilstva těhotná!“
- 25 Juda řekl: „Vyvedte ji ven, ať je upálena!“
- 25 A když už ji vedli, poslala svému tchánovi vzkaz: „Jsem těhotná s mužem, jemuž patří tyto věci!“ Dodala: „Poznej prosím, či je toto pečtidlo, šňůra a hůl.“
- 26 Když Juda ty věci poznal, zvolal: „Narozdíl ode mne je v právu – vždyť jsem ji nevdal za svého syna Šelu!“ A víckrát s ní už nebyl.
- 27 Když pak přišel čas jejího porodu, hle, v jejím lůnu byla dvojčata.
- 28 Během porodu jeden syn vystrčil ruku. Porodní bába ho za ni chytila a uvázala na ni červenou nit se slovy: „Tento vyšel první.“
- 29 On ji však zase vtáhl zpět, a hle, ven vyšel jeho bratr. Řekla tedy: „Jakou trhlinou ses prodral?“ A tak dostal jméno Peres, *Průlom*.
- 30 Když potom vyšel jeho bratr s onou červenou nití na ruce, dostal jméno Zerach, *Červánek*.

Josef v Egyptě

- 1 **39** Josefa mezitím Izmaelitě odvedli dolů do Egypta. Tam ho od nich koupil jeden Egyptán, faraonův dvořan Putifar, velitel stráže.
- 2 Hospodin však byl s Josefem, a tak se mu všechno dařilo a zůstal v domě svého egyptského pána. Když jeho pán viděl, že Hospodin je s ním a že Hospodin působí, aby se vše, k čemu přiloží ruku, dařilo, oblíbil si Josefa, a ten se stal jeho pomocníkem.
- 3 Nakonec ho Putifar ustanovil správcem svého domu a svěřil mu do rukou všechno, co měl. Od té chvíle Hospodin domu toho Egyptana požehnal. Díky Josefovi bylo Hospodinovo požehnání
- 4 na všem, co měl v domě i na poli, a tak nechal všechn svůj majetek v Josefově správě. Když měl doma jeho, nestaral se o nic, než o své jídlo. A Josef byl nápadně krásný, překrásný muž.
- 5 Po nějaké době mohla manželka jeho pána na Josefovi oči nechat. Nakonec řekla: „Spi se mnou!“

On však odmítl. Řekl manželce svého pána: „Když mě můj pán má doma, o nic se nestará. Vše, co mu patří, mi svěřil do rukou. Nikdo nemá v domě větší pravomoc, než já; neodepřel mi nic kromě tebe, poněvadž jsi jeho žena! Jak bych mohl spáchat takovou hanebnost a zhřešit proti Bohu?“ A i když Josefa přemlouvala den za dnem, aby si k ní lehl a pobyl s ní, neposlechl ji.

Jednoho dne, když přišel dělat svou práci v domě, nebyl nikdo ze služebnictva doma. Tehdy ho chytila za šaty a řekla: „Spi se mnou!“ On však nechal šaty v její ruce, utekl a běžel ven.

Když uviděla, že jí nechal své šaty v ruce a utekl ven, svolala služebnictvo a řekla jim: „Podívejte se! Přivedl k nám můj muž toho Hebreje, aby si s námi zahrával?! Přišel a chtěl se se mnou vyspat, ale já jsem začala hlasitě křičet. A když uslyšel, jak křičím, nechal své šaty u mě, utekl a běžel ven.“

Ty jeho šaty nechala ležet vedle sebe, dokud nepřišel domů jeho pán. Tehdy mu vyprávěla: „Ten hebrejský otrok, jehož jsi k nám přivedl, ke mně přišel a chtěl si se mnou zahrávat! Když jsem se ale dala do křiku, nechal své šaty u mě a utekl ven.“

Josefův pán naslouchal slovům své ženy, a když řekla: „Takto se ke mně zachoval tvůj otrok,“ vzplanul hněvem. A tak ho jeho pán vzal a vsadil do žaláře, na místo, kde bývají drženi královští vězni.

Vězeňské sny

Tak se Josef octl v žaláři, avšak Hospodin byl s ním. Zahrnul jej svým milosrdenstvím a zjednal mu přízeň u vrchního žaláříka. Vrchní žalářík nakonec svěřil všechny vězně v žaláři do Josefových rukou. Cokoli tam dělali, měl na starosti on. Vrchní žalářík ani nemusel na nic, co mu svěřil, dohlížet. Hospodin byl totiž s ním a působil, aby se mu všechno dařilo.

40 Po nějaké době se číšník a pekař egyptského krále prohřešili proti svému pánu, králi Egypta. Faraο se rozhněval na oba své dvořany – na vrchního číšníka i na vrchního pekaře – a dal je do vězení v domě velitele stráže, na stejné místo v žaláři, kde byl vězněn Josef. Velitel stráže je svěřil do Josefovy péče.

5 Když už byli ve vězení dlouho, oba dva – číšník i pekař egyptského krále, kteří byli uvězněni v žaláři – měli sen. Každý měl téže noci svůj sen, každý s vlastním významem.

6 Když k nim Josef ráno přišel, pohlédl na ně, a hle, byli smutní.
7 Zeptal se tedy faraonových dvořanů uvězněných spolu s ním v domě jeho pána: „Proč se dnes tváříte tak nešťastně?“

8 Odpověděli mu: „Měli jsme sen a není tu, kdo by ho vyložil.“
Josef jim řekl: „Nepatří snad výklady Bohu? Prosím, vyprávějte mi je.“

9 Vrchní číšník tedy Josefovi vyprávěl svůj sen: „Hle, ve snu jsem před sebou viděl vinný keř a na něm tři výhonky. Na keři vyrazily
10 pupeny, potom květy a nakonec zralé hrozny. Měl jsem v ruce faraonův pohár, a tak jsem ty hrozny trhal a vymačkával je do faraonova poháru. Pak jsem ten pohár podal faraonovi.“

12 Josef mu řekl: „Toto je výklad toho snu: Ty tři výhonky jsou
13 tři dny. Už za tři dny tě farao předvolá a vrátí ti tvůj úřad. Budeš faraonovi podávat pohár, jako jsi to dělával, když jsi býval jeho číšníkem. Až se ti však povede dobře, pamatuj na mě. Prokaž mi prosím laskavost, aby ses o mně zmínil faraonovi
14 a dostal mě odsud ven. Byl jsem sprostě unesen ze země Hebrejů a ani zde jsem neudělal nic, za co bych měl být vsazen do jámy!“

16 Když vrchní pekař viděl, jak dobrý to byl výklad, řekl Josefovi: „I já jsem měl sen. Hle, měl jsem na hlavě tři proutěné košíky.
17 V tom, který byl navrchu, byly nejrůznější pokrmy, upečené pro faraona, ale ptáci je z košíku na mé hlavě klovali.“

18 Josef odpověděl: „Toto je výklad toho snu: Ty tři koše jsou tři
19 dny. Už za tři dny tě farao připraví o hlavu – pověsí tě na kůl a ptáci z tebe budou klovat maso!“

20 Třetího dne pak měl farao narozeniny a vystrojil všem svým služebníkům hostinu. Tehdy před očima svých služebníků předvolal vrchního číšníka i vrchního pekaře. Vrchnímu číšníkovi vrátil jeho úřad, takže znovu podával pohár faraonovi, ale vrchního pekaře dal pověsit na kůl, jak jim to Josef vyložil.

23 Vrchní číšník ale na Josefa nepamatoval. Úplně na něj zapomněl.

Královské sny

41 Po dvou dlouhých letech měl faraó sen: Stál u Nilu, a hle, 1,2
z Nilu vystoupilo sedm krav, nápadně krásných a tučných, 1,2
a pásly se v mokřině. Náhle za nimi z Nilu vystoupilo sedm jiných 3
krav, nápadně ošklivých a hubených; postavily se k těm prvním 3
kravám na břehu Nilu a ty ošklivé a hubené krávy sežraly těch 4
sedm krásných a tučných. Vtom se Faraó probudil. 4

Když znovu usnul, měl další sen: na jednom stéble vyrostlo 5
sedm klasů, bohatých a pěkných. Náhle za nimi vyrazilo sedm 6
klasů hubených a sežehlých východním větrem a ty hubené klasy 7
pohltily těch sedm bohatých a pěkných. Vtom se faraó probudil, 7
a hle, byl to sen.

Ráno pak byl faraó velmi rozrušen, a tak si dal zavolat všechny 8
věštce a mudrce Egypta a vyprávěl jim své sny. Nikdo je však 8
faraonovi neuměl vyložit.

Tehdy k faraonovi promluvil vrchní číšník: „Musím dnes při- 9
pomenout své prohřešky: Faraó se kdysi rozhněval na své služeb- 10
níky a dal mě do vězení v domě velitele stráže – mě a vrchního 10
pekaře. Já i on jsme tam měli ve stejnou noc sen, každý jsme 11
měli sen s vlastním významem. A byl tam s námi jeden hebrejský 12
mladík, otrok velitele stráže. Vyprávěli jsme mu své sny a on 12
nám je vyložil; každému dal výklad jeho snu. A jak nám vyložil, 13
tak se stalo: mě byl vrácen můj úřad a pekař byl oběšen.“ 13

Faraó si tedy dal Josefa zavolat. Spěšně ho vytáhli z jámy, a když 14
se oholil a převlékl si šaty, přišel k faraonovi. Ten Josefovi řekl: 15
„Měl jsem sen a nikdo ho neumí vyložit. Slyšel jsem však o tobě, 15
že jakmile uslyšíš sen, vyložíš ho.“

Josef faraonovi odpověděl: „Ne já, ale Bůh dá faraonovi přízni- 16
vou odpověď!“ 16

Faraó tedy Josefovi řekl: „Měl jsem sen: Stál jsem na břehu 17
Nilu, a hle, z Nilu vystoupilo sedm krav, tučných a nápadně krás- 18
ných, a pásly se v mokřině. Náhle za nimi vystoupilo sedm jiných 19
krav, churavých, nápadně ošklivých a tak vyhublých, že jsem ta- 19
kovou ošklivost v celé egyptské zemi ještě neviděl. Ty vyhublé 20
a ošklivé krávy pak sežraly těch sedm prvních tučných krav. 20

21 A ačkoli je sežraly, nebylo to na nich vůbec znát, neboť byly
stejně ošklivé jako předtím. A v tom jsem se probudil.

22 V dalším snu jsem viděl, jak na jednom stéble vyrostlo sedm
23 klasů, bohatých a pěkných. Náhle za nimi vyrazilo sedm klasů
24 planých, hubených a sežehlých východním větrem a ty hubené
kasy pohltily těch sedm pěkných. Vyprávěl jsem to věštcům, ale
nikdo mi to neuměl vysvětlit.“

25 Josef tedy faraonovi řekl: „Faraonův sen je jeden a tentýž. Bůh
26 faraonovi oznámil, co se chystá učinit: Sedm pěkných krav je
sedm let, sedm pěkných klasů je rovněž sedm let – je to jeden
27 a tentýž sen. Sedm vyhublých a ošklivých krav vystupujících za
nimi je sedm let, stejně jako těch sedm prázdných klasů sežeh-
lých východním větrem. Je to sedm let hladu.

28 Jak jsem již řekl, Bůh faraonovi ukázal, co se chystá učinit.
29 Hle, na celou egyptskou zem přichází sedm let veliké hojnosti.
30 Po nich však nastane sedm let hladu, kdy se v egyptské zemi na
31 všechnu tu hojnost zapomene. Hlad stráví celou zem. Tento hlad
bude tak krutý, že předcházející hojnost nebude v zemi vůbec
32 znát. A že byl ten sen faraonovi dvakrát zopakován, znamená, že
ta věc je u Boha jistá a Bůh ji brzy vykoná.

33 Nechtť tedy farao vybere rozvážného a moudrého muže
a ustanoví ho nad egyptskou zemí. Nechtť farao začne jednat.
34 Ať ustaví nad zemí úředníky a během těch sedmi let hojnosti
35 vybírá pětinu úrody egyptské země. Úředníci ať během těch
nadcházejících dobrých let shromažďují všechny potraviny, ať
uskladní obilí pod faraonovu pravomoc, uloží potraviny do měst
36 a hlídají je. Tak vznikne pro celou zem zásoba jídla na těch
sedm let hladu, který v Egyptě nastane, a země se nezhroutí
hladem.“

37,38 Faraonovi i všem jeho služebníkům se ten návrh líbil. Farao to
probíral se svými služebníky: „Cožpak najdeme někoho, v kom
by byl Boží Duch jako v něm?“

39 Farao tedy oslovil Josefa: „Jelikož ti Bůh dal poznat toto vše,
40 nikdo nebude tak rozvážný a moudrý jako ty! Ty budeš správcem
mého domu a všechen můj lid se podrobí tvým rozkazům. Sám
tě budu převyšovat jen trůnem.“

Potom faraó Josefovi řekl: „Hle, ustanovuji tě správcem nad celou egyptskou zemí!“ Faraó sňal z ruky svůj pečetní prsten a nasadil ho na ruku Josefovi; oblékl mu kmentové roucho a na krk mu pověsil zlatý řetěz. Potom ho nechal vozit ve voze jako svého zástupce a povolávat před ním: „Na kolena!“ Tak ho ustanovil správcem nad celou egyptskou zemí. 41 42 43

Faraó Josefovi řekl: „Já jsem faraó, ale bez tvého svolení nikdo v celém Egyptě nepohne rukou ani nohou!“ Tehdy dal faraó Josefovi jméno Cafnat-paneach a oženil ho s Asenat, dcerou Putifery, kněze z Heliopole. Tak se Josef dostal do čela egyptské země. 44 45

Když stanul před faraonem, králem Egypta, bylo Josefovi třicet let. Josef pak vyšel od faraona a procházel celou egyptskou zem. 46

V sedmi letech hojnosti země vydávala úrodu plnými hrstmi. Josef tedy po sedm let v egyptské zemi shromažďoval všechny potraviny a ukládal je ve městech. V každém městě ukládal potraviny z okolních polí. Tak Josef nashromáždil nesmírné množství obilí, jako je mořského písku. Nakonec ho přestal i počítat, neboť ho bylo bezpočtu. 47 48 49

Ještě než přišla léta hladu, se Josefovi narodili dva synové. Porodila mu je Asenat, dcera Putifery, kněze z Heliopole. Josef dal prvorozenému jméno Manases, *Zapomnění*, neboť řekl: „Bůh mi dal zapomenout na všechno mé strádání, na celý můj otcovský dům.“ Druhému pak dal jméno Efraim, *Plodnost*, neboť řekl: „Bůh mě v zemi mého trápení učinil plodným.“ 50 51 52

Když pak v Egyptě uplynulo sedm let hojnosti, přišlo na řadu sedm let hladu, jak Josef předpověděl. Ve všech zemích byl hlad, ale v celém Egyptě byl chléb. A když začala hladovět i celá egyptská zem a lid volal k faraonovi o chléb, faraó řekl všem Egyptanům: „Jděte za Josefem! Udělejte, cokoli vám řekne.“ 53,54 55

Hlad zachvátil celý svět. Josef tehdy otevřel všechny obilnice a prodával Egyptanům zrní, neboť hlad se rozmáhal i v egyptské zemi. Celý svět přicházel k Josefovi do Egypta nakupovat zrní, protože se po celém světě rozmohl hlad. 56 57

Josefovi bratři v Egyptě

- 1 **42** Když Jákob uviděl, že v Egyptě je zrní, řekl svým synům:
 2 „Co se na sebe jen tak díváte? Slyšel jsem, že v Egyptě je zrní. Jděte a nějaké tam pro nás nakupte, ať zůstaneme naživu a nezemřeme!“
- 3 A tak šlo deset Josefových bratrů dolů do Egypta nakoupit
 4 obilí. Ale Benjamína, Josefova vlastního bratra, Jákob s bratry neposlal. Řekl si totiž: „Aby se mu snad nepříhodilo něco zlého.“
- 5 Izraelovi synové přišli nakoupit zrní spolu s jinými příchozími,
 6 neboť v kanaánské zemi byl hlad. Protože nejvyšším zemským správcem byl Josef a byl to on, kdo prodával zrní všemu lidu, Josefovi bratři přišli k němu a klaněli se tváří k zemi.
- 7 Josef své bratry poznal na první pohled. Choval se k nim však jako cizí a mluvil s nimi tvrdě. Zeptal se jich: „Odkud jste přišli?“
 Odpověděli: „Z kanaánské země, abychom nakoupili jídlo.“
- 8,9 Josef své bratry poznal, ale oni ho nepoznali. Josef si pamatoval sny, které o nich měl, a tak jim řekl: „Jste špehové! Přišli jste prozkoumat slabiny země!“
- 10 Odpověděli mu: „Nikoli, pane, tvoji služebníci přišli nakoupit
 11 jídlo! Všichni jsme synové jednoho muže, jsme slušní lidé. Tvoji služebníci nikdy nebyli špehové!“
- 12 On však řekl: „Ne! Přišli jste si prohlédnout slabiny země!“
- 13 Odpověděli: „Tvoji služebníci jsou bratři. Bývalo nás dvanáct synů jednoho muže v kanaánské zemi; nejmladší je právě doma s naším otcem, a jeden už není.“
- 14,15 Josef pokračoval: „Jak jsem řekl: Jste špehové! Proto si vás prověřím. Jakože je farao živ, nevyjdete odsud, dokud sem nepřijde váš nejmladší bratr! Pošlete jednoho z vás, aby vašeho bratra vyzvedl. Vy zatím budete uvězněni, aby se ověřila vaše slova a ukázalo se, zda jste říkali pravdu. A pokud ne, jakože je farao živ, jste špehové!“
- 17,18 Na tři dny je všechny zavřel do vězení. Třetího dne jim Josef řekl: „Jsem bohabojný člověk. Když uděláte, co říkám, budete
 19 žít. Když jste tak slušní, zůstanete v tomto vězení jen jeden z vás.“

Vy ostatní jděte a přineste svým rodinám zrní k zahnání hladu. Přiveďte však ke mně svého nejmladšího bratra! Tak se vaše slova 20
ověří a nezemřete.“ S tím souhlasili.

Jeden druhému tehdy začali říkat: „Běda! Provinili jsme se na 21
svém bratru! Viděli jsme ho ve smrtelné úzkosti, když nás prosil o milost, ale nechtěli jsme slyšet. To proto jsme teď v úzkých!“

Ruben se ozval: „Copak jsem vám neříkal: Neublížujte tomu 22
dítěti? Jenže jste nechtěli slyšet, a tak teď pykáme za jeho krev!“

Josef s nimi mluvil skrze tlumočníka, a tak nevěděli, že jim 23
rozumí. V tu chvíli se od nich odvrátil a rozplakal se. Potom se 24
k nim vrátil, promluvil s nimi, vybral z nich Šimeona a před je-
jich očima ho spoutal. Potom přikázal, aby jim naplnili měchy 25
obilím, každému z nich aby do pytle vrátili jeho stříbro a dali jim
jídlo na cestu. Tak se k nim zachoval.

Naložili tedy zrní na osly a odešli. Když měli cestou nocovat, 26,27
jeden z nich otevřel svůj pytel, aby dal svému oslu obrok, a vtom
uviděl své stříbro: leželo navrchu v jeho vaku!

„Mé stříbro je zpátky!“ zvolal ke svým bratrům. „Je přímo v mém 28
vaku!“

Hrůzou se v nich zastavilo srdce. Jeden druhého se rozechvěle
ptali: „Co nám to Bůh dělá?“

Když pak přišli ke svému otci Jákobovi do kanaánské země, 29
vyprávěli mu všechno, co je potkalo: „Ten muž, pán té země, s námi 30
mluvil tvrdě. Považoval nás za špehy, ale my jsme mu řekli: ‚Jste 31
slušní lidé, nikdy jsme nebyli špehové! Bývalo nás dvanáct bratrů, 32
synů našeho otce. Jeden už není a nejmladší je právě s naším
otcem doma v kanaánské zemi.‘ Ten muž, pán té země, nám však 33
řekl: ‚Uvidíme, zda jste slušní lidé! Nechte jednoho z vás u mne,
vezměte svým rodinám jídlo k zahnání hladu a jděte. Přiveďte však 34
ke mně svého nejmladšího bratra! Tak se přesvědčím, že nejste
špehové, ale slušní lidé. Tehdy vám vrátím vašeho bratra a budete
sem moci chodit nakupovat.‘“

Začali vyprazdňovat své pytle, a hle, každý ve svém pytli našel 35
svůj váček s penězi! Když viděli ty váčky s penězi, dostali strach –

- 36 oni i jejich otec. Jejich otec Jákob zvolal: „Připravili jste mě o syny! Josef není, Šimeon není, a teď mi vezmete Benjamína?! To je pro mě příliš!“
- 37 Ruben svému otci odpověděl: „Jestliže ti ho nepřivedu, zabij mé dva syny! Svěř ho do mých rukou a přivedu ti ho zpět.“
- 38 On však řekl: „Můj syn s vámi nepůjde! Jeho bratr je mrtev a zůstal jen on sám. Kdyby se mu na vaší cestě přihodilo něco zlého, přivedete mé šediny zármutkem do hrobu!“

Josefovi bratři znovu v Egyptě

- 1,2 **43** V zemi panoval krutý hlad. Když spotřebovali zrní, které přivezli z Egypta, řekl jim jejich otec: „Jděte nám tam znovu koupit něco k jídlu.“
- 3 Juda mu odpověděl: „Ten muž nás přísně varoval: ‚Nechodte mi na oči bez svého bratra!‘ Pošleš-li s námi našeho bratra, půjdeme ti koupit jídlo. Nepošleš-li ho, nepůjdeme. Ten muž nám přece řekl: ‚Nechodte mi na oči bez svého bratra!‘“
- 6 Izrael zvolal: „Proč jste mi tolik ublížili? Proč jste tomu muži řekli, že máte dalšího bratra?“
- 7 Odpověděli: „Ten muž se podrobně vyptával na nás i na naši rodinu: ‚Žije ještě váš otec? Máte ještě dalšího bratra?‘ Podle toho jsme mu odpovídali. Jak jsme mohli vědět, že řekne: ‚Přiveďte svého bratra sem?‘“
- 8 Juda tehdy svému otci Izraelovi navrhl: „Pošli toho chlapce se mnou. Nech nás vstát a jít, ať zůstaneme naživu a nezemřeme my ani ty ani naše děti! Já se za něj zaručím, ode mě ho vyžaduj! Nepřivedu-li ho k tobě a nepostavím ho před tebou, ať za to před tebou nesu věčnou vinu. Kdybychom neotáleli, určitě bychom se už dvakrát vrátili!“
- 11 Jejich otec Izrael jim nakonec řekl: „Ať se stane, co se musí stát. Udělejte tohle: Naberte do svých měchů nejvybranější plody země a odneste je tomu muži jako dar: něco balzámu, něco medu, vonné pryskyřice a myrhy, také pistácie a mandle. Vezměte s sebou dvojnásob stříbra, i to vrácené navrch vašich vaků, a odneste to s sebou zpět – snad šlo o omyl. Vezměte si i svého bratra.
- 13 Vstaňte a vraťte se k tomu muži. Kéž vám u něj Všemohoucí Bůh
- 14

dopřeje slitování, aby s vámi propustil vašeho dalšího bratra i Benjamína. A já, mám-li přijít o syny, ať o ně přijdu!“

Vzali tedy s sebou kromě daru také dvojnásob stříbra a Benjamína. Vstali, odešli do Egypta a stanuli před Josefem. Když s nimi Josef uviděl Benjamína, řekl správci svého domu: „Odved' ty muže do paláce, poraz dobytče a připrav je. Ti muži dnes budou obědvat se mnou.“ 15 16

Ten učinil, jak Josef řekl, a odvedl je do Josefova paláce. Když ale uviděli, kam je vedou, polekali se a říkali si: „Určitě nás sem dal odvést kvůli tomu stříbru, vrácenému prve do našich vaků. Teď se na nás vrhne, napadne nás a vezme nás do otroctví i s našimi osly!“ 17,18

Ještě na nádvoří tedy přistoupili ke správci Josefova domu a promluvili k němu: „Odpust', pane, opravdu jsme sem prve přišli nakoupit jídlo. Když jsme cestou zpět měli nocovat, otevřeli jsme své vaky, a hle, stříbro každého z nás leželo navrchu v jeho vaku – naše stříbro v plné váze! Proto jsme je teď přinesli s sebou. Přinesli jsme ještě další stříbro na nákup jídla. Nevíme, kdo to stříbro dal do našich vaků!“ 19 20 21 22

On však řekl: „Buďte klidní, nebojte se. Ten poklad vám dal do vaků váš Bůh, Bůh vašeho otce. Vaše stříbro jsem dostal v pořádku.“ Načež k nim přivedl Šimeona. 23

Poté je uvedl do Josefova paláce, dal jim vodu na umytí nohou a jejich oslům dal obrok. Slyšeli, že tam mají obědvat, a tak připravili svůj dar, než Josef v poledne přijde. 24 25

A když Josef přišel domů, přinesli mu ten dar, který měli s sebou, a klaněli se mu až k zemi. Zeptal se jich, jak se jim daří, a řekl: „Jak se daří vašemu starému otci, o němž jste vyprávěli? Žije ještě?“ 26 27

Odpověděli: „Našemu otci, tvému služebníku, se daří dobře, ještě žije.“ Tehdy padli na kolena a klaněli se mu. 28

On pozvedl oči a spatřil svého bratra Benjamína, syna své matky. Zeptal se: „Je tohle váš nejmladší bratr, o němž jste mi vyprávěli?“ Potom řekl: „Kéž je ti Bůh milostiv, synu!“ 29

Nato Josef odspěchal, neboť byl až k slzám pohnut náklonností ke svému bratrovi. Šel do svého pokoje a tam plakal. Pak si umyl tvář, vyšel ven a s přemáháním řekl: „Podávejte jídlo!“ 30 31

32 Podávali tedy zvlášť pro něj, zvlášť pro ně a zvlášť pro Egyptany,
 kteří jedli s ním. (Egyptané totiž nemohou jíst s Hebreji – je to
 33 pro ně ohavnost.) Bratři před ním seděli v přesném pořadí, od
 prvorozeného až po nejmladšího, a s úžasem hleděli jeden na
 34 druhého. Nechal jim podávat čestné porce ze svého stolu a Ben-
 jamínova porce byla pětkrát větší než porce všech ostatních. A tak
 hodovali a hojně se s ním napili.

1 **44** Josef potom přikázal správci svého domu: „Naplň vaky
 2 těch mužů jídlem, kolik jen unesou, a vlož stříbro každého
 z nich navrch jejich vaků. A můj pohár, ten stříbrný pohár, vlož
 navrch vaku toho nejmladšího spolu se stříbrem zaplaceným za
 zrní.“ Učinil tedy, jak mu Josef řekl.

3,4 Ráno za úsvitu byli muži i se svými osly propuštěni. Sotva vyšli
 kousek za město, Josef řekl správci svého domu: „Vstaň, proná-
 sleduj ty muže, a až je dostihneš, řekni jim: ‚Proč oplácíte dobro
 5 zlem? Z toho poháru přece pije můj pán a používá ho k věštění!
 Co jste to provedli za špatnost?!‘“

6 Dostihl je tedy a opakoval jim ta slova.

7 Odpověděli: „O čem to můj pán mluví? Tvoji služebníci by tako-
 8 vou věc nikdy neudělali! Vždyť jsme ti z kanaánské země přišli
 vrátit stříbro, které jsme našli navrchu svých vaků. Proč bychom
 9 v domě tvého pána kradli stříbro nebo zlato? U koho z tvých slu-
 žebníků se to najde, ať zemře, a z nás ať jsou pánovi otroci!“

10 On řekl: „Dobrá. Mým otrokem ale bude jen ten, u koho se to
 najde. Vy ostatní budete volní.“

11,12 Všichni tedy rychle složili své vaky na zem a rozvázali je. Začal
 je prohledávat, počínaje od nejstaršího a konče u nejmladšího.
 A ten pohár se našel v Benjamínově vaku!

13 V zoufalství roztrhli své pláště, každý naložil svého osla a vrá-
 14 tili se do města. Josef byl dosud v paláci, když tam Juda se svými
 15 bratry dorazil. Padli před ním na zem a Josef jim řekl: „Co jste se
 to pokoušeli provést? Nevíte snad, že muž jako já dokáže věštit?“

16 Juda řekl: „Co máme říci, pane můj? Není se jak omluvit ani
 ospravedlnit. Sám Bůh odhalil vinu tvých služebníků. Hle, jsme
 otroci svého pána – my i ten, u něhož se našel ten pohár!“

On však řekl: „To bych nikdy nepřipustil. Mým otrokem bude muž, u kterého se našel ten pohár. Vy ostatní se v pokoji vraťte ke svému otci!“ 17

Nato k němu Juda přistoupil se slovy: „Odpusť, pane můj, dovol prosím svému služebníkovi promluvit slovo k pánovým uším. Nezněvej se prosím na svého služebníka – jsi přece jako sám faraó! Když se můj pán zeptal svých služebníků: ‚Máte otce nebo bratra?‘ řekli jsme: ‚Pane, máme starého otce a malého bratra, dítě, jež zplodil ve svém stáří. Jeho bratr je mrtev. Zůstal z dětí své matky sám a otec ho velmi miluje.‘ Tehdy jsi svým služebníkům řekl: ‚Přiveďte ho ke mně, ať ho vidím na vlastní oči.‘ Odpověděli jsme: ‚Pane, ten chlapec nemůže opustit svého otce. Když ho opustí, otec zemře!‘ Ty jsi však svým služebníkům řekl: ‚Nepřijde-li s vámi váš nejmladší bratr, nechodte mi už nikdy na oči!‘ 18
19
20
21
22
23

A tak jsme se vrátili ke tvému služebníkovi, našemu otci, a vyprávěli mu slova mého pána. Když potom náš otec řekl: ‚Jděte nám znovu koupit něco k jídlu,‘ odpověděli jsme: ‚Nemůžeme jít! Půjdeme, jen když s námi bude náš nejmladší bratr. Když s námi náš nejmladší bratr nebude, nesmíme tomu muži na oči.‘ Tvůj služebník, náš otec, nám na to řekl: ‚Sami víte, že mi má manželka porodila dva syny. Jeden mi odešel – Rozsápán, ach, je rozsápán! nařikal jsem a víckrát jsem ho nespátřil. Vezmete-li mi také tohoto a přihodí-li se mu něco zlého, přiveďte mé šediny tím neštěstím do hrobu!‘ 24
25
26
27
28
29

Což teď mohu přijít ke tvému služebníkovi, svému otci, bez chlapce, na němž on lpí celou duší? Až uvidí, že s námi chlapec není, zemře. Tak přiveďme šediny tvého služebníka, našeho otce, zármutkem do hrobu. Pane můj, osobně jsem se za toho chlapce svému otci zaručil. Řekl jsem: ‚Nepřivedu-li ho k tobě, ať za to před tebou nesu věčnou vinu!‘ Prosím, pane můj, ať tu mohu zůstat jako tvůj otrok místo toho chlapce, a chlapec ať prosím odejde se svými bratry! Jak bych se mohl ke svému otci vrátit bez chlapce? Což bych se mohl dívat na neštěstí, jež by mého otce postihlo?!“ 30
31
32
33
34

45 Tu se už Josef nemohl déle přemáhat. „Všichni ven!“ křikl na svůj doprovod. A ačkoli s Josefem nikdo nebyl, když se 1

2 dával svým bratrům poznat, plakal tak hlasitě, že to Egypťané
slyšeli, a doneslo se to až do faraonova paláce.

3 „Já jsem Josef!“ řekl Josef svým bratrům. „Můj otec ještě žije?“
Bratři oněměli hrůzou, jak se ho lekli.

4 „Pojďte ke mně blíž,“ řekl Josef svým bratrům. A když přišli
blíž, řekl: „Já jsem Josef, váš bratr, kterého jste prodali do Eryp-
5 ta. Netrapte se však, ani se na sebe nehněvejte, že jste mě sem
prodali. Sám Bůh mě sem poslal před vámi, aby vám zachránil
6 život. Už dva roky je přece na zemi hlad a přichází ještě pět let,
7 kdy se nebude orat ani sklízet. Bůh mě poslal před vámi, aby
zajistil vaše přežití na zemi a zachránil vám život velikým vy-
8 svobozením. Nebyli jste to tedy vy, kdo mě sem poslal, ale Bůh!
To on mě učinil faraonovým otcem, pánem celého jeho domu
a vládcem nad celou egyptskou zemí.

9 Pospěšte si tedy, vraťte se k mému otci a řekněte mu: ‚Toto
praví tvůj syn Josef: Bůh mě učinil pánem celého Egypta. Neotálej
10 a přijď ke mně! Budeš bydlet v kraji Gošen, kde mi budeš nablízku –
ty, tví synové i synové tvých synů, tvůj brav, tvůj skot a všechno, co
11 máš. Tam se o tebe postarám (neboť přijde ještě pět hladových
let), abys netrpěl nouzí ty, tvůj dům, ani nic, co ti patří.‘

12 Vidíte na vlastní oči – i můj bratr Benjamín to vidí – že s vámi
13 mluvím já sám. Povězte mému otci o vši mé slávě v Egyptě
a o všem, co jste viděli. Pospěšte si a přiveďte mého otce sem!“

14 Tehdy padl svému bratru Benjamínovi kolem krku a plakal, a Ben-
15 jamín plakal v jeho objetí. Potom líbal všechny své bratry a plakal
nad nimi. Teprve pak na něj jeho bratři byli schopni promluvit.

16 Mezitím se do faraonova paláce donesla zpráva: „Přišli Josefovi
17 bratři!“ Faraó i jeho služebníci byli rádi, a tak faraó Josefovi řekl:
„Vzkaž svým bratrům: Učiňte toto – naložte svá zvířata a vydejte
18 se na cestu. Až dorazíte do kanaánské země, vezměte svého otce
i své rodiny a přijďte ke mně. Dám vám to nejlepší z egyptské
19 země, abyste sáli tuk země. Dostal jsi příkaz, splňte jej: Vezměte si
z Egypta povozy pro své děti a ženy, přijďte a přivezte i svého
20 otce. A neohlížejte se s lítostí za svým majetkem – vždyť vám
21 bude patřit to nejlepší z Egypta!“ A Izraelovi synové souhlasili.

Josef jim podle faraonova pokynu dal povozy a jídlo na cestu. Všem jim dal také sváteční pláště, ale Benjamínovi dal tři sta šekelů stříbra a pět svátečních pláštů. Svému otci pak poslal tyto věci: deset oslů nesoucích nejlepší věci Egypta a deset oslic nesoucích zrní, chléb a potraviny pro jeho otce na cestu. A když se loučil s odcházejícími bratry, řekl jim: „Cestou se nerozčilujte!“

A tak odešli z Egypta a přišli ke svému otci Jákobovi do Kanaánu. Ozámili mu: „Josef žije! Dokonce se stal vládcem celého Egypta!“ Jeho srdce zůstalo zprvu netečné, neboť jim nevěřil. Když mu ale vyřídili všechna slova, která po nich Josef vzkázal, a když spatřil povozy, které Josef poslal, aby ho přivezli, tehdy duch jejich otce Jákoba okřál a Izrael řekl: „To stačí! Můj syn Josef žije! Půjdu, abych ho spatřil, než umřu!“

Izrael v Egyptě

46 A tak se Izrael se vším, co měl, vydal na cestu. Když přišel do Beer-šeby, přinesl oběti Bohu svého otce Izáka. Tu noc Bůh Izraelovi dal vidění. Zavolal: „Jákobe! Jákobe!“ a když odpověděl: „Zde jsem,“ řekl mu: „Já jsem Bůh, Bůh tvého otce. Neboj se odejít do Egypta, neboť tam z tebe učiním veliký národ. Já půjdu do Egypta s tebou a já tě odtud znovu přivedu; tvé oči zatlačí svou vlastní rukou Josef.“

Tehdy se Jákob odvážil opustit Beer-šebu. Izraelovi synové posadili svého otce Jákoba i své děti a ženy na povozy, které faraó poslal, aby je přivezli, vzali svá stáda i svůj majetek, jehož nabyli v Kanaánu, a přišli do Egypta – Jákob a veškeré jeho potomstvo. Jeho synové i vnukové přišli s ním, také jeho dcery a vnučky. Přivedl s sebou do Egypta veškeré své potomstvo.

Toto jsou jména Izraelových synů, kteří přišli do Egypta – Jákob a jeho synové:

- Synové Jákobova prvorozeného, Rubena:
  - Chanoch, Palu, Checron a Karmi.
- Šimeonovi synové:
  - Jemuel, Jamin, Ohad, Jachin, Cochar a Šaul, syn kanaánské ženy.

- 11 Synové Leviho:
Geršon, Kehat a Merari.
- 12 Synové Judy:
Er, Onan, Šela, Peres a Zerach (Er a Onan však v kanaánské zemi zemřeli). Peres měl syny Checrona a Chamula.
- 13 Synové Isacharovi:
Tola, Puva, Job a Šimron.
- 14 Synové Zabulonovi:
Sered, Elon a Jachleel.
- 15 To jsou potomci Ley, které Jákobovi porodila v Mezopotámii stejně jako dceru Dínu – celkem 33 synů a dcer.
- 16 Synové Gádovi:
Cifjon, Chagi, Šuni, Esbon, Eri, Arodi a Areli.
- 17 Synové Ašerovi:
Jimna, Jišva, Jišvi, Beria. Měli také sestru Serach a Beria měl syny Chebera a Malkiela.
- 18 To jsou potomci Zilpy, kterou Lában daroval své dceři Lee a ty zplodila Jákobovi – celkem 16 osob.
- 19 Synové Ráchel, Jákobovy manželky:
Josef a Benjamín.
- 20 Synové, jež Josefovi porodila v egyptské zemi Asenat, dcera Putifery, kněze z Heliopole:
Manases a Efraim.
- 21 Synové Benjamínovi:
Bela, Beker, Ašbel, Gera, Naaman, Echi, Roš, Mupim, Chupim a Ard.
- 22 To jsou potomci, kteří se Jákobovi narodili z Ráchel – celkem 14 osob.
- 23 Syn Danův:
Chuším.
- 24 Synové Neftalímovi:
Jachceel, Guni, Jecer a Šilem.
- 25 To jsou potomci Bilhy, kterou Lában daroval své dceři Ráchel. Ty zplodila Jákobovi – celkem 7 osob.

Celkový počet těch, kdo vyšli z Jákobových beder a přišli s ním do Egypta (kromě manželek Jákobových synů) – 66 osob. Dále pak synové Josefovi, kteří se mu narodili v Egyptě – 2 osoby. Celkem tedy přišlo z Jákobova domu do Egypta 70 osob.

Juda byl vyslán napřed, aby od Josefa získal pokyny k cestě do Gošenu. A když tam dorazili, Josef zapřáhl do svého vozu a vyrazil do Gošenu vstříc svému otci Izraelovi. Jakmile se před ním objevil, padl mu kolem krku a dlouho plakal v jeho objetí.

Izrael tehdy Josefovi řekl: „Teď mohu zemřít. Vždyť vidím tvou tvář – ty opravdu žiješ!“

Josef pak řekl svým bratrům a celé rodině svého otce: „Půjdu dát faraonovi zprávu, že za mnou z Kanaánu přišli moji bratři a otec s rodinou. Řeknu mu: ‚Ti lidé jsou pastevcí. Chovají dobytek, a tak s sebou vzali svůj brav, skot a vše, co mají.‘ Až si vás potom farao zavolá a zeptá se, jaké máte zaměstnání, odpovíte: ‚Tvoji služebníci byli odjakživa chovateli dobytka – jak my, tak naši otcové.‘ To proto, aby vás nechal bydlet v kraji Gošen.“ (Egyptané totiž chovají ke všem pastevcům odpor.)

47 Josef tedy přišel a oznámil faraonovi: „Můj otec a bratři přišli z Kanaánu se svým bravem, skotem a se vším, co mají. Hle, jsou v kraji Gošen.“

Vzal pět ze svých bratrů a představil je faraonovi. Když se jich farao zeptal: „Jaké máte zaměstnání?“ odpověděli mu: „Tvoji služebníci jsou pastevcí – jak my, tak naši otcové.“ Načež faraonovi řekli: „Přišli jsme do této země jako přistěhovalci, neboť v Kanaánu panuje krutý hlad a pro stáda tvých služebníků tam není pastva. Prosíme, nech své služebníky bydlet v gošenském kraji.“

Farao pak promluvil s Josefem: „Přišli k tobě tvůj otec a tví bratři. Nuže, egyptská země leží před tebou! Usad svého otce a bratry na nejlepším kusu země; ať bydlí v kraji Gošen. A znáš-li mezi nimi zvláště schopné muže, ustanov je správci mých vlastních stád.“

Potom Josef přivedl svého otce Jákoba. Když ho postavil před faraona, Jákob faraonovi požehnal.

Farao se ho zeptal: „Kolik je ti let?“

9 Jákob mu odpověděl: „Mé putování trvá sto třicet let. Byl to krátký a těžký život. Zdaleka se nevyrovnal putování mých otců.“
 10 Nato Jákob faraonovi požehnal a odešel od něj.

11 Josef podle faraonova rozkazu usadil svého otce a bratry na pozemcích, které jim věnoval v nejlepší části egyptské země, v kraji Rameses. Tam Josef opatroval svého otce i bratry chlebem; staral se o celou otcovu rodinu až po ty nejmenší.

13 V celé zemi panoval tak krutý hlad, že nikde nebyl chléb. Egyptská i kanaánská země byla vyčerpána hladem. Josef tenkrát shromáždil všechny peníze, které se jen v Egyptě a Kanaánu našly, neboť za ně kupovali zrní. Ty peníze Josef odváděl do faraonova domu. A když v Egyptě a Kanaánu došly peníze, přišli všichni Egyptané k Josefovi a řekli: „Dej nám chléb! To máme před tebou umírat, když došly peníze?“

16 Josef odpověděl: „Dejte mi svůj dobytek a dám vám za něj chléb, když peníze došly.“

17 Přiváděli tedy k Josefovi svůj dobytek a Josef jim dával chléb za koně, brav, skot i za osly. Za všechny jejich dobytek je krmil chlebem po celý rok. A když ten rok uplynul, přišli k němu v dalším roce a řekli: „Nebudeme před svým pánem skrývat, že peníze došly. Také stáda dobytka už patří našemu pánu. Jak pán vidí, nezbylo nám nic než naše tělo a naše půda. To ti máme i s naší půdou umírat před očima? Kup nás i s naší půdou za chléb, a budeme faraonovými otroky! Dej nám osivo, ať zůstaneme naživu a nezemřeme a naše půda ať nezpustne!“

20 Tak Josef pro faraona skoupil všechnu půdu v Egyptě. Všichni Egyptané totiž prodávali svá pole, neboť na ně doléhal hlad. Všechnu zem tedy získal pro faraona a lid od jednoho konce Egypta ke druhému podrobil nevolnictví. Pouze kněžskou půdu neskoupil, neboť kněží od faraona pobírali stanovené dávky a z těch dávek od faraona žili. Proto své pozemky neprodávali.

23 Josef tenkrát lidu řekl: „K dnešnímu dni jsem vás i s vaší půdou koupil pro faraona. Zde máte osivo a osejte půdu! Až bude úroda, odevzdáte pětinu faraonovi. Čtyři díly si necháte na osivo pro pole a na jídlo pro sebe, své rodiny a své děti.“

Tedy zvolali: „Zachránil jsi nám život, pane! Prokazuješ nám laskavost, že smíme být faraonovými otroky!“ 25

Josef tedy vydal o egyptské půdě ustanovení platné až dodnes: pětina patří faraonovi. Pouze kněžská půda faraonovi nepřipadla. 26

Tak se tedy Izrael usadil v egyptské zemi, v kraji Gošen. Nabývali tam majetku a velice se rozplodili a rozmnožili. Jákob žil v egyptské zemi sedmnáct let a dožil se věku 147 let. 27
28

Když se přiblížil čas Izraelovy smrti, přivolal svého syna Josefa a řekl mu: „Prokaž mi prosím laskavost a vlož ruku do mého klína na znamení lásky a věrnosti. Prosím, nepohrbívej mě v Egyptě! Až ulehnu ke svým otcům, vynes mě z Egypta a pochovej mě v jejich hrobě!“ 29
30

Josef odpověděl: „Učiním, co říkáš.“

On však řekl: „Odpřísáhni mi to!“ 31

A tak mu to odpřisáhl a Izrael se na svém lůžku poklonil Bohu.

Jákobovo požehnání

48 Po nějaké době Josefovi bylo řečeno: „Hle, tvůj otec je nemocný!“ Vzal tedy s sebou své dva syny, Manasese a Efraima. A když bylo Jákobovi řečeno: „Hle, přichází k tobě tvůj syn Josef!“ Izrael se vzchopil a posadil se na lůžku. 1
2

Jákob pak Josefovi řekl: „Všemohoucí Bůh se mi ukázal v Luzu v kanaánské zemi, požehnal mi a řekl mi: ‚Hle, způsobím, aby ses rozplodil a rozmnožil. Učiním z tebe svazek národů a tuto zem dám tvému budoucímu semeni do věčného vlastnictví.‘ 3
4

Nyní tedy přijímám za své oba tvé syny, kteří se ti zde narodili před mým příchodem do Egypta: Efraim a Manases mi budou jako Ruben a Šimeon. Potomci, které zplodíš po nich, budou tví. Pokud jde o jejich dědictví, budou uvedeni pod jménem svých bratrů. Chci to tak proto, že mi Ráchel na cestě z Mezopotámie zemřela. Byli jsme už v kanaánské zemi, zbýval jen kousek cesty do Efraty, a tam jsem ji pohřbil, na cestě k Efratě“ (což je Betlém). 5
6
7

Tedy si Izrael všiml Josefových synů a zeptal se: „Kdo to je?“ 8

Josef svému otci odpověděl: „To jsou moji synové, které mi zde dal Bůh.“ 9

10 Řekl tedy: „Přived' je prosím ke mně, ať jim požehnám.“ (Izraelovy oči již byly zesláblé stářím, takže sotva viděl.)

11 Josef je k němu přivedl a on je líbal a objímal. Tehdy Izrael Josefovi řekl: „Ani jsem nedoufal, že ještě uvidím tvou tvář, a hle, Bůh dal, že vidím i tvé potomky!“

12 Josef pak oba syny odvedl z jeho klína a poklonil se tváří k zemi.
13 Pravou rukou postavil Efraima k Izraelově levici a levou postavil
14 Manasese k Izraelově pravici. Izrael však zkřížil ruce a položil svou pravici na hlavu Efraima, který byl mladší, a svou levici na hlavu Manasese, ačkoli ten byl prvorozený.

15 A takto Josefovi požehnal:

„Bůh, před jehož tváří chodili
mí otcové Abraham a Izák,
Bůh, jenž byl mým pastýřem
po celý můj život až po dnešní den,
16 Anděl, jenž mě ze všeho zlého vykoupil,
necht požehná těmto chlapcům.

Necht mé jméno díky nim dál zní,
tak jako jméno mých otců Abrahama a Izáka,
a necht se na zemi jak potěr rozmnoží!“

17 Když ale Josef spatřil, že jeho otec položil pravici na Efraimovu
hlavu, nelíbilo se mu to. Vzal tedy otcovu ruku, aby ji přenesl
18 z Efraimovy hlavy na Manasesovu, a řekl svému otcovi: „Tak ne,
otče, tento je prvorozený – jemu polož na hlavu svou pravici!“

19 Jeho otec to však odmítl: „Vím, synu, vím. I z něho vzejde lid,
i on se rozroste. Jeho mladší bratr se však rozroste víc než on
a z jeho semene vzejde celé množství národů.“

20 Toho dne jim požehnal slovy:

„Tvým jménem bude Izrael žehnat:
„Kéž Bůh dá, abys byl jako Efraim a Manases!““

A tak dal Izrael přednost Efraimovi před Manasesem.

21 Potom Josefovi řekl: „Hle, já umírám, ale Bůh bude s vámi
22 a přivede vás zpět do země vašich otců. Jako prvnímu z tvých

bratrů ti odkazují pozemek – Šechem, který jsem dobyl z rukou Emorejců svým mečem a lukem.“

- 49** Jákob tenkrát svolal své syny: „Sejděte se, abych vám oznámil, co vás v budoucích dnech potká. 1
- Shromážděte se a slyšte, synové Jákobovi, 2
naslouchejte svému otci Izraelovi:
- Rubene, tys můj prvorozený, 3
mé síly a mého mužství první plod:
přední co do vznešenosti,
přední co do moci.
Jak voda vzkypěl jsi – ztratils přednost! 4
Vstoupils do ložnice svého otce,
poskvrnit mé lože jsi se odvážil.
- Šimeon a Levi, to jsou bratři; 5
jejich meče jsou kruté nářadí.
Do jejich rady nevstupuj, duše má, 6
k jejich spolku se nepřidávej, slávo má!
Vždyť pobili muže ve svém hněvu,
zmrzčili býky ve svém rozmaru.
Zlořečený jejich hněv, že je tak prudký, 7
a jejich prchlivost, že je tak krutá!
Rozdělím je v Jákobovi,
v Izraeli je rozptýlím.
- Judo, tebe tví bratři budou chválit, 8
tvá ruka na šíji tvých nepřátel!
Synové tvého otce ať před tebou se klaní.
Mladý lev je Juda; 9
svou kořistí jsi vzrostl, synu můj!
Schoulil se, jako lev ulehl,
jako lvice – kdo přiměje ho vstát?
Vůdcovská hůl nevzdálí se od Judy, 10
žezlo v jeho klíně zůstane,
než přijde Ten, jemuž náleží,

- 11 jemuž se národy podřídí.
 K vinnému kmeni přiváže oslíka,
 k ušlechtilé révě oslátko své.
 Ve víně vypere roucho své,
 v krvi hroznů svůj šat.
- 12 Jeho oči se nad víno třpytí,
 zuby jeho nad mléko bílé jsou.
- 13 Zabulon u mořského břehu bydlí,
 pro lodi bude přístavem,
 až k dalekému Sidonu se přivine.
- 14 Isachar je osel houževnatý,
 mezi ohradami ležící.
- 15 Až uvidí odpočinek, jak dobrý je,
 a zemi, jak je líbezná,
 hřbet sehne, aby břímě nosil,
 stane se nevolníkem, otrokem!
- 16 Dan soudit bude lid svůj
 jako jeden z kmenů Izraele.
- 17 Hadem na cestě bude Dan,
 růžkatou zmijí na stezce,
 jež koně uštkne do paty
 a jezdec se skácí zpět.
- 18 Ó Hospodine, čekám na tvé spasení!
- 19 Gád – horda se na něj nahrne,
 on se však v patách vrhne za ní.
- 20 Ašer bude mít tučný pokrm,
 královské lahůdky obstará.
- 21 Neftalí je laň vypuštěná,
 jež vrhá krásné kolouchy.
- 22 Josef je ratolest plodná,
 plodná ratolest nad pramenem,
 jejíž výhonky se po zdi pnou.

Zraňovali ho, stříleli, 23
 lukostřelci jej stíhali.
 Pevný však zůstal jeho luk, 24
 přijaly sílu paže rukou jeho
 z rukou Mocného Jákobova.
 Odtud je Pastýř, Kámen Izraelův –
 od Boha tvého otce, jenž ti pomůže. 25
 Všemohoucí kéž požehná tě
 požehnáním nebes nahoře,
 požehnáním propasti ležící dole,
 požehnáním prsou jakož i lůna!
 Požehnání tvého otce překonala 26
 požehnání mých rodičů
 až k vrcholům věčných návrší.
 Na hlavu Josefovou nechť přijdou,
 na temeno vyvoleného z bratří!

Benjamín jako dravý vlk 27
 ráno úlovek bude žrát
 a večer svou kořist rozdělí.“

Toto je všech dvanáct izraelských kmenů a takto k nim jejich 28
 otec promluvil, když jim žehnal. Každému z nich udělil požehnání,
 jaké mu patřilo.

Jákobova a Josefova smrt

Potom jim přikázal: „Až budu připojen ke svému lidu, pocho- 29
 vejte mě k mým otcům do jeskyně na poli Chetity Efrona, do 30
 jeskyně na poli Makpela, která leží v kanaánské zemi naproti Ma-
 mre, na poli, jež Abraham koupil od Chetity Efrona jako své vlastní 31
 pohřebiště. Tam pochovali Abrahama i jeho ženu Sáru, tam po-
 chovali Izáka i jeho ženu Rebeku a tam jsem pochoval Leu. To pole 32
 i s jeskyní, která je na něm, je koupeno od Chetových synů!“
 A když Jákob dokončil tyto příkazy svým synům, stáhl nohy 33
 zpět na lůžko, vydechl naposled a byl připojen ke svému lidu.

1 **50** Josef se vrhl na otcovu tvář, skrápěl ji slzami a líbal ho.
 2 Potom Josef přikázal lékařům, kteří mu sloužili, aby jeho
 3 otce nabalzamovali. Lékaři balzamovali Izraele plných čtyřicet
 dní (tak dlouho totiž trvá balzamování) a Egypťané za něj drželi
 smutek po sedmdesát dní.

4 Když uplynula doba jeho oplakávání, promluvil Josef k faraonovu
 5 dvoru: „Prokažte mi prosím laskavost a předněte faraonovým
 6 uším mou prosbu. Když můj otec umíral, zavázal mě přísahou
 a řekl: ‚Pochovej mě v mé hrobce, kterou jsem si vytesal
 v kanaánské zemi!‘ Proto mi prosím dovol odejít. Jakkmile svého
 otce pohřbím, vrátím se zpět.“

6 Faraon odpověděl: „Jdi a pohřbi svého otce podle přísahy, jíž tě
 zavázal.“

7 Josef se tedy vydal pohřbít svého otce a doprovázelo jej celé
 faraonovo služebnictvo, jeho přední dvořané i všichni egyptští
 8 hodnostáři. Šla také celá Josefova rodina, jeho bratři a rodina
 jeho otce – jen své děti, svůj brav a skot zanechali v gošenském
 9 kraji. Jely s nimi i vozy s jezdci; byl to velkolepý průvod.

10 Když pak dorazili ke Goren-atadu poblíž Jordánu, dali se do
 11 hlubokého a bolestného truchlení. Po sedm dní tam Josef pořádal
 smuteční slavnost za svého otce. Když kananejští obyvatelé země
 viděli tu smuteční slavnost v Goren-atadu, řekli: „To mají Egypťané
 hluboký smutek!“ A tak to místo poblíž Jordánu dostalo jméno
 Abel-micrajim, *Smutek Egypta*.

12,13 Jákobovi synové s otcem naložili, jak jim přikázal. Přinesli ho
 do kanaánské země a pochovali ho v jeskyni na poli Makpela
 naproti Mamre, na poli, jež Abraham koupil od Chetity Efrona
 jako své vlastní pohřebiště.

14 Po otcově pohřbu se Josef vrátil do Egypta a s ním i jeho bratři
 15 a všichni, kdo s ním šli pochovat jeho otce. Když si pak Josefovi
 bratři uvědomili, že jejich otec je mrtev, řekli si: „Co když nás
 Josef stále nenávidí? Určitě se nám pomstí za všechno zlé, co
 jsme mu provedli!“

16 Vzkázali tedy Josefovi: „Tvůj otec nám před smrtí přikázal:
 17 ‚Toto řekněte Josefovi: Prosím tě, odpusť svým bratrům jejich

provinění, jejich hřích a všechno zlé, co ti provedli.' Prosíme tě tedy, odpusť nám, služebníkům Boha tvého otce, naše provinění." Josef se při těch slovech rozplakal.

Tedy jeho bratři šli a padli před ním se slovy: „Hle, jsme tvoji služebníci!“ 18

Josef jim však řekl: „Nebojte se, copak mne máte za Boha? Zamýšleli jste proti mně zlé věci; Bůh to však zamýšlel k dobrému, aby se stalo, co dnes vidíte – aby byl zachráněn život mnoha lidí. Už se tedy nebojte, postarám se o vás i o vaše děti!“ Tak je utěšoval a mluvil s nimi laskavě. 19
20
21

Josef tedy bydlel v Egyptě spolu s rodinou svého otce a dožil se věku 110 let. Viděl Efraimovy syny až do třetího pokolení a syny Manasesova syna Machíra přijal na svůj klín. 22
23

Nakonec Josef řekl svým bratrům: „Já umírám, ale Bůh k vám obrátí zřetel a vyvede vás odsud do země, kterou s přísahou zaslíbil Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi!“ 24

Tedy Josef zavázal syny Izraele přísahou: „Až k vám Bůh obrátí zřetel, vyneste mé kosti odsud!“ 25

Josef zemřel ve věku 110 let. Nabalzamovali ho a uložili v Egyptě do rakve. 26